

Prostorno planiranje na području grada Rijeke u razdoblju 2000-2020 s posebnim osvrtom na generalni urbanistički plan

Iljkić, Nataša

Graduate thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Civil Engineering / Sveučilište u Rijeci, Građevinski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:157:693250>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-14**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Civil Engineering - FCERI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
GRAĐEVINSKI FAKULTET U RIJECI

Nataša Ilkić

**Prostorno planiranje na području grada Rijeke u razdoblju 2000.-
2020. s posebnim osvrtom na generalni urbanistički plan**

Diplomski rad

Rijeka, 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
GRAĐEVINSKI FAKULTET

Stručni diplomski studij Građevinarstvo
Graditeljstvo u priobalju i komunalni sustavi
Planiranje u urbanom prostoru i komunalna infrastruktura

Nataša Ilkić
JMBAG:0083028962

**Prostorno planiranje na području grada Rijeke u razdoblju 2000.-
2020. s posebnim osvrtom na generalni urbanistički plan**

Diplomski rad

Rijeka, rujan 2024.

IZJAVA

Diplomski rad izradila sam samostalno, u suradnji s mentorom i uz poštivanje pozitivnih građevinskih propisa i znanstvenih dostignuća iz područja građevinarstva. Građevinski fakultet u Rijeci je nositelj prava intelektualnog vlasništva u odnosu na ovaj rad.

Ime i prezime

U Rijeci, 15. rujna 2024.

ZAHVALA

Izražavam zahvalnost svojoj mentorici, izv. prof. dr. sc. Koraljki Vahtar-Jurković, dipl. ing. građ., za njezinu nesebičnu pomoć prilikom pisanja rada te korisnim savjetima koji su mi pomogli da napišem rad.

Također, hvala svim kolegama i djelatnicima fakulteta.

SAŽETAK

U ovom diplomskom radu prikazuje se prostorno planiranje grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine, s posebnim naglaskom na analizu generalnog urbanističkog plana te o samom značaju prostornog planiranja uopće. S pravne osnove prostornog planiranja objašnjavaju se vrste, značaj i uloga prostornih planova. Također se prikazuju ključne promjene tijekom povijesti koje su oblikovale današnju sliku grada te se naglašavaju bitni pristupi i smjernice koje su usmjeravale prostorni razvoj grada tijekom analiziranog razdoblja. Pregled prostornih planova za područje grada Rijeke u dvadesetogodišnjem razdoblju uključuje prikaz važnih projekata, te izmjena i dopuna planova koji su oblikovali prostorno uređenje grada. Generalni urbanistički plan grada Rijeke analizira se u kontekstu njegove uloge, implementacije i utjecaja na urbani razvoj grada u protekla dva desetljeća. U radu je dan osvrt na realizaciju prostornih planova, ocjenjujući uspjeh u postizanju zacrtanih ciljeva te prepoznavanje problema i mogućnosti za budući razvoj grada.

Ključne riječi: *Grad Rijeka, prostorno planiranje, generalni urbanistički plan*

ABSTRACT

This thesis presents the spatial planning of the city of Rijeka from 2000 to 2020, with a special focus on the analysis of the General Urban Plan and the overall significance of spatial planning. From a legal standpoint, it explains the types, importance, and role of spatial plans. The thesis also outlines key historical changes that have shaped the current image of the city and highlights the essential approaches and guidelines that have directed the city's spatial development during the analyzed period. An overview of the spatial plans for the city of Rijeka over the twenty-year period includes a presentation of significant projects, as well as amendments and supplements to the plans that have shaped the city's spatial organization. The General Urban Plan of the city of Rijeka is analyzed in the context of its role, implementation, and impact on the urban development of the city over the past two decades. The thesis provides a review of the realization of spatial plans, assessing the success in

achieving the set goals and identifying challenges and opportunities for the city's future development.

Keywords: *city of Rijeka, spatial planning, general urban plan*

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	1
2. PRAVNA OSNOVA PROSTORNOG PLANIRANJA	3
2.1. Dokumenti prostornog razvoja i prostornog uređenja	4
2.2. Vrste prostornih planova.....	5
2.3. Postupak izrade prostornog plana	9
2.4. Značaj i uloga prostornih planova	11
3. PREGLED POVIJESTI PROSTORNOG PLANIRANJA ZA PODRUČJE GRADA RIJEKE ..	13
3.1. Položaj grada Rijeke.....	18
3.2. Reljefna i geološka obilježja.....	20
3.3. Hidrološka obilježja	20
3.4. Klimatska obilježja.....	21
3.5. Prostorni raspored naselja.....	22
3.6. Demografska obilježja.....	24
3.7. Promet.....	26
3.8. Povijest prostornog planiranja grada Rijeke.....	28
4. POLAZIŠTA I CILJEVI SUVREMENOG PROSTORNOG PLANIRANJA GRADA RIJEKE	32
4.1. Polazišta suvremenog planiranja.....	32
4.2. Ciljevi suvremenog planiranja.....	33
5. PREGLED PROSTORNIH PLANOVA ZA PODRUČJE GRADA RIJEKE U RAZDOBLJU 2000-2020. GODINE.....	34
5.1. Prostorni plan uređenja grada Rijeke (PPUG).....	34
5.2. Generalni urbanistički plan grada Rijeke (GUP).....	35
5.3. Urbanistički planovi uređenja (UPU-i)	36
5.4. Detaljni planovi uređenja (DPU-i)	39

6. PRIKAZ GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA GRADA RIJEKE U RAZDOBLJU 2000.-2020. GODINE.....	49
6.1. Pregled donošenja, izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine	50
6.2. Prva izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke	54
6.3. Druga izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke.....	66
6.4. Treća izmjena i dopuna generalnog urbanističkog plana grada Rijeke.....	67
6.5. Četvrta izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke.....	70
7. OSVRT NA REALIZACIJU PROSTORNIH PLANOVA GRADA RIJEKE U RAZDOBLJU 2000.-2020. GODINE.....	75
8. ZAKLJUČAK	88
LITERATURA.....	90

POPIS SLIKA

Slika 1: Grad Rijeka (fotografija autorice).....	13
Slika 2: Korzo, gradska šetnica u centru grada (fotografija autorice)	14
Slika 3: Trsatska gradina (fotografija autorice)	14
Slika 4: Stambena četvrt –Bulevard (fotografija autorice)	15
Slika 5: Riva-Defranceschiev gat (fotografija autorice)	15
Slika 6: Stambeni neboderi - Kozala (fotografija autorice)	16
Slika 7: Rijeka Rječina (fotografija autorice).....	17
Slika 8: Grad Rijeka s okolnim općinama [10]	19
Slika 9: Karta prostornog smještaja mjesnih odbora grada Rijeke [11]	23
Slika 10: Prikaz namjene površina grada Rijeke prema GUP-u [15]	55
Slika 11: Prikaz izmjena i dopuna GPU-a, prometna mreža – cestovna i željeznička mreža, pomorski promet [17]	63
Slika 12: Pregledna karta korištenja i namjene prostora grada Rijeke [16]	65
Slika 13. Prikaz nove lokacije za smještaj uređaja za pročišćavanje otpadnih voda – UPOV[18]	66
Slika 14: Sadašnje stanje putničkog terminala Rijeka (fotografija autorice)	83
Slika 15: Prikaz sadašnjeg stanja kompleksa Kantrida (fotografija autorice).....	84
Slika 16: Sadašnje stanje i izgled Sveučilišnog kampusa na Trsatu (fotografija autorice).....	85
Slika 17: Sadašnje stanje sportskog kampa na Rujevici (fotografija autorice)	86

POPIS TABLICA

Tablica 1: Popis stanovništva 2021 – broj stanovnika grada Rijeke po mjesnim odborima i usporedba s 2001. i 2011. godinom [13].....	24
Tablica 2: Prikaz izmjena i dopuna prostornog plana (PPUG) grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine (izradila autorica, prema podacima iz registra prostornih planova) [15].....	34
Tablica 3: Prikaz izmjena i dopuna generalnog urbanističkog plana (GUP) grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine (izradila autorica, prema podacima iz registra prostornih planova) [15]	35
Tablica 4: Prikaz izmjena i dopuna urbanističkog plana (UPU) grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine (izradila autorica, prema podacima iz registra prostornih planova) [15].....	37

Tablica 5: Prikaz izmjena i dopuna detaljnog plana uređenja (DPU) grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine (izradila autorica, prema podacima iz registra prostornih planova) [15]	40
Tablica 6: Građevinska područja obuhvaćena prvim izmjenama i dopunama Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke [17]	55
Tablica 7: Realizirani projekti i zahvati u prostoru u gradu Rijeci u razdoblju od 2001. do 2003. godine u skladu s prostornim planovima [22]	75
Tablica 8: Realizirani projekti i zahvati u prostoru u gradu Rijeci u razdoblju od 2004. do 2006. godine u skladu s prostornim planovima urbanističkog uređenja [23]	77
Tablica 9: Realizirani projekti i zahvati u razdoblju od 2007. do 2018. godine temeljem Prostornog plana uređenja grada i Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke[24]	78
Tablica 10: Zahvati u prostoru realizirani u razdoblju 2007. do 2018. godine temeljem važećih urbanističkih i detaljnih planova uređenja u gradu Rijeci [24]	79

1. UVOD

Prostorno planiranje daje smjernice za korištenje prostora, njegovu namjenu te način uređenja i zaštite prostora od državnog, županijskog, gradskog ili općinskog značaja. Ovaj proces teži optimalnom rasporedu ljudi i aktivnosti na određenom teritoriju.^[1] Kako bi se postigla najbolja moguća rješenja, izrađuju se prostorni planovi koji definiraju uvjete za izgradnju objekata i drugih zahvata u prostoru.

Cilj ovog rada je prikazati prostorno planiranje u Rijeci u razdoblju od 2000. do 2020. godine, s posebnim osvrtom na Generalni urbanistički plan. Kroz proučavanje Generalnih urbanističkih planova, svrha rada je sagledati kako se prostorno planiranje razvijalo kroz različite faze i kako su različiti planovi utjecali na razvoj Rijeke.

Prvi dio rada je uvod u kojemu se daje uvid u svrhu i cilj rada te strukturu rada. Drugim dijelom rada promatra se pravna osnova prostornog planiranja. U ovom dijelu navedeni su dokumenti prostornog razvoja i prostornog uređenja, vrste prostornih planova kao i postupak izrade prostornog plana. Posebno je prikazan i značaj te uloga prostornih planova. Treći dio rada daje pregled povijesti prostornog planiranja za područje grada Rijeke gdje se prije svega navode informacije o položaju grada Rijeke. Također su razmotrena reljefna i geološka obilježja, hidrološka obilježja i klimatska obilježja. Prikazan je prostorni raspored naselja te su promatrana i demografska obilježja grada kao i promet. U ovom dijelu također se daje uvid u povijest prostornog planiranja grada Rijeke.

Četvrti dio obuhvaća objašnjenje polazišta i ciljeva suvremenog prostornog planiranja grada Rijeke. Petim se dijelom daje pregled prostornih planova za područje grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine. Navedeni su i objašnjeni prostorni plan uređenja grada Rijeke (PPUG), generalni urbanistički plan grada Rijeke (GUP), urbanistički planovi uređenja (UPU-i) te detaljni planovi uređenja (DPU-i). Šesti dio orijentiran je na prikaz generalnog urbanističkog plana grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine. U ovom dijelu rada opisan je i prikazan pregled donošenja, izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine. Analizirat će se kako je GUP odgovorio na izazove poput depopulacije, postindustrijske transformacije i potreba za obnovom infrastrukture. U kontekstu GUP-a, rad će se osvrnuti na najvažnije projekte koji su predstavljeni kao putokaz kojim bi se grad Rijeka trebao razvijati, a odnose se na revitalizaciju napuštenih industrijskih zona i

njihovo pretvaranje u stambene, poslovne i kulturne prostore. Jedan od najvažnijih ciljeva je modernizacija luke, te iskorištavanje povoljnog položaja koji omogućuje daleko veću iskorištenost luke nego je to bilo do sada. Sedmi dio daje osvrt na realizaciju prostornih planova grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine. Navode se svi projekti koji su realizirani u razdoblju od 2001.-2018. godine.

Zaključkom se razmatra važnost prostornog planiranja te njegov utjecaj na prostor te se daje osvrt na realizirane projekate koji su utjecali na sadašnji izgled grada Rijeke.

2. PРАВNA OSNOVA PROSTORNOG PLANIRANJA

Zakon o prostornom uređenju donesen je krajem 2013. godine i više puta mijenjan i dopunjavan. Definira načine korištenja, zaštite i upravljanja prostorom Republike Hrvatske, kao i postupak izrade, donošenja i provedbe prostornih planova.[\[2\]](#)

Ovaj zakon osigurava da se zemljište koristi na održiv i odgovoran način. Zakonom o prostornom uređenju štite se prava i interesi stanovništva, te se nastoji na otvoren i pristupačan način uključiti javnost i sve zainteresirane u sam proces donošenja odluka. Prostornim uređenjem nastoji se potaknuti gospodarski i društveni razvoj, utjecati na zaštitu okoliša i prirode, usmjeravati ka kvalitetnijoj gradnji uz razumno korištenje prirodnih i kulturnih dobara. Prostorno planiranje provodi se kroz različite dokumente (planovi, strategija, pravilnici) i akte koji se tiču prostora kao cjeline, te zahtjeva visok stupanja stručnosti iz različitih područja uključujući arhitekturu, ekonomiju, građevinarstvo, sociologiju, zaštitu okoliša i drugih područja. U suradnji s pravnim osobama i ovlaštenim arhitektima daju smjernice, pravila te uvjete za zaštitu i korištenje prostora uzimajući u obzir gospodarske, ekološke, ekonomske i socijalne aspekte područja na koja se odnose.[\[2\]](#)

Osim Zakona o prostornom uređenju pravnu osnovu također čine i Zakon o gradnji, te Zakon o građevinskoj inspekciji.

Zakon o gradnji propisuje uvjete i postupke za izdavanje građevinskih dozvola, usklađenost građevinskih projekata s prostornim planovima, te nadzor nad provedbom građevinskih aktivnosti.[\[3\]](#)

Zakon o građevinskoj inspekciji osigurava da se gradnja provodi u skladu s važećim zakonima i planovima, te štiti javni interes i okoliš od nelegalnih i neusklađenih građevinskih aktivnosti.[\[4\]](#)

Zakon o prostornom uređenju i Zakon o gradnji pružaju pravni okvir za planiranje i provedbu, dok Zakon o građevinskoj inspekciji osigurava da se taj okvir dosljedno primjenjuje na terenu.

2.1. Dokumenti prostornog razvoja i prostornog uređenja

Strategija prostornog razvoja Republike Hrvatske je temeljni državni dokument za usmjerenje prostornog razvoja koji donosi Hrvatski sabor.[\[2\]](#)

Prijedlog strategije priprema Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine, uz sudjelovanje drugih relevantnih institucija i stručnjaka. Nakon što Ministarstvo pripremi prijedlog strategije, ona prolazi kroz javne rasprave i stručne evaluacije. Konačnu verziju strategije potom usvaja Vlada Republike Hrvatske, a konačno odobrenje i donošenje strategije provodi Hrvatski sabor. Ovaj proces osigurava da strategija bude usklađena s nacionalnim interesima i ciljevima razvoja te da uzima u obzir mišljenja i potrebe svih relevantnih dionika tako da određuje ciljeve prostornog razvoja te planiranja koji su u skladu s ukupnim društvenim, gospodarskim, i kulturnim razvojem.

Prostorni planovi moraju biti usklađeni sa Strategijom, a donose se na državnoj, županijskoj te lokalnoj - gradskoj ili općinskoj razini. Prostorni planovi detaljno razrađuju ciljeve strategije i prilagođavaju ih specifičnostima pojedinih područja. Prostorni planovi nisu samo obični dokumenti, oni predstavljaju kolektivnu volju i viziju za budućnost. Kroz njih se izražava težnja za usklađivanjem odnosa između čovjeka i prirode, kao i između pojedinca i zajednice. Zakon o prostornom uređenju i prostorni planovi čine temelj za uravnotežen i prosperitetan razvoj Republike Hrvatske, u interesu građana i okoliša. Osim toga potrebna je suradnja između stručnjaka i političkih tijela da se omogući jasno praćenje i usmjeravanje procesa, što je ključno za uspješnu realizaciju razvojnih politika.[\[5\]](#)

Dokumenti prostornog razvoja i prostornog uređenja povezani su logičnim slijedom, od općeg prema detaljnom, stvarajući jedinstven sustav uređenja prostora koji omogućuje kontinuirano planiranje i prilagođavanje razvojnim potrebama.[\[5\]](#) Tijekom izrade i donošenja razvojnih dokumenata svi prikupljeni podatci se analiziraju, vrednuju i usklađuju. Velika važnost se posvećuje odnosu prema kulturnoj baštini i prirodnim resursima, te međusobnim utjecajima postojećih i planiranih zahvata u prostoru. Ministarstvo prostornog uređenja i zavodi za prostorno uređenje na županijskoj i lokalnoj razini odgovorni su za izradu ovih planova. Prije donošenja i

provedbe navedenih akata, nužna je javna rasprava koja omogućuje građanima da izraze svoje mišljenje i sudjeluju u oblikovanju prostora u kojem žive. Stručne podloge koje prate prostorne planove osiguravaju da se svaka odluka temelji na čvrstim i provjerenim informacijama, što je od vitalnog značaja za održivi razvoj.

2.2. Vrste prostornih planova

Prostorni planovi su podijeljeni u dvije glavne grupe: prostorni planovi i urbanistički planovi.

Prostorni planovi se bave uređenjem ukupnog prostora, dok urbanistički planovi detaljno uređuju unutarnju strukturu naselja i gradova. Svi planovi donedavno su se izrađivali u elektroničkom obliku, ali su se donosili u analognom obliku, a oba oblika imala su istu pravnu snagu ako su bila izrađena u skladu sa Zakonom. Međutim, najnovije izmjene Zakona uvjetuju izradu planova u digitalnom obliku, u sklopu jedinstvenog e-sustava prostornog uređenja, koji uključuje i eDozvole.

Donošenje i provedba prostornih planova provodi se po administrativno-teritorijalnom ustroju pa se tako i prilagođava nazivlje prostornih planova, tako da razlikujemo državne, područne (regionalne) (županije) i lokalne (grada, općine) prostorne planove.

Prostorni planovi državne razine su:[\[6\]](#)

- Državni plan prostornog razvoja - definira ključne elemente poput poljoprivrednog zemljišta, šuma, infrastrukturnih koridora, područja za eksploataciju mineralnih sirovina, te posebne namjene i izdvojena građevinska područja. Također propisuje uvjete za provedbu zahvata u prostoru, kao i obvezu izrade prostornog plana područja posebnih obilježja. Osim toga, daje smjernice za izradu planova nižeg ranga kao što su urbanistički planovi uređenja na izdvojenim građevinskim područjima od državnog značaja.

- Prostorni plan područja posebnih obilježja - donosi se za područja kao što su nacionalni parkovi i parkovi prirode, kao i druga područja određena Državnim planom prostornog razvoja. On određuje obvezu donošenja urbanističkih planova

uređenja (UPU) državnog značaja, propisuje mjere zaštite, uvjete za provedbu zahvata izvan UPU-a, te smjernice za izradu UPU-a.

- Urbanistički plan uređenja državnog značaja - izrađuje se za područja koja su određena Državnim planom prostornog razvoja. Ovaj plan definira uvjete za zahvate unutar svog područja obuhvata, kao i potrebnu infrastrukturu izvan tog područja.

Prostorni planovi područne razine su:[\[6\]](#)

- Prostorni plan županije/Grada Zagreba određuje vrijedna poljoprivredna zemljišta, infrastrukturne koridore, zatim izdvojena građevinska područja izvan naselja za gospodarsku namjenu i površine drugih namjena županijskog značaja. Također propisuje uvjete za provedbu zahvata u prostoru za građevine od regionalnog značaja i za zahvate koji se ne smatraju građenjem. Osim toga, daje smjernice za izradu urbanističkih planova uređenja na izdvojenim građevinskim područjima za gospodarsku i javnu namjenu.

- Područni plan Grada Zagreba - određuje šumska zemljišta, infrastrukturne koridore, građevinska područja i neizgrađene dijelove građevinskih područja. Također definira dijelove predviđene za urbanu preobrazbu i sanaciju, obuhvate generalnog urbanističkog plana, te obuhvate urbanističkih planova uređenja za područja bez generalnog urbanističkog plana.

- Urbanistički plan uređenja županijskog značaja - donosi se za područja određena Prostornim planom županije. On propisuje uvjete za zahvate unutar obuhvata plana i potrebnu infrastrukturu izvan tog obuhvata. Plan uključuje detaljnu namjenu površina, prikaz građevinskih čestica za gradnju te uvjete korištenja, uređenja prostora i građenja.

Prostorni planovi lokalne razine su:[\[6\]](#)

- Prostorni plan uređenja grada ili općine - definira građevinska područja naselja, izdvojena građevinska područja izvan naselja, i izdvojeni dio građevinskog područja naselja te dijelove tih područja koja su predviđena za urbanu preobrazbu i sanaciju. Također određuje neizgrađene i neuređene dijelove tih građevinskih područja za koja se ne donosi generalni urbanistički plan. Uz to, plan uključuje

koridore infrastrukture od značaja za grad ili općinu, te obuhvat urbanističkih planova uređenja. Propisuje uvjete za provedbu svih zahvata u prostoru izvan građevinskih područja i unutar dijelova građevinskih područja za koja se ne donosi generalni ili urbanistički plan. Također daje smjernice za izradu urbanističkih planova uređenja za određena građevinska područja.

- Generalni urbanistički plan - donosi se za građevinska područja naselja i izdvojena građevinska područja izvan naselja središnjeg naselja velikog grada. Ovaj plan određuje neizgrađene i neuređene dijelove građevinskih područja te dijelove predviđene za urbanu preobrazbu i sanaciju. Također definira obuhvat urbanističkih planova uređenja za ta područja. Plan propisuje uvjete za zahvate u prostoru u dijelovima gdje se ne donosi urbanistički plan uređenja i daje smjernice za izradu urbanističkih planova uređenja prema generalnom urbanističkom planu. Također može postaviti detaljne uvjete za dijelove gdje je obavezan urbanistički plan uređenja.

- Urbanistički plan uređenja - donosi se za neuređene dijelove građevinskog područja i dijelove planirane za urbanu preobrazbu ili sanaciju, osim ako su uvjeti za zahvate u prostoru već detaljno definirani u prostornim planovima više razine. Dok se ti uvjeti ne ispune, mogu se izdavati dozvole samo za rekonstrukciju postojećih građevina ili građenje novih građevina na mjestu prethodno uklonjenih, bez značajnih promjena. UPU propisuje uvjete za sve zahvate u prostoru, detaljno definira namjenu područja, prikaz građevinskih čestica, te uvjete korištenja i uređenja prostora i građenja građevina.

Prostorni planovi imaju snagu podzakonskog propisa. Prostorni plan niže razine mora biti usklađen s planom više razine, a i svi planovi iste razine moraju biti međusobno usklađeni. U slučaju neusklađenosti plana niže razine s planom više razine, primjenjuje se prostorni plan višeg reda.

Svaki prostorni plan se sastoji od općih odredbi i odredbi za provođenje. Tekstualni dio plana uključuje analizu karakteristika prostora, kao što su morfologija, klimatološki podaci, vegetacija i fauna, te analizu transformiranih fizičkih struktura prostora, poput infrastrukture, kvalitete tla, industrije i sustava naselja. Također se analiziraju demografska struktura, dobna struktura, migracije i zaposlenost, socijalna struktura, standard života te ekonomske analize proizvodnje i gospodarskih

mogućnosti. Grafički dio sadrži kartografske prikaze, poput plana namjene površina, urbane mreže, plana prometa, idejnih rješenja komunalne infrastrukture i mjera za zaštitu prostora.[\[6\]](#)

Prilikom provedbe planova, odnosno izdavanja odgovarajućih dozvola za gradnju ili realizaciju određenih zahvata u prostoru primjenjuju se odredbe za provođenje i grafički dio plana, koji uključuje prikaze poput plana namjene površina, urbanih mreža, plana prometa i drugih infrastrukturnih mjera.

Planiranje je bitno za usmjeravanje razvoja društva i okoliša, omogućujući usklađivanje različitih interesa i ciljeva unutar određenog prostora i vremena pa tako i gospodarskog razvoja.

Planiranje prostora i gospodarskog razvoja međusobno je povezano i ovisno jedno o drugom, jer prostorni raspored utječe na gospodarske aktivnosti, dok gospodarski ciljevi oblikuju korištenje prostora. Prostorni planovi su pravni dokumenti koji reguliraju korištenje zemljišta i resursa, te su bitni za održivi razvoj na regionalnoj i lokalnoj razini. Integralno planiranje, koje kombinira oba aspekta, stoga predstavlja temelj za uravnoteženi razvoj koji uzima u obzir kako gospodarske tako i prostorne potrebe zajednice.

Razlozi za izradu prostornih planova uključuju i zaštitu čovjeka od čovjeka, zaštitu čovjeka od prirode i zaštitu prirode od čovjeka. Zaštita ljudi od drugih ljudi obuhvaća mjere za zaštitu stanovnika od vanjskih prijetnji kao što su ratovi i migracije, ali i od unutarnjih prijetnji poput sukoba oko gradnje, kriminala i loših higijenskih uvjeta. Zaštita ljudi od prirode uključuje obranu od prirodnih pojava poput snijega, poplava, vjetrova i požara. Zaštita prirode od ljudi usmjerena je na očuvanje okoliša i promicanje održivog razvoja, jer ljudske aktivnosti mogu ugroziti zrak, vode, tlo, prirodne ekosustave i krajobraz.[\[6\]](#)

Prostorne planove izrađuju prostorni planeri, arhitekti u suradnji s drugim stručnjacima iz građevinarstva, ekonomije, sociologije, zaštite okoliša te ovlašteni arhitekti i pravne osobe.[\[2\]](#)

Institucije odgovorne za izradu prostornih planova u Hrvatskoj su Hrvatski zavod za prostorni razvoj za državnu razinu i zavodi za prostorno uređenje za županije i Grad Zagreb. Velikim gradovima po potrebi je također ostavljena

mogućnost osnivanja takvih zavoda, ako osiguraju odgovarajuća sredstva za njihov rad.

Razlozi za izradu prostornih planova mogu biti obavezni, određeni zakonom, ili voljni, motivirani potrebom za racionalnim gospodarenjem prostorom. Planovi se izrađuju zbog javnog interesa, privatnih investicija, zaštite prostora, očuvanja baštine, predizbornih obećanja i sl. Prostorno planiranje je dio strateškog procesa društva, gdje državni, regionalni i lokalni planovi razvoja čine okosnicu. [\[5\]](#)

Sustav za praćenje stanja u prostoru i izradu izvješća o stanju u prostoru odvija se preko informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU) kojeg uspostavlja i razvija ministarstvo nadležno za prostorno uređenje u suradnji sa županijskim zavodima, a vodi ga Zavod za prostorni razvoj u sklopu Ministarstva i županijski zavodi. ISPU sadrži podatke o postojećem stanju i korištenju prostora, nekretninama, prostornim planovima, uvjetima korištenja i zaštite prostora, upravnim aktima, te sektorskim strategijama i planovima relevantnim za prostorno uređenje. [\[6\]](#)

2.3. Postupak izrade prostornog plana

Izrada bilo kojeg prostornog plana u Republici Hrvatskoj regulirana je zakonskim okvirima, prvenstveno Zakonom o prostornom uređenju te podzakonskim aktima poput pravilnika o sadržaju i načinu izrade prostornih planova. Proces izrade prostornog plana općenito se sastoji od nekoliko koraka koji su prikazani u nastavku.

- Odluka o izradi prostornog plana

Prvi korak u izradi prostornog plana je donošenje odluke o potrebi izrade plana. Odluka se donosi na temelju zakonske obveze, inicijative lokalne samouprave ili na temelju utvrđenih razvojnih potreba. Odluka o izradi prostornog plana donosi se na razini jedinice lokalne ili regionalne samouprave (općina, grad, županija) ili na državnoj razini za prostorne planove od nacionalnog značaja. U ovoj odluci utvrđuje se pravna osnova za izradu plana, razlozi za njegovu izradu, obuhvat plana, ciljevi i programska polazišta, te popis sektorskih strategija i planova s kojima je potrebno uskladiti prostorni plan. [\[6\]](#)

- Priprema podloga

Nakon donošenja odluke o izradi, započinje faza pripreme podloga i podataka potrebnih za izradu plana. Prikupljanje podataka uključuje dobivanje kartografskih podloga (katastarske, topografske i druge relevantne karte), statističkih podataka, postojećih studija i dokumenata koji se odnose na područje obuhvata plana. Podaci se pribavljaju od ovlaštenih tijela i institucija, a izrađivači plana su dužni osigurati sve potrebne podloge kako bi se plan mogao izraditi u skladu s važećim zakonodavstvom i pravilnicima.[\[6\]](#)

- Odabir izrađivača

Postupak odabira izrađivača provodi se putem javne nabave, pri čemu se glavni kriterij temelji na najnižoj ponuđenoj cijeni. Odabire se izrađivača s dobrim referencama, a za izradu prostornog plana potrebno je odobrenje Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva. Osim glavnog urbanista, tim uključuje i stručnjake iz različitih područja, poput geografije, prometnog planiranja, krajobrazne arhitekture, te vanjske konzultante iz područja sociologije, povijesti umjetnosti, arheologije, građevine i drugih relevantnih disciplina.[\[6\]](#)

- Izrada plana

Prije izrade plana potrebno je provesti prethodne radove. Ovdje se provodi detaljna ocjena stanja koja uključuje analizu postojećih uvjeta na terenu, kao što su prirodni resursi, izgrađena infrastruktura i mogućnosti za budući razvoj. Također, uzimaju se u obzir ranije doneseni planovi i strategije. Nakon što su prethodni radovi završeni, izrađuje se prijedlog plana. Ovaj prijedlog sadrži prostorne, funkcionalne i infrastrukturne smjernice za daljnji razvoj područja. Plan definira namjenu prostora (stambene, gospodarske, rekreacijske i zaštićene zone), predlaže infrastrukturne projekte (nove prometnice, vodovod, kanalizacija) te daje smjernice za zaštitu okoliša i kulturne baštine.[\[6\]](#)

- Rasprava

Javna rasprava je obavezan korak u postupku izrade prostornog plana, kako bi se osiguralo sudjelovanje javnosti u planiranju prostora. Prijedlog plana se izlaže na javni uvid tijekom određenog vremenskog razdoblja (najmanje 30 dana), tijekom kojeg građani, pravne osobe i zainteresirane institucije mogu iznositi svoje primjedbe, prijedloge i mišljenja. Javna rasprava uključuje javna izlaganja prijedloga plana,

održavanje tribina i sastanaka s predstavnicima mjesnih odbora, građanskih udruga i drugih relevantnih dionika.[\[6\]](#)

- Verifikacija

Nakon javne rasprave, prijedlog plana prolazi kroz fazu revizije, u kojoj se uvažavaju i analiziraju pristigli komentari i primjedbe. Ukoliko se neke od njih ocijene kao opravdane, izrađivač plana vrši potrebne izmjene i prilagodbe. Također se provjerava usklađenost plana s propisima i planovima višeg reda. Ovisno o razini prostornog plana, verifikaciju provodi odgovarajuće tijelo (na primjer, županijski zavod za prostorno uređenje ili ministarstvo nadležno za prostorno uređenje).[\[6\]](#)

- Usvajanje

Konačno, nakon što su sve primjedbe razmotrene i plan revidiran, nadležno tijelo (općinsko, gradsko ili regionalno vijeće) donosi konačnu odluku o usvajanju prostornog plana. Usvojeni plan postaje pravno obvezujući dokument koji regulira budući razvoj prostora i prema kojem se provode svi budući zahvati i aktivnosti na tom području. Nakon usvajanja, plan se javno objavljuje i postaje dostupan svim zainteresiranim stranama. Također, plan može biti predmet revizije ili izmjena ako se pojave nove potrebe ili uvjeti koji zahtijevaju prilagodbu plana.[\[6\]](#)

2.4. Značaj i uloga prostornih planova

Prostorni planovi imaju ulogu u oblikovanju i uređenju prostora unutar određene teritorijalne jedinice, bilo na lokalnoj, regionalnoj ili državnoj razini. Njihova uloga je višestruka, a njihov značaj se očituje u nekoliko važnih aspekata.

Prije svega, prostorni planovi služe kao temelj za usmjeravanje razvoja prostora. Njihova osnovna funkcija je definiranje namjene i korištenja prostora, što omogućuje racionalno i uravnoteženo korištenje zemljišta. Ovim se sprječava nekontrolirana urbanizacija i degradacija okoliša. Oni omogućuju javnim vlastima da osiguraju poštivanje urbanističkih standarda, kao i da sankcioniraju nepravilnosti u prostornom uređenju. Time štite javni interes i osiguravaju pravnu sigurnost investitorima, građanima i drugim korisnicima prostora.

Jedna od ključnih uloga prostornog plana je zaštita okoliša i očuvanje prirodnih resursa. Uzimajući u obzir prirodne resurse, geomorfološke karakteristike, vodne tokove i druge ekološke elemente, planovi pomažu u sprječavanju prekomjerne eksploatacije i degradacije prostora.

Osim toga, prostorni planovi osiguravaju koordiniran razvoj infrastrukture i javnih usluga, uključujući prometne mreže, vodovod, kanalizaciju i energetske infrastrukture. Time se omogućuje da se razvoj prostora odvija na način koji podržava rast i poboljšava kvalitetu života stanovnika. Kroz ove planove, gradovi i općine mogu planirati izgradnju škola, bolnica, parkova i drugih javnih objekata, čime se stvaraju funkcionalne i ugodne zajednice.

U očuvanju kulturne baštine, prostorni planovi identificiraju i štite kulturno-povijesne spomenike, urbane cjeline i arheološke lokalitete.

Kroz podršku gospodarskom razvoju, prostorni planovi usmjeravaju razvoj gospodarskih zona, poslovnih parkova i industrijskih područja.

Smanjenje rizika od prirodnih katastrofa još je jedna bitna uloga prostornih planova. Oni određuju mjere prevencije u područjima sklonima poplavama, klizištima, potresima i drugim rizicima, osiguravajući da se razvoj odvija uz minimalan rizik za ljude i imovinu.

Prostorni planovi su neophodni za postizanje ravnoteže između razvoja, očuvanja okoliša i društvene kohezije. Njihova uloga nije samo u reguliranju trenutnih aktivnosti, već i u postavljanju temelja za dugoročni održivi razvoj, koji uzima u obzir potrebe današnjih i budućih generacija

3. PREGLED POVIJESTI PROSTORNOG PLANIRANJA ZA PODRUČJE GRADA RIJEKE

Rijeka je glavni grad Primorsko-goranske županije i treći najveći grad u Hrvatskoj (slika 1).

Slika 1: Grad Rijeka (fotografija autorice)

Grad je podijeljen na nekoliko gradskih četvrti, od kojih svaka ima svoju jedinstvenu povijest, identitet i doprinos cjelokupnom karakteru grada. Neke od najpoznatijih četvrti uključuju centar grada, Sušak, Trsat, Kantridu, Pećine, Vežicu, Zamet, Kozalu, Podmurvice, Turnić, Drenovu i Škurinje. Svaka od ovih četvrti ima svoj poseban značaj, od povijesnih ulica odnosno šetnica centra grada (slika 2,) te Trsata s njegovom starom utvrdom (slika 3), ispod kojeg je smješten Bulevard jedan od najljepših kvartova gdje dominira većinom starija arhitektura (slika 4).

Slika 2: Korzo, gradska šetnica u centru grada (fotografija autorice)

Slika 3: Trsatska gradina (fotografija autorice)

Slika 4: Stambena četvrt –Bulevard (fotografija autorice)

Također veliki značaj za Rijeku je luka, koja je od davnina imala veliki utjecaj na primorsku regiju, a ujedno je zadala pravac razvoja za sve prošle i buduće generacije (slika 5).

Slika 5: Riva-Defranceschiev gat (fotografija autorice)

S obzirom na konfiguraciju terena, te općoj skučenosti prostora uz obalu, da bi se smjestilo stanovništvo koje je dolazilo u grad zbog posla i boljih uvjeta života, u razdoblju industrijskog procvata Rijeke niknula su brojna stambena naselja s neboderima. Jedno od takvih je i Kozala sa sedam nebodera koji prate liniju vrha brda iznad kanjona Rječine (slika 6).

Slika 6: Stambeni neboderi - Kozala (fotografija autorice)

Da je Rijeka oduvijek bila grad svjedoče brojni primjeri još iz doba antike za vrijeme rimskog carstva kada je nastala Tarsatica, područje današnjeg Starog grada. Razvila se zbog trgovine i prometnog koridora koji je povezivao Panoniju, preko Senja do Trsta. Rijeka kao i ostatak Hrvatske tijekom stoljeća je mijenjala zastave i državnike ovisno o trenutnoj političkoj situaciji i o moći susjednih zemalja. [7]

Poslije Rimljana na pragu srednjeg vijeka u vrijeme vladavine Franačke države na ruševinama Tarsatice niknut će Reka (Flumen). Rijeka je bila tipični srednjovjekovni grad opasan zidinama sa središnjim trgom (Koblerov trg danas). [7]

Slabljenjem Franačke države na naše prostore dolaze Habsburgovci koji će ostavit i najveći trag na ovim prostorima koji je vidljiv i stoljećima poslije. Upravo pod vlašću Habsburgovaca Rijeka postaje slobodna luka što će smanjiti utjecaj mletačke pomorske dominacije na Jadranu. Između dva svjetska rata Rijeka je bila okupirana od strane Italije i kasnije Njemačke, a nakon rata Rijeka postaje dio socijalističke Jugoslavije.

Rijeka se često naziva „Grad na Rječini“ (Slika 7) zbog svoje lokacije uz rijeku Rječinu, koja je imala povijesnu ulogu u razvoju i identitetu grada.

Slika 7: Rijeka Rječina (fotografija autorice)

Svojevremeno je bila granica između Kraljevine Italije i Kraljevine SHS kada nastaje Grad Sušak koji pripada Kraljevini SHS s lučkom infrastrukturom i postaje važan za pomorski promet i trgovinu, dok Rijeka slabi pod vlašću Kraljevine Italije. Nakon Drugog svjetskog rata i brojnih previranja ujedinjuju se Sušak i Rijeka što je omogućilo ponovno razvijanje luke pod jugoslavenskom vladom.[\[8\]](#)

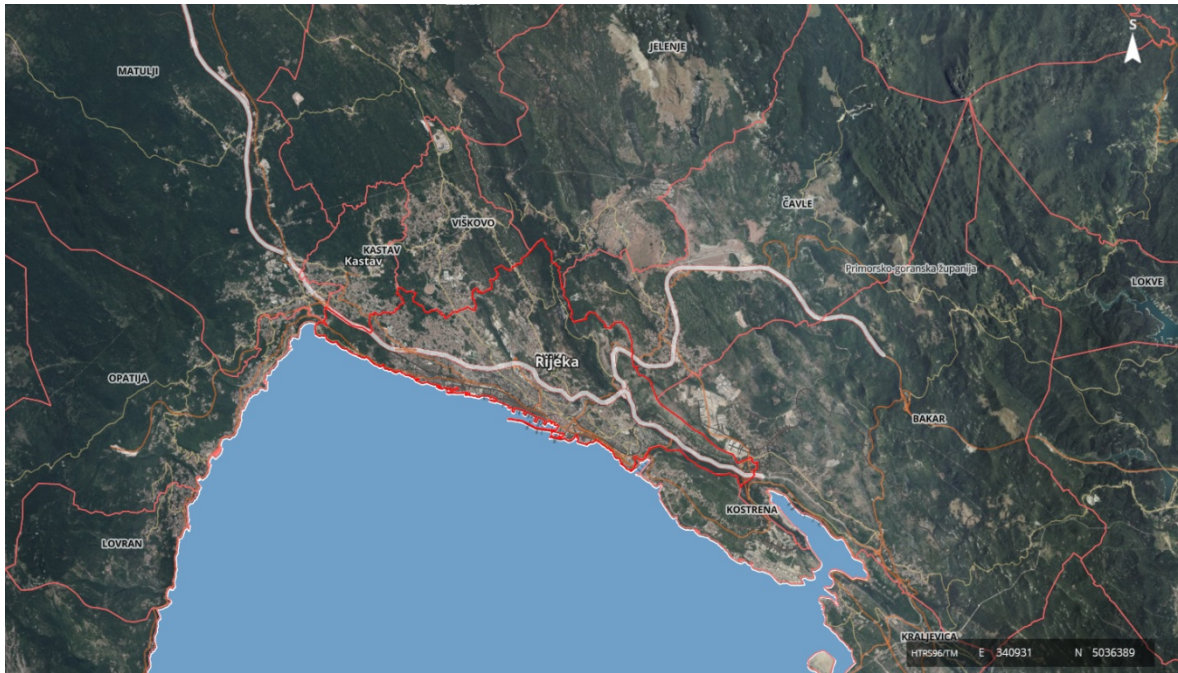
Godine 1962. osnovana je Općina Rijeka. U socijalističkoj Jugoslaviji Rijeka je postala industrijska i lučka baza, a urbanizacija je bila usmjerena na izgradnju stambenih blokova i industrijskih zona. Luka je doživjela najveći procvat 70-tih i 80-tih godina prošlog stoljeća. Do 90-tih godina Rijeka je bila prepoznata kao industrijski grad, međutim u godinama koje su slijedile iza dolazi do značajnih gospodarskih, političkih, socijalnih i demografskih promjena. Općina Rijeka postaje grad Rijeka i suočava se sa brojim problemima koji su izazvani ratnim i poslijeratnim zbivanjima.

Na pragu 21. stoljeća Rijeka je morala redefinirati svoje nasljeđe i postaviti nove ciljeve za razvoj grada. Tradicionalni stupovi gospodarstva poput brodogradnje i teške industrije, koji su desetljećima definirali grad, postupno su gubili na važnosti uslijed globalnih ekonomskih promjena i restrukturiranja.

Jedan od ključnih elemenata u ovoj tranziciji bilo je otvaranje grada prema kulturnom i turističkom sektoru. Rijeka je 2020. godine ponijela titulu Europske prijestolnice kulture, čime je simbolično okrenula novu stranicu svog identiteta, ističući važnost kreativnih industrija i kulturnog nasljeđa u budućem razvoju grada. Ovaj projekt nije bio samo kulturni, već i ekonomski poticaj koji je stavio naglasak na obnovu gradskih prostora i infrastrukture, te stvaranje novih prilika za drugačiju Rijeku.

3.1. Položaj grada Rijeke

Grad Rijeka smješten je na sjevernom rubu Kvarnerskog zaljeva, pružajući se duž obalne linije od Preluke na zapadu prema zaljevu Martinščica na jugoistoku. Rijeka graniči s gradovima Opatijom, Bakrom i Kastvom, te općinama Matulji, Viškovo, Jelenje, Čavle i Kostrena (slika 8). Kopnena granica s ovim susjednim jedinicama lokalne samouprave duga je 29,4 kilometra, dok ukupna površina grada iznosi oko 43 km².[\[9\]](#)

Slika 8: Grad Rijeka s okolnim općinama[\[10\]](#)

Rijeka se smjestila blizu važnih prometnih i gospodarskih središta regije. Grad je povezan s Pazinom, Karlovcem, Gospićem te glavnim gradom Hrvatske, Zagrebom. Pula i Trst su također u blizini, dok su mnogi glavni gradovi Srednje Europe, poput Beča i Münchena, lako dostupni.[\[9\]](#)

Geografski položaj Rijeke odredio je njen razvoj kao ključne morske luke na sjevernom Jadranu, uz Veneciju, Trst i Kopar. Rijeka se prostire na 13.600 hektara, uključujući kopneni dio od 4.359 hektara. Unutarnji dio grada podijeljen je na urbanizirane dijelove uz obalu i prirodne prostore u zaleđu, gdje šume i poljoprivredne površine čine prirodno okruženje koje osigurava ekološku ravnotežu i održivost. [\[9\]](#)

Topografski gledano, Rijeka leži na trokutastom području s obalnom linijom dugom 19 kilometara. Najviša točka grada je vrh Lubanj, visok 498,6 metara, smješten na samo 1,5 km od mora, što ukazuje na usku povezanost između morske obale i brdskog zaleđa. Istočni dijelovi grada uključuju dolinu Drage te uzvišenja poput Sv. Križa i Vežice, dok istočna granica grada prolazi kroz zaljev Martinšćica, pa sve do uzvišenja Svetog Kuzma.[\[9\]](#)

3.2. Reljefna i geološka obilježja

Područje grada Rijeke sastoji se od nekoliko geomorfoloških cjelina; na zapadnom dijelu nalazi se tzv. „Kastavska površ" odnosno ravna površina koja se proteže između obalne linije i doline Rječine i obuhvaća područja Kastva, Zameta, Drenove i dijelove samog grada. Ova površina nastavlja se prema jugoistoku, prelazeći u područje Sušaka i Vežice. Na sjeveroistočnom dijelu ovog ravnjaka smještena je dolina Drage. Uzduž ravnjaka, paralelno s dolinama Rječine i Drage, proteže se usko bilo s vrlo strmom jugozapadnom padinom, čiji nagib doseže 45 stupnjeva i više. Unutar ravnjaka ističu se duboke uzdužne doline, poput Škurinja, te poprečne doline, uključujući Mihačevu Dragu, Potok i dolinu Rječine.

Na području grada Rijeke evidentiran je niz geomorfoloških pojava, uključujući 15 jama, 12 špilja, 3 sufuziona udubljenja i jedan ponor. Važno je napomenuti da su, uslijed procesa urbanizacije, mnoge jame i sufuziona udubljenja zatrpane ili zabetonirane, što je značajno smanjilo njihov broj.[\[9\]](#)

3.3. Hidrološka obilježja

Područje grada Rijeke i šire okolice većinom je sastavljeno od različitih tipova karbonatnih stijena, koje značajno utječu na hidrološke karakteristike područja. S obzirom na hidrogeološke osobitosti ovih stijena, otjecanje voda u tom području je vrlo složeno i većinom se odvija u dubokom krškom podzemlju, dok su izraženi stalni površinski tokovi gotovo nepostojeći. U širem području grada Rijeke, najvažniji povremeni površinski vodotok je rijeka Rječina, dugačka 18,60 km. Ona izvire ispod strme litice sjeverno od naselja Kukuljani, a njezino istjecanje nastaje na kontaktu između vodopropusnih vapnenaca i vodonepropusnog fliša na nadmorskoj visini od 325 metara. Korito gornjeg i srednjeg toka Rječine usječeni su u sitnoklastičneflišne naslage, dok donji tok rijeke, nizvodno od Pašca, predstavlja kanjon usječen u karbonatne stijene. S bokova doline i iz drugih smjerova dolazi do dodatnih hidroloških utjecaja koji oblikuju ovaj kompleksan hidrološki sustav. [\[9\]](#)

Studenačko polje prima brojne manje povremene pritoke, dok u donjem toku Rječina dobiva preljevne vode iz izvora Zvir i vode koje se vraćaju s turbina hidroelektrane Rijeka. Rječina je tipičan bujični tok za priobalni krški dio Hrvatske, s

izraženim oscilacijama protoka, velikom produkcijom nanosa i značajnim uzdužnim padom vodotoka. Protok rijeke varira od 0 do 439 m³/s, zabilježenih tijekom katastrofalne poplave 1898. godine. Manji povremeni vodotoci, poput Orehovice, Draškog i Briškog potoka, ulijevaju se u Javor potok, koji pod nazivom Mlinski potok utječe u more kod Martinšćice. U zapadnom dijelu Rijeke, potok Škurinjska Draga teče kroz sinklinalu istog naziva.

Slivno područje grada Rijeke proteže se od crnomorskog do jadranskog sliva, s površinom od oko 530 km². Ovo područje ima obilne padaline, posebno na planinskim vrhovima, koje aktiviraju izvore u priobalju. Hidrogeološki, sliv se dijeli na četiri povezane zone: zona prikupljanja u planinskom dijelu, zona povremenog istjecanja, područje flišnih naslaga i zona stalnog istjecanja. Sliv izvora u Rijeci najproduktivniji je za vodoopskrbu, uključujući izvore Rječine, Zvir I i II, te zdence u Martinšćici. Iako izvor Rječine presušuje, zbog vodnog potencijala i gravitacijske opskrbe grada, on je ključan za vodoopskrbu tijekom 8-9 mjeseci u godini. Izvor Zvir I preuzima vodoopskrbu kada Rječina presuši, dok se Zvir II i zdenci u Martinšćici koriste u sušnim razdobljima. [9]

Riječki zaljev karakterizira promjenjivost hidrografskih svojstava zbog interakcije s atmosferom, utjecaja slatkovodnih izvora, ispusta otpadnih voda te izmjene vodenih masa s Kvarnerom i Kvarnerićem. Sezonske promjene uzrokuju varijacije u izmjeni vode, što ljeti dovodi do smanjene cirkulacije i povremene eutrofikacije duž sjevernih obala. More je podložno zagađenju, posebno derivatima nafte, zbog industrije i pomorskog prometa, što uzrokuje degradaciju ekosustava, naročito u zoni plime i oseke te u gornjem infralitoral, gdje su promjene najizraženije u zajednicama viših algi. [9]

3.4. Klimatska obilježja

Klima grada Rijeke oblikovana je složenim djelovanjem opće atmosferske cirkulacije u sjevernim umjerenim širinama, utjecajem Sredozemnog mora i Dinarida u zaleđu. Ljeti prevladavaju stabilne anticiklone s vedrim vremenom i slabim vjetrovima, dok zimi dominiraju lokalni uvjeti s karakterističnom burom. Geografska obilježja, poput velike vodene površine i orografske izoliranosti, značajno utječu na

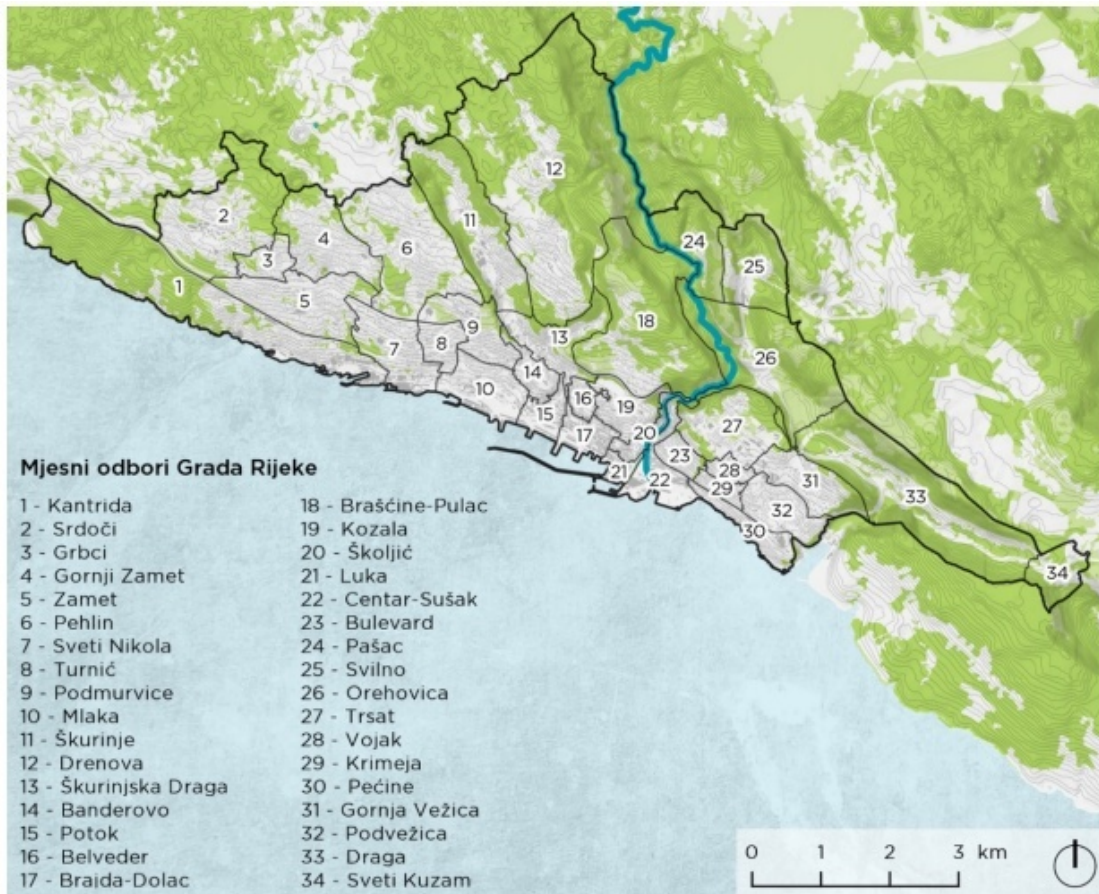
meteorološke uvjete, mijenjajući strujanje zraka, padaline i temperaturu. Grad Rijeka dodatno modificira klimu svojim izgrađenim površinama i industrijskim aktivnostima.

Prema Köppenovoj klasifikaciji, Rijeka ima Cfsa klimu, što znači umjereno toplu kišnu klimu s vrućim ljetima. Srednja godišnja temperatura zraka iznosi 13,8 °C, s apsolutnim maksimumom od 38,1 °C i minimumom od -11,4 °C. Najtopliji mjeseci su srpanj i kolovoz, dok su najsvježiji dijelovi godine u proljeće i jesen, kada prevladavaju ugodne biometeorološke prilike. Zima je hladna, a sezona grijanja obično počinje u drugoj polovici listopada. [9]

Oborine u Rijeci nastaju zbog atmosferskih poremećaja kao što su ciklone i fronte, a njihov intenzitet povećavaju uzvisine poput planine Učke i Gorskog Kotara. Rijeka bilježi maritimni oborinski režim s maksimalnim količinama oborina u listopadu i minimalnim u srpnju, dok prosječna godišnja količina oborina iznosi 1552,4 mm. Najčešći vjetrovi u Rijeci dolaze iz smjera NNE, s značajnim frekvencijama iz smjerova N i NE. Bura, hladan i suh vjetar iz sjeveroistočnog kvadranta, najintenzivnija je zimi i u jesen, osobito u blizini planinskih prijevoja zbog kanaliziranog strujanja zraka. Ljeti, uz buru, prevladava NNE vjetar kao noćni kopnenjak, koji pri većim brzinama prelazi u burin, dok se proljetni jugo, vlažan i topao jugoistočni vjetar, često zamjenjuje burom nakon prolaska ciklone. [9]

3.5. Prostorni raspored naselja

Unutar područja grada Rijeke nalaze se 34 mjesna odbora: Banderovo, Belveder, Brajda-Dolac, Brašćine-Pulac, Bulevard, Centar-Sušak, Draga, Drenova, Gornja Vežica, Gornji Zamet, Grad Trsat, Grbci, Kantrida, Kozala, Krimeja, Luka, Mlaka, Orehovica, Pašac, Pećine, Pehlin, Podmurvice, Podvežica, Potok, Školjić-Stari grad, Škurinje, Škurinjska Draga, Srdoči, Sveti Kuzam, Sveti Nikola, Svilno, Turnić, Vojak i Zamet. [11] Slika 8. prikazuje kartu prostornog smještaja mjesnih odbora grada Rijeke.

Slika 9: Karta prostornog smještaja mjesnih odbora grada Rijeke [11]

Mjesni odbori Grada Rijeke predstavljaju temeljnu jedinicu mjesne samouprave i ključnu poveznicu između građana i gradskih vlasti. Osnovani od strane Gradskog vijeća, mjesni odbori omogućuju građanima izravno sudjelovanje u odlučivanju o uvjetima njihovog svakodnevnog života. Kroz ovaj oblik samouprave, građani mogu aktivno sudjelovati u rješavanju lokalnih problema, poboljšanju infrastrukture i unapređenju kvalitete života u svojim zajednicama. Mjesni odbori pokrivaju raznolike dijelove grada, od središta do perifernih naselja, te svaki od njih ima specifične potrebe i izazove. [12] Najveći mjesni odbor u Rijeci je Drenova; površina i broj stanovnika mjesnih odbora prikazan je sljedećim potpoglavljem rada.

3.6. Demografska obilježja

Tijekom razdoblja od 1948. do 2001., Rijeka je značajno povećala svoj udjel u ukupnom stanovništvu Primorsko-goranske županije te zabilježila porast od gotovo 115 % u svojoj populaciji. Međutim, od početka 1990-ih godina, demografski trendovi u Rijeci su se promijenili. Rat, gospodarska kriza i visoka nezaposlenost uzrokovali su smanjenje broja stanovnika i stagnaciju što je dovelo do značajnog iseljeničkog vala, osobito mladih, prema razvijenim zemljama. S druge strane, propadanja velikih poduzeća koja su zapošljavala radnike iz drugih dijelova bivše Jugoslavije, dodatno su pogoršali situaciju.[\[9\]](#)

Tablica 1: Popis stanovništva 2021 – broj stanovnika grada Rijeke po mjesnim odborima i usporedba s 2001. i 2011. godinom [\[13\]](#)

Mjesni odbor	Površina	Broj stanovnika 2001	Broj stanovnika 2011	Broj stanovnika 2021	Razlika 2011-2001	Razlika 2021-2011	Razlika 2021-2001
Banderovo	385.200	2.723	2.235	1.745	-488	-490	-978
Belveder	206.900	4.104	3.501	2.715	-603	-786	-1.389
Brajša	412.600	5.160	4.085	2.944	-1.075	-1.141	-2.216
Brašćine	3.192.900	2.172	2.338	2.147	166	-191	-25
Bulevard	287.100	2.474	2.067	1.685	-407	-382	-789
Centar	660.700	2.120	1.812	1.351	-308	-461	-769
Draga	3.453.000	1.514	1.463	1.251	-51	-212	-263
Drenova	7.021.700	7.638	7.624	7.063	-14	-561	-575
Gornja Vežica	903.800	7.731	6.783	5.371	-948	-1.412	-2.360
Gornji Zamet	1.314.400	4.950	4.829	4.762	-121	-67	-188
Grad Trsat	1.303.900	2.336	2.296	2.129	-40	-167	-207
Grbci	356.500	1.771	1.694	1.537	-77	-157	-234
Kantrida	3.622.200	6.702	6.005	5.114	-697	-891	-1.588
Kozala	606.800	6.170	5.254	4.287	-916	-967	-1.883
Krimeja	191.400	3.776	3.180	2.591	-596	-589	-1.185
Luka	218.600	1.790	1.318	929	-472	-389	-861
Mlaka	835.200	5.039	3.992	3.203	-1.047	-789	-1.836
Orehovica	2.528.500	589	539	491	-50	-48	-98
Pašac	981.000	462	410	342	-52	-68	-120
Pećine	485.900	4.686	2.545	2.027	-2.141	-518	-2.659
Pehlin	2.325.100	3.118	5.553	4.825	2.435	-728	1.707
Podmurvice	783.500	6.653	5.988	4.981	-665	-1.007	-1.672
Podvežica	725.700	7.160	6.110	1.143	-1.050	-4.967	-6.017
Potok	357.800	1.770	1.448	6.346	-322	4.898	4.576

Srdoči	2.282.800	5.628	6.522	188	894	-6.334	-5.440
Sveti Kuzam	537.900	243	240	7.502	-3	7.262	7.259
Sveti Nikola	987.900	11.526	9.249	851	-2.277	-8.398	-10.675
Svilno	1.122.200	890	896	1.248	6	352	358
Školjić	271.200	1.948	1.648	4.811	-300	3.163	2.863
Škurinje	2.135.000	6.444	5.751	3.590	-693	-2.161	-2.854
Škurinjska Draga	898.200	5.453	4.674	3.705	-779	-969	-1.748
Turnić	373.100	5.659	4.539	2.436	-1.120	-2.103	-3.223
Vojak	196.600	3.501	2.854	7.765	-647	4.911	4.264
Zamet	1.404.700	10.203	9.152	7.765	-1.051	-1.387	-2.438
UKUPNO	43.343.000	144.043	128.624	107.964	-15.419	-20.660	-36.079

Analiza demografskih podataka za grad Rijeku u razdoblju od 2001. do 2021. godine ukazuje na značajan pad broja stanovnika. Tijekom tih dvadeset godina, Rijeka je izgubila približno četvrtinu svog stanovništva, što se može pripisati različitim socijalnim, ekonomskim i migracijskim faktorima. Najveći pad zabilježen je u posljednjem desetljeću, kada se broj stanovnika smanjio za gotovo 16 %. Ovaj trend depopulacije, karakterističan za mnoge urbane centre u Hrvatskoj, posebno pogađa središnje dijelove grada.

Neki mjesni odbori, poput Podvežice i Svetog Nikole, doživjeli su drastične padove u broju stanovnika, gubeći čak do 70 % svog stanovništva u promatranom razdoblju. Ovaj pad može se povezati s iseljavanjem, starenjem populacije i nedostatkom novih doseljenika. S druge strane, mjesni odbori poput Pehlina i Vojaka pokazali su suprotne trendove u određenim razdobljima, bilježeći rast populacije koji može biti rezultat novih stambenih i infrastrukturnih projekata ili povećane atraktivnosti tih područja. Mjesni odbor Sveti Kuzam, u posljednjem je desetljeću zabilježio značajan porast broja stanovnika, što ukazuje na administrativne promjene ili značajne demografske preokrete. Također, rast u području Potoka ukazuje na nove razvojne inicijative koje privlače stanovništvo koje više značajno migrira iz okolnih naselja u grad.

Općenito, ovi demografski trendovi ukazuju na prisutnost unutarnjih migracija unutar grada, pri čemu određeni dijelovi gube stanovništvo dok drugi bilježe rast. Razlozi za ove promjene mogu biti višestruki, uključujući ekonomske uvjete, promjene u dostupnosti stambenog prostora, te infrastrukturne projekte.

3.7.Promet

Prometni sustav Grada Rijeke izuzetno je složen i od ključne važnosti ne samo za grad, već i za cijelu Republiku Hrvatsku i Primorsko-goransku županiju. Kao jedno od četiri makro regionalna središta Hrvatske i središte županije, Rijeka se nalazi na strateški značajnoj poziciji. Njezina prirodna povezanost s Panonskom nizinom preko doline Kupe, koja se smješta između dva važna planinska područja - Alpskog i Dinarskog, te njen razvoj na raskrižju pomorskih i kopnenih puteva, čine je jednim od ključnih prometnih čvorišta u južnoj Europi. Grad Rijeka ima dodatnu važnost zbog svojih prometnih veza s neposrednim okruženjem, uključujući Istru, Kvarnersko otočje, Liku, zapadnu i središnju Bosnu te Sloveniju. Rijeka se nalazi na sjecištu nekoliko značajnih europskih prometnih koridora. [9]

Prvi koridor, poznat kao Vb (peti be), dio je paneuropskog cestovno-željezničkog koridora i uključuje morski nastavak u riječkoj luci. Ovaj koridor povezuje Baltik i Ukrajinu preko Mađarske, Budimpešte, Zagreba i Rijeke, do Kvarnerskog zaljeva, integrirajući Panonsku nizinu i ključne dijelove srednjoistočne Europe sa sjevernim Jadranskim morem, uključujući Kopar, Trst, Veneciju i Padskiniz. Drugi značajan koridor je jadransko-jonski, koji, iako još uvijek u fazi inicijative, povezuje alpske zemlje i Padski bazen s najrazvijenijim dijelom Italije, primorskim dijelovima Slovenije, Hrvatskom, južnim dijelovima Bosne i Hercegovine, Crnom Gorom, Albanijom, Grčkom, te s Makedonijom, Bugarskom i Turskom. Ovaj koridor će s intenziviranjem integracijskih procesa unutar Europske unije i turističkim potencijalima postati izuzetno važan.

Regionalni prometni koridori uključuju cestovni koridor koji dolazi iz Istre kroz Tunel "Učka" te koridor koji vodi na jug prema Sjevernojadranskom arhipelagu preko Krčkog mosta. Ovi koridori dodatno osnažuju prometnu povezanost Rijeke i njezinu važnost kao prometnog čvorišta u regiji. [9]

Grad Rijeka posjeduje složen prometni sustav koji uključuje tri ključna longitudinalna prometna koridora, svaki s različitim karakteristikama i funkcijama:[9]

- Prvi longitudinalni prometni koridor obuhvaća ulice Fiumara, Riva, Adamićeva, Krešimirova i Liburnijska. Ovaj koridor, smješten u blizini obale, sastoji se od četverotračne ceste s dvije trake u svakom smjeru. U najužem dijelu grada, dvije

trake su namijenjene isključivo javnom prijevozu. Uzdužni nagib koridora iznosi do 4%. Raskrižja su na razini, prilagođena postojećoj izgradnji i dispoziciji zgrada, te su semaforizirana i povezana u zeleni val. Ovaj koridor preuzima najveći dio prometnog opterećenja središnjeg dijela gradske mreže.

- Drugi longitudinalni koridor uključuje ulice Žrtava fašizma, Fiorella la Guardia i V. C. Emina, te se nastavlja prema zapadu kroz Vukovarsku ulicu i ulicu F. Čandeka. Smješten gotovo paralelno s prvim koridorom, sjeverni dio ovog koridora omeđuje središte grada. Prometnice u ovom koridoru su dvotračne i dvosmjerne, s uzdužnim nagibom koji doseže do 10%. Raskrižja su na razini i semaforizirana. Ovaj koridor već je prekapacitiran postojećim prometnim opterećenjem, a prema Generalnom urbanističkom planu Grada Rijeke, predviđena je izgradnja tunelske obilaznice kroz središte grada, koja je zasad samo u fazi planiranja.
- Treći koridor, koji predstavlja ključnu os gradskih prometnih tokova, čini obilaznica grada Rijeke. Obilaznica se proteže od Križišća, čija je dionica u izgradnji, do Matulja, koja je dovršena i puštena u promet 2010. godine. Ova prometnica, kategorizirana kao autocesta A7, premda ne ispunjava sve tehničke karakteristike te kategorije, je četverotračna i dvosmjerna s uskim razdjelnim pojaskom. Iako se naziva obilaznicom, ona zapravo prolazi rubom gradskog središta i ne obuhvaća cijelo gradskog područje. Ima ulogu u preuzimanju tranzitnog prometa i dijela gradskog lokalnog prometa, djelujući kao brza gradska cesta. Otvorenjem lokalnog čvora Rujevica došlo je do značajnih promjena u prometnim opterećenjima na određenim dijelovima gradske mreže, što je poboljšalo protočnost i smanjilo vrijeme prolaska. Za potpunu funkcionalnost potrebno je završiti izgradnju obilaznice do Križišća, te izgraditi čvorove Lenci, Kozala i proširiti čvor Orehovica.
- Vezne prometnice između prvog longitudinalnog koridora i obilaznice grada uključuju Istarsku i Zametsku ulicu, koje povezuju ovaj koridor s čvorom Diračje na obilaznici grada, te ulice V. Benca i V. Bratonje. Drugi longitudinalni koridor povezan je s čvorom Rujevica putem Vukovarske ulice i ulice A. Barca. Povezivanje s trećim koridorom ostvaruje se kroz ulicu 1. maja i Osječku ulicu, koje vode do čvora Škurinje na obilaznici.
- Unutar užeg gradskog prostora, vezne prometnice između prvog i drugog longitudinalnog koridora uključuju Manzonijevu ulicu, kao i niz ulica poput N.

Tesle, Cambierieve ulice, R. Benčića, Dr. F. Kresnika, M. Radune Bana, E. Barčića, Ciottine ulice i ulice Dr. F. Račkog.

3.8. Povijest prostornog planiranja grada Rijeke

Planski dokumenti, poput Generalnog urbanističkog plana iz 1974. i Prostornog plana iz 1986. godine, postavili su temelje za razvoj lučke i prometne infrastrukture te industrijskih i radnih zona, što je imalo utjecaj na današnji izgled grada.

Generalni urbanistički plan (GUP) Rijeke iz 1974. godine bio je prvi i jedini plan koji je obuhvatio cijelo gradsko područje Rijeke. Generalni urbanistički plan (GUP) donijela je Skupština općine Rijeka s ciljem dugoročnog planiranja urbanog razvoja grada i njegovih okolnih područja. Plan se odnosi na projektno razdoblje do 2001. godine. Ovaj plan obuhvatio je stambene, poslovne, industrijske, prometne i turističke zone te je služio kao okvir za prostorno uređenje i gospodarski razvoj Rijeke.

Proces donošenja GUP-a bio je opsežan i uključivao nekoliko koraka. Nacrt plana izradila je stručna ekipa urbanista iz Urbanističkog biroa koji je bio temeljen na dugoročnim društveno-ekonomskim potrebama grada. Nacrt plana bio je javno izložen od kraja 1972. do početka 1973. godine, omogućavajući građanima, stručnjacima i raznim interesnim grupama da iznesu svoje primjedbe i prijedloge. Nakon toga, sve pristigle sugestije su analizirane i uključene u završni nacrt plana.

U sklopu stambenih zona, GUP je definirao različite dijelove grada prema gustoći naseljenosti i tipu gradnje. Precizno su planirani kapaciteti i broj stanovnika za svaku stambenu četvrt, s ciljem organiziranja urbanog prostora na način koji će osigurati odgovarajuće životne uvjete za stanovništvo. Centralno-poslovne zone određene su kao središta poslovnog, trgovačkog, kulturnog i društvenog života. U ovim zonama nalaze se glavni gradski centar i regionalni centri koji služe kao ključna središta za ekonomsku i društvenu aktivnost. Osim toga, planirana je izgradnja specijaliziranih centara za obrazovanje, zdravstvo i druge javne usluge.

Plan je također predvidio razvoj radnih zona namijenjenih različitim industrijskim djelatnostima. Te zone uključuju lučko-industrijske, skladišne i čiste

industrijske zone, koje su strateški pozicionirane kako bi podržale ekonomski razvoj grada i regije. Uz industrijske zone, posebna pažnja posvećena je prometnoj infrastrukturi. GUP je uključivao smjernice za razvoj sveobuhvatne prometne mreže, uključujući cestovni, željeznički, zračni i pješački promet, kako bi se olakšalo kretanje unutar grada i povezanost s okolnim područjima.

Turistička i ugostiteljska infrastruktura također su bili značajan dio plana. GUP je predviđao razvoj turističkih kapaciteta i ugostiteljskih objekata u centralno-poslovnim zonama i prigradskim turističkim zonama, čime bi se potaknuo rast turizma i pružila podrška lokalnom gospodarstvu. Sve ove mjere bile su usmjerene na osiguravanje održivog i planskog razvoja grada Rijeke, prilagođenog rastućim potrebama stanovništva i ekonomskog razvoja.

S vremenom su se pojavile potrebe za promjenama zbog odstupanja u izgradnji od planiranih normi, poput bespravne gradnje i promjena u zonama. Kako bi se uskladili s novim zahtjevima razvoja i društvenim promjenama, Skupština općine Rijeka donijela je odluku 1977. godine o izradi prve izmjene GUP-a. Glavne promjene obuhvaćale su prilagodbe u namjeni površina, gustoći stanovanja, proširenju radnih zona, i optimizaciji prometne infrastrukture kako bi se GUP uskladio s novim potrebama i planovima razvoja.

Prostorni plan iz 1986. godine te izmjene i dopune plana iz 1988. godine daju strateške smjernice za budući razvoj grada i okolnih područja, predviđajući izgradnju stambenih, poslovnih i industrijskih objekata te razvoj potrebne infrastrukture.

Regulirajući korištenje zemljišta, plan je osigurao da se razvoj odvija na kontroliran i organiziran način, uvažavajući potrebe stanovništva i gospodarskih aktivnosti. Uključivao je i mjere za zaštitu prirodnih resursa i kulturnih dobara, čime je osiguran održivi razvoj usklađen s ekološkim i kulturnim vrijednostima područja.

Osim toga, plan je sadržavao smjernice za poboljšanje prometne i komunalne infrastrukture, što je bilo važno za unapređenje kvalitete života i funkcionalnosti urbanog područja. Njegova usklađenost s trenutnim i budućim društvenim i ekonomskim potrebama zajednice omogućila je fleksibilnost i prilagodbu promjenama.

Razdoblje od 1993. do 2003. godine bilo je izazovno za urbanistički razvoj grada Rijeke, obilježeno donošenjem Prostornog plana uređenja grada Rijeke 2003. godine. Tijekom tog desetljeća, Odjel gradske uprave za urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem intenzivno je radio na sektorskim studijama koje su obuhvatile širok spektar tema od prostornog planiranja, demografije, sociologije, do urbanog gospodarstva i ekonomije. Te studije bile su temelj za izradu Generalnog urbanističkog plana i Prostornog plana, s ciljem sveobuhvatnog razvoja grada. Zavod za urbanizam Arhitektonskog fakulteta u Zagrebu, koji je bio zadužen za izradu ovih planova, uključio je u proces i planere Odjela, osiguravajući multidisciplinarni pristup i stručnost u svim fazama razvoja. Savjet za praćenje Prostornog plana, sastavljen od stručnjaka različitih profila, pratio je i vrednovao sve faze izrade, čime je osigurana kvaliteta i relevantnost plana za potrebe grada Rijeke.[\[14\]](#)

Proces izrade Prostornog plana uređenja Primorsko-goranske županije, koji je započeo odlukom iz srpnja 2000. godine, bio je ključan za urbanistički razvoj regije. Prostorni plan grada Rijeke, postavljen krajem iste godine, prošao je kroz temeljite faze javnog izlaganja i rasprave, što je rezultiralo prihvaćanjem plana od strane Gradskog vijeća u studenom 2003. godine. Ovaj plan je bio usmjeren na sužavanje prostorne i proizvodne osnove, uz istovremeno jačanje geoprometnog položaja i gospodarskih nositelja grada. Naglasak je stavljen na razvoj uslužnih sektora, posebice tercijarnog i kvartarnog sektora, što je odražavalo potrebu za preusmjeravanjem ekonomske strategije grada u skladu s novim gospodarskim uvjetima i izazovima. Prostorni plan nije mogao biti zasnovan na prethodnim trendovima zbog njihove negativne prirode, stoga je usvojen pristup koji je težio revitalizaciji i prilagodbi na nove okolnosti.[\[14\]](#)

Proces donošenja Prostornog plana uređenja grada Rijeke bio je temeljit i obuhvatan, uključujući izradu brojnih detaljnih planova uređenja za specifična područja. Nakon usvajanja Prostornog plana u veljači 2003., njegova primjena je bila dodatno podržana s 49 prostornih planova, čime je potvrđena nova prostorno-razvojna koncepcija grada Rijeke. Ovaj pristup omogućio je strukturiran razvoj grada, usmjeravajući buduće projekte i rast u skladu s dugoročnim vizijama i potrebama zajednice.[\[14\]](#)

Nakon uspješnog donošenja Prostornog plana uslijedila je izrada Generalnog urbanističkog plana Proces izrade Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke bio je temeljit i uključiv, započevši od studenog 1998. godine, s metodologijom sličnom onoj korištenoj za Prostorni plan uređenja. Odjel gradske uprave za urbanizam, ekologiju i gospodarenje zemljištem Grada Rijeke bio je ključan u vođenju svih aktivnosti povezanih s izradom i donošenjem plana. Nakon izrade Konceptijskog prijedloga do kraja 2000. godine, uslijedile su tematske rasprave i prezentacije građanima i udrugama, što je kulminiralo zajedničkom javnom raspravom u razdoblju od siječnja do ožujka 2002. godine. Novi Prijedlog Generalnog urbanističkog plana, koji je proizašao iz donošenja Prostornog plana i obrade primjedbi, bio je izložen na javni uvid u listopadu i studenom 2005. godine. Konačni prijedlog je utvrđen u svibnju 2006., a Odluka o donošenju plana usvojena je od strane Gradskog vijeća u veljači 2007. godine. Ovaj plan detaljno određuje uvjete za smještaj i gradnju, prostornu distribuciju, te razvoj sustava javnog prijevoza, s posebnim naglaskom na područja od osobitog interesa za razvoj grada, poznata kao Gradski projekti. [\[14\]](#)

4. POLAZIŠTA I CILJEVI SUVREMENOG PROSTORNOG PLANIRANJA GRADA RIJEKE

Prostornim planiranjem daje se rješenje kojim se omogućuje planirani razvoj na određenom prostoru. Zbog toga rješenje mora biti:[\[6\]](#)

- Poticajno – usmjereno ka ciljanom razvoju područja.
- Racionalno – tijekom planiranja voditi računa o uspostavi ravnoteže između prirode i prirodnih resursa naspram ljudskih potreba.
- Ekonomično – racionalno korištenja resursa u odnosu na potrebe.
- Autohtono–ogleda se u specifičnosti određenog područja, na način da se trebaju primjenjivati mjere koje su karakteristične za to područje u načinu gradnje i oblikovanju prostora
- Provedivo–rješenje mora zadovoljiti sve prethodno nabrojane točke, kao i zakonske normative i propise.

Glavne smjernice u prostornom planiranju grada Rijeke su: izlaz grada na morsku obalu, rješenje prometnog problema u općoj skučenosti raspoloživog prostora. Suvremeno prostorno planiranje grada Rijeke temelji se na polazištima i ciljevima koje je potrebno uskladiti s potrebama stanovništva, gospodarskim razvojem, održivosti, očuvanju okoliša i čuvanju kulturnog naslijeđa.

4.1. Polazišta suvremenog planiranja

Ciljano prostorno planiranje presudno je za održivi razvoj svake sredine, a grad Rijeka predstavlja primjer usklađivanja povijesnog razvoja sa suvremenim potrebama. Sa svojim povoljnim geografskim položajem i bogatim kulturnim naslijeđem, Rijeka ima potencijal postati model urbanog razvoja koji uravnotežuje industrijsku prošlost s turističkom i ekonomskom budućnošću. Razvoj luke kao gospodarskog pokretača, uz istovremeno ulaganje u turizam i infrastrukturu, može pridonijeti ekonomskoj raznolikosti i smanjenju ovisnosti o pojedinim sektorima. Očuvanje kulturne baštine i obnove povijesnih područja, uz zaštitu kulturnih spomenika, ne samo da čuva identitet grada već i potiče inovacije i rast različitih industrija. [\[6\]](#)

U tom kontekstu, Rijeka se može razvijati kao grad koji harmonično spaja prošlost, sadašnjost i budućnost, postajući primjer kako strateško planiranje može oblikovati dinamičan i održiv urbani prostor. Također, ulaganje u zelene površine i održive energetske projekte može dodatno doprinijeti kvaliteti života građana. Povezivanje različitih dijelova grada učinkovitom prometnom infrastrukturom osigurava dostupnost svim stanovnicima i posjetiteljima, dok razvoj pametnih gradskih tehnologija može unaprijediti javne usluge i povećati efikasnost upravljanja gradom.

4.2. Ciljevi suvremenog planiranja

Ciljevi koje se želi postići definiraju se na razini osnovne koncepcije plana i određuju polazne osnove izrade plana. Ciljevi prostornog planiranja grada Rijeke uključuju:[\[6\]](#)

- Raznolikost stanovanja: planiranje širokog spektra mogućnosti za stanovanje koje će biti dostupno svima.
- Očuvanje okoliša: očuvanje i zaštita zelenih površina, uz zaštitu obalnih područja i promicanje održivih praksi kako bi se sačuvao prirodni okoliš.
- Dostupnost javnog prijevoza: osiguravanje učinkovite mreže javnog prijevoza za sve stanovnike.
- Kvalitetni javni prostori: pružanje kvalitetnih rješenja za javne prostore koji će poticati rekreaciju i kulturne aktivnosti.
- Racionalna upotreba resursa: racionalna upotreba zemljišta i prirodnih resursa, uz smanjenje onečišćenja i stvaranja velikih količina otpada.
- Inovativni razvoj: razvoj inovativnih područja, stvaranje prostora za istraživanje i poticanje suradnje između sveučilišta, industrije i istraživačkih djelatnosti.
- Razvoj luke: unaprjeđenje i razvoj luke kao važnog gospodarskog resursa grada.

Ovi ciljevi usmjereni su na stvaranje uravnoteženog, održivog i naprednog urbanog prostora koji zadovoljava potrebe svih građana i doprinosi njihovoj kvaliteti života.

5. PREGLED PROSTORNIH PLANOVA ZA PODRUČJE GRADA RIJEKE U RAZDOBLJU 2000-2020. GODINE

Na području grada Rijeke u dvadesetogodišnjem razdoblju doneseni su brojni prostorni, urbanistički i detaljni planovi koji služe kao temelj za upravljanje prostornim razvojem i uređenjem grada osiguravajući da razvoj bude usklađen s dugoročnim ciljevima i potrebama zajednice. Oni daju smjernice za budući razvoj grada kroz definiranje korištenja zemljišta, infrastrukturnih projekata, te zaštitu okoliša i kulturne baštine. U nastavku je pregled prostornih planova prema Registru koji je objavljen na stranicama Zavoda za prostorno planiranje Primorsko-goranske županije.

5.1. Prostorni plan uređenja grada Rijeke (PPUG)

Prostorni plan uređenja grada obuhvaća cijelo administrativno područje grada Rijeke, te uključuje urbana područja, industrijske zone, prometne koridore, zelene površine, zaštićena prirodna područja i obalne zone. Prvi prostorni plan grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine donesen je 2003 godine, nakon čega se plan mijenjao i dopunjavao kako je prikazano u Tablici 2.

Tablica 2: Prikaz izmjena i dopuna prostornog plana (PPUG) grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine (izradila autorica, prema podacima iz registra prostornih planova)

<i>Naziv plana</i>	<i>Planske odrednice</i>
Prostorni plan uređenja grada Rijeke (Službene novine PGŽ 31/03)	Plan donosi uvjete uređenja cijelog područja grada Rijeke, namjenu, organizaciju prostora, bavi se zaštitom okoliša i kulturnih te prirodnih dobara, potiče razvoj gospodarskih i društvenih djelatnosti. Sastoji se od tekstualnog i grafičkog dijela. Provodi se neposredno i posredno preko planova nižeg reda.
Prostorni plan uređenja grada Rijeke (Službene novine PGŽ 26/05)	Plan se usklađuje sa Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora (»Narodne novine« broj 128/04) - ZOP.
I. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja grada Rijeke (Službene novine PGŽ 14/13)	Predmet izmjena i dopuna Plana odnosi se na prilagodbu građevinskih područja specifične namjene, što uključuje promjenu njihove namjene ili korekciju oblika i površine tih područja, te usklađivanje s važećim propisima o prostornom uređenju

II. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja grada Rijeke (Službene novine PGŽ 3/17)	Predmet izmjena i dopuna Plana je usklađenje željezničke infrastrukture i prostorne namjene s novim studijama i regionalnim propisima, te redefinira uvjete za gradnju u specifičnim zonama poput sportskih, turističkih, industrijskih i stambenih područja.
III. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja grada Rijeke (Službene novine PGŽ 21/19)	Plana obuhvaćaju promjene u namjeni i uvjetima gradnje unutar određenih građevinskih područja, prilagodbu prometne mreže, te redefiniranje sekundarnog gradskog središta Rujevica.

5.2. Generalni urbanistički plan grada Rijeke (GUP)

Odluka o donošenju Generalnoga urbanističkog plana (GUP) grada Rijeke obuhvaća detaljno utvrđivanje uvjeta smještaja i gradnje građevina različitih tipologija. Generalnim urbanističkim planom definirana je prostorna distribucija i dimenzioniranje lokacija potrebnih za razvoj svih segmenata javne i društvene namjene. GUP također planira i regulira prometnu infrastrukturu, zaštitu okoliša, te očuvanje kulturne baštine. Područja od posebnog interesa za daljnji razvoj i planiranje grada identificirana su kroz tzv. Gradski projekt. Prvi generalni urbanistički plan grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. donesen je 2007 godine, nakon čega se plan mijenjao i dopunjavao kako je prikazano u Tablici 3.

Tablica 3: Prikaz izmjena i dopuna generalnog urbanističkog plana (GUP) grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine (izradila autorica, prema podacima iz registra prostornih planova)

Naziv plana	Planske odrednice
Generalni urbanistički plan grada Rijeke (Službene novine PGŽ 7/07)	Plan obuhvaća cijelo područje grada i naselja. Plan definira organizaciju prostora, uključujući zoniranje i namjenu površina te uvjete i smjernice za njihovo korištenje i zaštitu prostora. Plana se provodi većinom neposredno, dok su pojedini dijelovi realizirani posredno. Plan se sastoji od tekstualnog i grafičkog dijela.

I. izmjena i dopuna generalnog urbanističkog plana grada Rijeke (Službene novine PGŽ 14/13)	Predmet izmjena i dopuna Plana odnosi se na prenamjenu i korekciju građevinskih područja specifične namjene (industrijske, uslužne, trgovačke i komunalno servisne, ugostiteljsko turističke, sportsko-rekreacijske, luke nautičkog turizma, infrastrukturnih sustava i groblja) uključujući prilagodbu oblika i površine tih područja.
II. izmjena i dopuna generalnog urbanističkog plana grada Rijeke (Službene novine PGŽ 8/14)	Predmet izmjena i dopuna Plana je utvrđivanje nove lokacije za smještaj uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Rijeke (UPOV)
III. izmjena i dopuna generalnog urbanističkog plana grada Rijeke (Službene novine PGŽ 3/17)	Predmet izmjena i dopuna Plana uključuje usklađenje i korekcije željezničke i prometne infrastrukture, te prenamjenu i redefiniranje uvjeta gradnje na različitim područjima, uključujući sportsko-rekreacijske, ugostiteljsko-turističke, stambene i poslovne zone..
IV. izmjena i dopuna generalnog urbanističkog plana grada Rijeke (Službene novine PGŽ 21/19)	Predmet izmjena i dopuna Plana obuhvaća izmjenu oblika i površine luke nautičkog turizma Baroš, te usklađivanje namjene površina sjeverno od Senjskog pristaništa kao integralnog dijela te luke. Također uključuje korekciju uvjeta gradnje i rekonstrukcije unutar i izvan građevinskog područja naselja
Ispravak tehničke greške u grafičkom dijelu izmjena i dopuna generalnog urbanističkog plana grada Rijeke (Službene novine PGŽ 11/20)	Izmjene i dopune Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke uključuju ispravak tehničke greške u kartografskom prikazu "Prometna mreža – cestovna i željeznička mreža, pomorski promet", tako da se ukida planirana spojna prometnica na dijelu trase od OUX XVIII do GUX, čime se ovaj prikaz usklađuje s prikazom "Korištenje i namjena prostora".

5.3. Urbanistički planovi uređenja (UPU-i)

Urbanistički planovi uređenja su detaljni prostorni planovi koji se izrađuju za specifična područja unutar grada kako bi se precizno definirali uvjeti i način izgradnje, korištenja prostora i zaštite okoliša. Ovi planovi služe kao alat za implementaciju Generalnog urbanističkog plana (GUP) na nižoj, detaljnijoj razini. Prvi urbanistički plan grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. donesen je 2000. godine, nakon čega su uslijedili i ostali urbanistički planovi za ostala gradska naselja prikazano u Tablici 4.

Tablica 4: Prikaz izmjena i dopuna urbanističkog plana (UPU) grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine (izradila autorica, prema podacima iz registra prostornih planova)

Naziv plana	Planske odrednice
Odluka o Urbanističkom planu uređenja područja Pehlin (Službene novine PGŽ 10/00)	Plan je donesen za područje Pehlin, obuhvat kreće od sjecišta granice Grada Rijeke i Općine Viškovo, prateći granice Urbanističkog plana Gornji Zamet te se proteže do dijela gradske četvrti Pehlin - Rujevica, obuhvaćajući granice građevinskog područja, da bi se na kraju ponovno spojila s granicom Općine Viškovo. Plan detaljno određuje kako i gdje se mogu graditi stambene, poslovne, javne i rekreativne zgrade
I. izmjena i dopuna odluke o donošenju urbanističkog plana područja Pehlin (Službene novine PGŽ 9/01, 31/01 - pročišćeni tekst)	Izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja područja Pehlin uključuju detaljno definiranje granica plana, dodavanje informacija o ukupnoj površini područja obuhvata, te proširenje sadržaja Uvedeni su novi uvjeti za provođenje plana koji obuhvaćaju odredbe za razgraničavanje površina, gradnju različitih vrsta objekata i mjere zaštite prirodnih vrijednosti. Pojačane su mjere za zaštitu okoliša i definirani su uvjeti za uređenje javnih zelenih površina.
UPU gradskog područja Lukovići-Brašćine-Pula (Službene novine PGŽ 22/07)	Urbanistički plan uređenja za gradsko područje Lukovići - Brašćine - Pulac uspostavlja pravila za gradnju, uređenje i zaštitu prostora na području od oko 136 hektara. Plan obuhvaća razvoj stambenih zona, infrastrukturnih sustava i specifičnih gospodarskih područja. Osim toga, plan sadrži smjernice za korištenje i oblikovanje prostora te zahtijeva izradu detaljnih prostornih planova za određene dijelove područja kako bi se osiguralo sustavno planiranje i razvoj.
UPU komunalno-servisnog područja Srdoči (Službene novine PGŽ 08/09)	Urbanistički plan uređenja za komunalno-servisno područje Srdoči donesen je s ciljem detaljnog planiranja uređenja površine od 12,61 ha, a uključuje mjere za određivanje i razgraničavanje javnih i drugih namjena, smještaj gospodarskih djelatnosti, uređenje prometne, telekomunikacijske i komunalne infrastrukture, kao i mjere zaštite okoliša i posebne zaštite. Planom su predviđene i smjernice za uređenje javnih zelenih površina, postupanje s otpadom, sprječavanje negativnih utjecaja na okoliš te detaljne mjere zaštite od buke, požara, potresa i drugih prirodnih ili tehničkih nesreća. Ovaj plan detaljno propisuje kako će se prostor razvijati i koristiti, s posebnim fokusom na komunalnu infrastrukturu i servisne djelatnosti.
UPU- gradskog područja Gornja	Urbanistički plan uređenja za gradsko područje Gornja donesen je kako bi se regulirala namjena i uvjeti korištenja površina na području

Drenova (Službene novine PGŽ 21/10)	od 127,1 hektara. Plan detaljno propisuje režime uređivanja prostora, uvjete za gradnju, opremanje infrastrukturom, kao i smjernice za oblikovanje i zaštitu prostora. Također, nalaže izradu detaljnog plana uređenja za određene dijelove ovog područja.
II. izmjena i dopuna odluke o donošenju urbanističkog plana područja Pehlin (Službene novine PGŽ 21/12)	Jedna od glavnih izmjena odnosi se na redefiniranje granica obuhvata plana, određeno je da ukupna površina obuhvata Plana iznosi 127,52 hektara, te preciziranje uvjeta gradnje i uređenja za različite vrste građevina, te detaljne smjernice za prometnu i komunalnu infrastrukturu.
Urbanistički plana uređenja dijela sportsko rekreacijskog područja Kantrida (Službene novine PGŽ 08/14) u izradi	Urbanistički plan uređenja za sportsko-rekreacijsko područje Kantrida donosi se s nekoliko ključnih ciljeva. Prvi je osiguravanje uvjeta za uređenje prostora u skladu s predviđenom namjenom i razinom izgrađenosti koja je definirana Generalnim urbanističkim planom. Drugi cilj je utvrđivanje uvjeta za rekonstrukciju postojećeg stadiona i mogućnost izgradnje novih objekata u njegovoj blizini. Također, plan uključuje definiranje i uređenje obalnog ruba te cilja na poboljšanje prometnih i infrastrukturnih uvjeta, usklađeno s ciljevima i rješenjima iz širih prostornih planova i važećih zakona.
UPU sportskog područja Rujevica (Službene novine PGŽ 11/16)	Urbanističkim planom donosi se plan uređenja za sportsko područje Rujevica, razmještaj, veličine i razgraničenja namjena površina. Plan definira namjene unutar obuhvata koje uključuju sportsko-rekreacijsku namjenu sa složenim sportskim građevinama poput nogometnog kampa, gradskog stadiona ili centralne sportske dvorane te centrom za sport i rekreaciju. Također, plan uključuje i stambenu namjenu, javne zelene površine koje obuhvaćaju javni park i igrališta za djecu i košarkaše. Prometna infrastruktura je organizirana kroz glavnu ulicu, sabirne i ostale ulice, osiguravajući adekvatnu pristupačnost i povezanost unutar područja.

<p>UPU dijela područja Krnjevo (Službene novine PGŽ 04/18)</p>	<p>Urbanistički plan uređenja dijela područja Krnjevo, usmjeren je na definiranje detaljne namjene površina, uređenja prostora te opremanja zemljišta komunalnom, prometnom i elektroničkom komunikacijskom infrastrukturom. Plan također postavlja uvjete za izgradnju novih građevina i povezivanje željezničkog stajališta Krnjevo s ostalim dijelovima grada, kao i za provođenje raznih aktivnosti unutar obuhvata od 3,22 hektara. .</p>
<p>Ispravak Odluke o izradi Urbanističkog plana uređenja stambenog područja Rujevica (Službene novine PGŽ 10/18)</p>	<p>Urbanistički plan za područje obuhvata je uspostavljen kako bi se osigurali preduvjeti za uređenje prostora sukladno njegovoj namjeni, stupnju uređenja i izgrađenosti, prema smjernicama iz Generalnog urbanističkog plana. Cilj Plana je također definirati uvjete za izgradnju novih objekata, poboljšati prometne, infrastrukturne i ostale uvjete u skladu s većim prostornim planovima i zakonima te integrirati stanovništvo u uvjete koji će omogućiti visok stambeni i komunalni standard. Plan obuhvaća površinu od 49,2 hektara, a njegov opseg i detalji prikazani su u grafičkom prilogu koji je sastavni dio dokumentacije.</p>

5.4. Detaljni planovi uređenja (DPU-i)

Detaljni planovi uređenja su prostorno planski dokumenti koji precizno određuju uvjete gradnje i uređenja za specifična manja područja unutar gradova i općina. Izrađuju se za dijelove naselja gdje je planirana veća izgradnja ili preuređenje, kao i za posebne zone poput povijesnih jezgri, turističkih ili industrijskih područja. Zakonom o prostornom uređenju ukida se obveza izrade detaljnih planova uređenja te je uvedena obveza izrade urbanističkog plana uređenja za neuređene dijelove građevinskog područja i za izgrađene dijelove koji su planirani za urbanu preobrazbu ili sanaciju. Prvi detaljni plan uređenja u razdoblju od 2000.-2020. donesen je 2000. godine, nakon čega su uslijedili i ostali detaljni planovi za ostala gradska naselja kako je prikazano u Tablici 5.

Tablica 5: Prikaz izmjena i dopuna detaljnog plana uređenja (DPU) grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine (izradila autorica, prema podacima iz registra prostornih planova)

Naziv plana	Planske odrednice
DPU dijela radne zone Škurinja (Službene novine PGŽ 01/00)	Plan donosi precizne uvjete za uređenje i gradnju na području Škurinja, predviđa različite namjene površina, uključujući gospodarske, zelene i komunalne. Plan detaljno određuje uvjete za gradnju i uređenje građevina, uključujući veličinu, oblik, i smještaj te infrastrukturne zahtjeve za prometnu, komunalnu i telekomunikacijsku mrežu. Također, propisuje mjere zaštite okoliša i ambijentalnih vrijednosti te pravila za uređenje javnih površina. Plan uključuje i smjernice za uklanjanje i rekonstrukciju postojećih građevina koje nisu u skladu s predviđenom namjenom. Ukupna površina područja obuhvata Plana iznosi oko 4,7 hektara.
DPU područja Potok (Službene novine PGŽ 06/00)	Detaljni plan uređenja područja Potok obuhvaća ukupno 10 hektara i donosi uvjete za različite namjene površina, uključujući stambenu, mješovitu, poslovnu, javnu, društvenu, zelene površine te infrastrukturu. Plan detaljno određuje uvjete gradnje, rekonstrukcije, uređenja infrastrukture i javnih površina te mjere zaštite okoliša i sprječavanja nepovoljnih utjecaja. Također, propisuje uvjete za uređenje posebno vrijednih i osjetljivih cjelina, kao i mjere za uklanjanje i rekonstrukciju građevina koje nisu u skladu s planiranom namjenom.
DPU Diračje (Službene novine PGŽ 15/00)	Odluka o Detaljnom planu uređenja naselja Diračje obuhvaća planski dokument koji definira uređenje prostora na području od 16,48 hektara. Planom su određene namjene površina, uvjeti gradnje, rekonstrukcije i uređenja građevnih čestica, kao i prometne i komunalne infrastrukture. Uključene su i mjere zaštite ambijentalnih vrijednosti i sprječavanja nepovoljnih utjecaja na okoliš, te smjernice za očuvanje zelenih površina. Granice obuhvata Plana su ucrtane u kartografskim prikazima, a plan se sastoji od tekstualnog i grafičkog dijela koji nisu predmet objave.

<p>DPU zone ulaza u groblje Kozala (Službene novine PGŽ 08/09)</p>	<p>Odluka o Detaljnom planu uređenja zone ulaza u groblje Kozala određuje uređenje prostora u zoni ulaza u groblje, koja obuhvaća oko 3,0 hektara. Plan uključuje namjene površina, uvjete gradnje i uređenja građevina, prometne, komunalne i telekomunikacijske infrastrukture, te mjere zaštite kulturno-povijesnih cjelina i sprječavanja nepovoljnih utjecaja na okoliš. Granice i namjene su prikazane u kartografskim prikazima, a tekstualni i grafički dijelovi Plana nisu predmet objave.</p>
<p>DPU dio RZ - 11(Billa) (Službene novine PGŽ 26/00)</p>	<p>Odluka o Detaljnom planu uređenja dijela radne zone R-II obuhvaća planiranje i regulaciju gradnje unutar radne zone R-II koja se prostire na površini od oko 1,8 hektara. Plan definira namjenu površina, uvjete gradnje, uređenja i korištenja građevnih čestica te postavljanje infrastrukture, uključujući prometnu, telekomunikacijsku, komunalnu i javnu infrastrukturu. Također se utvrđuju mjere zaštite okoliša, reguliraju radnje u vezi s otpadom, te definiraju posebne odredbe za postavljanje privremenih objekata i zaštitu od buke i zagađenja.</p>
<p>DPU poslovnog bloka u Zvonimirovoj ulici - II izmjena i dopuna. (Službene novine PGŽ 22/96 i 28/99)</p>	<p>Odluka o dopuni Detaljnog plana uređenja poslovnog bloka u Zvonimirovoj ulici omogućava usklađenje oblika i veličine građevne čestice prema zemljišno-knjižnom stanju pojedine nekretnine, pod uvjetom da to ne ometa provedbu plana. Također, na određenim građevnim česticama dozvoljava se fazna gradnja prometne i komunalne infrastrukture te prilagodba oblika i veličine građevne čestice radi gradnje potrebne infrastrukture za planirane građevine.</p>
<p>DPU dijela naselja Srdoči (Službene novine PGŽ 02/01)</p>	<p>Detaljni plan uređenja dijela naselja Srdoči donesen je radi unapređenja i uređenja prostora, reguliranja gradnje te očuvanja okoliša i kulturnih vrijednosti. Glavne odrednice plana uključuju namjenu površina, uvjete gradnje, organizaciju infrastrukturne mreže, uređenje javnih površina i mjere zaštite okoliša. Plan obuhvaća ukupnu površinu od oko 20,62 hektara.</p>
<p>DPU dijela RZ - 9 (Mercator (Službene novine PGŽ 06/01)</p>	<p>Detaljni plan uređenja dijela radne zone R-9 u Škurinjama obuhvaća površinu od 15,64 hektara. Njime su određene specifične namjene za različite dijelove radne zone, poput poslovnih, trgovačkih, komunalno-servisnih i sportsko-rekreacijskih površina, uz poboljšanje infrastrukture, uređenje prostora i zaštita okoliša.</p>

<p>DPU centra Gornji Zamet- I. ID (Službene novine PGŽ 09/01)</p>	<p>Odluka o izmjenama i dopunama Detaljnog plana uređenja centra Gornji Zamet donosi izmjene u planu kako bi se omogućila prilagodba razvoja područja potrebama zajednice. Dodana je mogućnost gradnje objekata predškolske namjene, definirane su nove visine za različite vrste građevina, te su određene specifične odredbe za gradnju i uređenje javnih i društvenih objekata. Odluka također uključuje dodatne odredbe za javna parkirališta i izmjene u regulaciji gradnje radi boljeg funkcioniranja i planiranja prostora.</p>
<p>DPU dio komunalno - servisne zone Škurinje (Službene novine PGŽ 10/02)</p>	<p>Detaljni plan uređenja komunalno-servisne zone Škurinje donesen je radi reguliranja gradnje i korištenja prostora, te poboljšanja infrastrukture. Cilj plana je osigurati uravnotežen razvoj područja, uz poštivanje ekoloških standarda i zaštitu okoliša. Plan obuhvaća površinu od približno 9,4 hektara.</p>
<p>DPU središta područja Krnjevo (Službene novine PGŽ 19/02)</p>	<p>Donesen je s ciljem reguliranja gradnje, uređenja površina, te usklađivanja sa zakonima o zaštiti okoliša i prostornih planova. Plan obuhvaća površinu od 12,91 hektara i uključuje različite namjene zemljišta, kao što su poslovne, stambene, javne i društvene te sportsko-rekreacijske zone.</p>
<p>DPU sportska dvorana na Kantridi (Službene novine PGŽ 23/02)</p>	<p>Donesen je radi reguliranja izgradnje sportske dvorane i pratećih objekata unutar područja od 0,8 hektara. Plan sadrži tekstualne i grafičke dijelove koji definiraju namjenu zemljišta, uvjete gradnje, uređenje zelenih površina te mjere zaštite okoliša.</p>
<p>DPU središta područja Drenova (Službene novine PGŽ 26/02)</p>	<p>Plan donosi uvjete izgradnje i uređenja urbanog središta Drenove, koje obuhvaća površinu od 7,78 hektara. Odluka definira namjenu zemljišta, uvjete gradnje i rekonstrukcije objekata, kao i opremanje područja prometnom, komunalnom i telekomunikacijskom infrastrukturom. Predviđena je izgradnja stambenih, poslovnih i društvenih objekata, rekreacijskih površina, te javnih zelenih i parkirnih prostora</p>
<p>DPU poslovno-trgovačkog centra na Pećinama (Službene novine PGŽ 30/02)</p>	<p>donesen je radi planiranja i organizacije izgradnje poslovno-trgovačkih i stambenih objekata, kao i potrebne infrastrukture u tom dijelu grada. Plan obuhvaća definiranje namjene površina, uvjeta gradnje i rekonstrukcije građevina, prometnih i komunalnih sustava te zaštitu okoliša.</p>

DPU dio područja Zapadni Zamet (Službene novine PGŽ 30/02)	Plan uređenja dijela područja Zapadni Zamet na 23 hektara predviđa izgradnju novih stambenih i poslovnih objekata, rekonstrukciju postojećih zgrada, te razvoj javnih i društvenih sadržaja poput škola, zdravstvenih ustanova i sportskih dvorana. Također, plan uključuje uređenje zelenih površina, razvoj prometne i komunalne infrastrukture
DPU pomorskog putničkog terminala (Službene novine PGŽ 05/03)	Plan uređenja pomorskog putničkog terminala u Rijeci obuhvaća područje od 178.348 m ² , koje se dijeli na kopnenu površinu (62.358 m ²) i morsku površinu (115.990 m ²). Plan predviđa uređenje infrastrukture luke Rijeka, uključujući gradnju i rekonstrukciju terminala, plutajućih rampi, mostova, garaža te pješačkih površina. Također, planom se utvrđuje način korištenja i uređenja prostora za poslovne, javne, društvene i zaštitne svrhe.
DPU dio područja Škurinjska Draga (Službene novine PGŽ 15/03)	Plan predviđa uređenje prostora od 8,21 hektara s naglaskom na stambenu, poslovnu, javnu i zelenu namjenu. Plan uključuje detaljne uvjete za izgradnju i rekonstrukciju infrastrukture te mjere zaštite okoliša,
DPU povijesna jezgra Trsat (Službene novine PGŽ 19/03)	Odluka o Detaljnom planu uređenja povijesne jezgre Trsat obuhvaća prostor od 14 hektara i usmjerena je na zaštitu kulturne baštine, unapređenje stambenih i javnih površina te očuvanje prirodnih i ambijentalnih vrijednosti. Plan detaljno definira namjene površina, uvjete za izgradnju i rekonstrukciju građevina, uređenje prometne i komunalne infrastrukture te mjere za zaštitu okoliša i kulturno-povijesnih cjelina.
DPU Sportsko rekreacijskog područja Kantrida (Službene novine PGŽ 12/04)	Plan obuhvaća zonu od 34,09 hektara, uključujući kopneni dio (9 hektara) i morski dio (25,09 hektara). Cilj plana je regulirati izgradnju, rekonstrukciju i uređenje športskih, rekreacijskih, stambenih i poslovnih objekata unutar ovog područja.
DPU trgovačko i uslužno područje – radna zona Bodulovo (Službene novine PGŽ 12/04)	Detaljni plan uređenja trgovačkog i uslužnog područja - radne zone Bodulovo donosi smjernice za razvoj poslovnog i komunalnog servisnog prostora na tom području. Ovim Planom određene su površine za poslovne namjene, zaštitne zelene površine, pješačke i kolno-pješačke zone, te komunalnu i prometnu infrastrukturu. Proteže na površini od približno 9,4 hektara.
DPU Sportsko rekreacijskog područja Kantrida izmjene i dopune (Službene novine PGŽ 02/05)	Izmjene Odluke o Detaljnom planu uređenja dijela športsko-rekreacijskog područja Kantrida uključivale su promjene u ukupnoj površini obuhvata koja sada iznosi 34,09 hektara te promjenu namjene određenih građevinskih čestica. Također su uvedene nove građevine i objekti, kao što su polivalentna građevina športske namjene umjesto športskog hotela,

	manji otvoreni bazeni, igrališta uz more i oprema za plaže. Osim toga, definirani su detaljniji uvjeti za uređenje prostora, uključujući prostore za šport, ugostiteljstvo, trgovinu i smještaj sportaša i nautičara.
DPU stambeni blok Rujevica (Službene novine PGŽ 05/05)	Odluka o Detaljnom planu uređenja stambenog bloka Rujevica donosi detaljna pravila za uređenje i gradnju unutar područja obuhvata koje iznosi oko 7,42 hektara. Ovim planom određene su namjene površina (stambena, mješovita, javna i društvena, poslovna, zelene površine, infrastruktura) te detaljni uvjeti za korištenje, uređenje i gradnju građevinskih čestica i građevina. Također, definirani su uvjeti za izgradnju i rekonstrukciju prometne, komunalne i telekomunikacijske mreže, kao i uređenje javnih zelenih površina.
DPU dio RZ - 9 (Mercator) izmjene i dopune za (SN 6/01) (Službene novine PGŽ 06/05)	Izmjene i dopune Odluke o Detaljnom planu uređenja dijela radne zone R-9 u Škurinjama uključuju promjene u nazivu i obuhvatu plana, kao i izmjene u namjeni površina i građevinskih uvjeta. Ukupna površina obuhvata Plana sada iznosi 19,3 hektara. Plan je preimenovan u "Odluka o Detaljnom planu uređenja dijela radne zone R-9 u Škurinjama - trgovačko područje Škurinjsko Plase." Također su uvedene nove namjene površina, uključujući poslovne, trgovačke i komunalne namjene, kao i zelene površine, vodne površine i retencije. Definirane su nove visine građevina, uvjeti za gradnju i uređenje javnih i privatnih površina
DPU stambeno područje Škurinjsko Plase (Službene novine PGŽ 06/05)	Odluka o Detaljnom planu uređenja stambenog područja Škurinjsko Plase odnosi se na površinu od 17,56 hektara i određuje namjenu zemljišta, uvjete gradnje, uređenja i zaštite prostora. Plan uključuje različite vrste namjena površina, poput stambenih, mješovitih, javnih i društvenih, te sportskih i zelenih površina, uz detaljne uvjete za gradnju i mjere zaštite okoliša.
DPU Sveučilišni kampus i Klinički bolnički centar na Trsatu (Službene novine PGŽ 29/05)	Plan donosi uvjete uređenja područja Sveučilišnog kampusa i Kliničkog bolničkog centra na Trsatu. Plan obuhvaća površinu od 43,2183 hektara i određuje namjenu zemljišta, uvjete gradnje i uređenja, te zaštitu prirodnih, kulturnih i ambijentalnih vrijednosti. Uključuje razvoj građevina za visoko učilište, zdravstvene objekte, sportske i rekreacijske sadržaje, te javne zelene površine.
DPU poslovno-trgovačkog centra na Pećinama izmjene i dopune (Službene novine PGŽ 28/06)	Gradsko vijeće Grada Rijeke donijelo je odluku o izmjenama i dopunama Detaljnog plana uređenja područja poslovno-trgovačkog centra na Pećinama kako bi ga uskladilo s Uredbom o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja mora. Izmjene uključuju proširenje mogućnosti uređenja prostora i površina za prateće sadržaje koji upotpunjuju osnovnu namjenu objekata, te uključivanje ugostiteljskih i stambenih sadržaja.

<p>DPZ Zagrad- izmjena i dopuna odnosi se na SN 10/99 (Službene novine PGŽ 36/06)</p>	<p>Gradsko vijeće Rijeke uskladilo je Detaljni plan uređenja "Zagrad" s Uredbom o zaštiti obalnog područja mora. Izmjene uključuju dozvolu gradnje hotela do 80 kreveta, uvjete za izgradnju na uređenim česticama, i zabranu gradnje na površinama većim od 5.000 m² do donošenja Generalnog urbanističkog plana.</p>
<p>DPU povijesna jezgra Trsat izmjene i dopune usklađenje s uredbom NN 128/04) (Službene novine PGŽ 36/06)</p>	<p>Gradsko vijeće Rijeke uskladilo je Detaljni plan uređenja povijesne jezgre Trsat s Uredbom o zaštiti zaštićenog obalnog područja mora. Izmjene uključuju zabranu gradnje vjetroelektrana unutar ZOP-a i dopuštaju gradnju smještajnih objekata do 80 kreveta. Gradnja je dozvoljena samo na uređenim građevnim česticama s pristupom, parkiralištima i zatvorenim kanalizacijskim sustavom.</p>
<p>DPU područje Benči (Službene novine PGŽ 36/06)</p>	<p>Odluka obuhvaća uređenje prostora, gradnju objekata, prometnu i komunalnu infrastrukturu te zaštitu kulturnih dobara unutar zaštićenog obalnog područja. Plan uključuje mjere zaštite okoliša i kulturno-povijesnih cjelina te uvjete gradnje i uređenja građevnih čestica. Uvođenje novih građevina moguće je samo na uređenim građevnim česticama, a postojeće građevine mogu se rekonstruirati unutar postojećih gabarita.</p>
<p>DPU stambeno područje Zamet uz Ulicu Braće Fućak (Službene novine PGŽ 40/06)</p>	<p>Gradsko vijeće Rijeke donijelo je Detaljni plan uređenja dijela stambenog područja Zamet uz Ulicu Braće Fućak, koji određuje uvjete za izgradnju, uređenje i korištenje zemljišta i građevina. Plan obuhvaća 0,93 ha i sadrži smjernice za infrastrukturnu mrežu, uređenje javnih zelenih površina, te zaštitu okoliša.</p>
<p>DPU stambeno područje Zamet uz Ulicu Braće Fućak - ispravak odluke (Službene novine PGŽ 43/06)</p>	<p>utvrđena je pogreška. U članku 20. stavku 4., umjesto oznake "%" treba stajati oznaka "o".</p>
<p>DPU poslovnog bloka u Zvonimirovoj ulici- III izmjene i dopune (Službene novine PGŽ 51/06)</p>	<p>Gradsko vijeće Grada Rijeke donijelo je izmjene i dopune Detaljnog plana uređenja poslovnog bloka u Zvonimirovoj ulici. Izmjene obuhvaćaju ažuriranje uvjeta gradnje i uređenja građevnih čestica, definiranje mjera zaštite okoliša, te zabranu gradnje određenih vrsta objekata unutar obuhvata Plana. Cilj izmjena je osigurati usklađenost s novim urbanističkim smjernicama i propisima te zaštititi</p>

<p>DPU putnički terminal "Zapadna Žabica (Službene novine PGŽ 44/07)</p>	<p>Detaljni plan uređenja zemaljskog putničkog terminala "Zapadna Žabica" odnosi se na ukupnu površinu od približno 5,70 hektara. Ovaj plan uključuje detaljne odredbe za korištenje zemljišta, prometnu i komunalnu infrastrukturu, te uvjete gradnje i zaštite okoliša za područje koje obuhvaća terminal i prateće objekte u centru Rijeke.</p>
<p>DPU središta područja Krnjevo – I izmjene i dopune (Službene novine PGŽ 13/08)</p>	<p>Plan donosi redefiniranje namjene i građevinskih uvjeta za određene čestice, dodavanje nove "Mješovite namjene - pretežito poslovne namjene" i postavljanje specifičnih uvjeta za izgradnju, kao što su najveća dozvoljena visina i broj etaža. Također, izmjene propisuju nove mjere zaštite okoliša i od požara, kao i minimalne brojeve parkirnih mjesta za različite vrste građevina.</p>
<p>DPU dijela naselja Srdoči - - I izmjene i dopune (Službene novine PGŽ 26/08)</p>	<p>Plan donosi redefiniranje namjene površina, uvjete gradnje, rekonstrukcije građevina, te mjere zaštite okoliša i od požara. Plan se proširuje na 21 ha i uvodi nove kategorije namjene, kao što su stambena, poslovna, javna i rekreacijska, te precizira uvjete za infrastrukturu, parkirališta i zelene površine.</p>
<p>DPU Stari grad (Službene novine PGŽ 26/08)</p>	<p>Detaljni plan uređenja "Stari grad" za Grad Rijeku obuhvaća površinu od oko 9,5 hektara. Definira namjenu površina (stambena, mješovita, javna, poslovna, zelene i pješačke površine) i detaljne uvjete za gradnju i rekonstrukciju, uz posebne mjere za zaštitu kulturno-povijesnih vrijednosti i okoliša.</p>
<p>DPU trgovačko područje Martinkovac (Službene novine PGŽ 41/08)</p>	<p>Detaljni plan uređenja trgovačkog područja Martinkovac u Rijeci obuhvaća 8,9 hektara i predviđa razvoj poslovnih i stambenih objekata, uz uređenje zaštitnih i javnih zelenih površina. Plan utvrđuje uvjete gradnje, namjenu površina i opremanje potrebnom infrastrukturom, uključujući prometne, komunalne i telekomunikacijske mreže. Cilj je osigurati funkcionalan i estetski usklađen prostor za trgovačke i stambene namjene uz zaštitu okoliša.</p>
<p>DPU gradsko područje Pećine (Službene novine PGŽ 13/09)</p>	<p>Detaljni plan uređenja gradskog područja Pećine obuhvaća ukupno 79,04 hektara, uključujući 35,77 ha kopnenog i 43,27 ha morskog dijela. Plan predviđa različite namjene površina, uključujući stambene, poslovne, ugostiteljske, sportske, zelene površine, te luku nautičkog turizma i sportsku luku. Utvrđeni su uvjeti za gradnju, rekonstrukciju, uređenje infrastrukture, kao i zaštitu prirodnih, kulturno-povijesnih cjelina i ambijentalnih vrijednosti. Cilj plana je unapređenje prostora uz očuvanje okoliša i kulturne baštine.</p>

<p>DPU stambeno područje Martinkovac (Službene novine PGŽ 18/09)</p>	<p>Detaljni plan uređenja stambenog područja Martinkovac donesen je radi organizacije prostora, definiranja namjene površina, uvjeta korištenja, uređenja, gradnje građevnih čestica i građevina, te radi osiguranja održivog razvoja naselja uz zaštitu okoliša. Plan postavlja smjernice za gradnju infrastrukture, kao što su prometna, komunalna, telekomunikacijska i elektroopskrbna mreža, te za uređenje javnih zelenih površina. Ukupna površina obuhvata Plana iznosi 57,85 hektara.</p>
<p>DPU područja stambenog naselja Trsat (Službene novine PGŽ 29/09)</p>	<p>Detaljni plan uređenja stambenog naselja Trsat u Rijeci određuje pravila za korištenje prostora i gradnju na području od 41 hektar. Plan predviđa različite namjene površina, uključujući stambene, poslovne, mješovite, javne i društvene, sportsko-rekreacijske i zelene površine. Definira uvjete za gradnju i obnovu zgrada te planira prometnu i komunalnu infrastrukturu, uz naglasak na zaštitu okoliša.</p>
<p>DPU dio stambenog područja Minakovo (Službene novine PGŽ 44/09)</p>	<p>Plan je donesen je radi regulacije korištenja prostora, uvjeta gradnje i uređenja infrastrukture u stambenom području Minakovo. Plan pokriva površinu od oko 2,6 hektara i obuhvaća stambene i mješovite namjene, javne zelene površine, uvjete gradnje, te razvoj prometne, komunalne i telekomunikacijske infrastrukture. Također, uključuje mjere zaštite okoliša i održavanja javnog prostora.</p>
<p>DPU dio stambenog područja Rastočine (Službene novine PGŽ 21/10)</p>	<p>Plan definira prostorni razvoj i regulira izgradnju na površini od oko 2,5 hektara. Plan predviđa izgradnju stambenih zgrada s mješovitom namjenom (pretežno stambenom), poslovnih objekata, predškolskih ustanova, te javnih i društvenih prostora. Uređuju se i prometne, komunalne i komunikacijske mreže, te zelene površine.</p>
<p>Ispravak odluke o donošenju DPU dijela stambenog područja Rastočine (Službene novine PGŽ 25/10)</p>	<p>Izmjene se odnose na uklanjanje rečenica koja se odnosila na obračun koeficijenta iskoristivosti (Kis) prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji.</p>
<p>Ispravak odluke o donošenju DPU područja stambenog naselja Trsat (Službene novine PGŽ 29/10)</p>	<p>Ispravak greške koja se odnosi na tekst Tablice 1.</p>

DPU višestambenih građevina po programu POS-a na Donjoj Drenovi (Službene novine PGŽ 29/10)	Plan obuhvaća područje ukupne površine od 1,4 hektara. Plan daje uvjete za detaljnu namjenu površina, uvjete gradnje stambenih objekata i javne infrastrukture, kao i uvjete za prometnu, telekomunikacijsku i komunalnu infrastrukturu.
DPU središnji gradski park Delt (Službene novine PGŽ 06/12)	Plan obuhvaća prostor od 4,27 hektara i predviđa uređenje središnjeg gradskog parka s javnim zelenim površinama, infrastrukturom, te rekreacijskim i kulturnim sadržajima. Plan uključuje izgradnju pješačkih staza, biciklističkih staza, podzemne garaže, te zaštitu kulturno-povijesnih cjelina i prirodnih vrijednosti.
DPU stambeno područje Martinkovac – I izmjene i dopune (Službene novine PGŽ 51/13)	Ove izmjene obuhvaćaju promjene namjene i kasnosti građevina, prilagodbu prometne i infrastrukturne mreže, te usklađenje građevnih čestica s topografskim karakteristikama i zemljišno-knjižnim stanjem. Ukupna površina obuhvata izmjena iznosi 10 hektara
DPU stambeno područje Drenova-Bok (Službene novine PGŽ 12/15)	Plan obuhvaća 4,5 hektara i određuje namjenu površina za stambene, mješovite, zelene i infrastrukturne namjene. Plan uključuje uvjete gradnje, korištenja i uređenja građevina te komunalne infrastrukture, uz posebne mjere zaštite okoliša i sigurnosti.
Odluka o izmjeni i dopunu DPU trgovačko područje Martinkovac (Službene novine PGŽ 09/18)	U izradi
Odluka o izmjeni i dopunu DPU stambenog područje Martinkovac (Službene novine PGŽ 09/18)	U izradi
DPU područja Potok – Izmjene i dopune (Službene novine PGŽ 14/18)	Izmjene obuhvaćaju promjene u obliku i veličini građevnih čestica, komunalnoj namjeni, te uvjetima gradnje na nekoliko građevnih čestica. Izmjene se odnose na uvjete gradnje, uređenje javnih površina, mjere zaštite od buke, zraka, voda, te posebne mjere zaštite od potresa, požara i poplava.

6. PRIKAZ GENERALNOG URBANISTIČKOG PLANA GRADA RIJEKE U RAZDOBLJU 2000.-2020. GODINE

Ovo poglavlje pruža detaljan uvid u razvoj i promjene prostornog uređenja grada Rijeke tijekom dva desetljeća. U ovom razdoblju Rijeka je prošla kroz značajne transformacije, koje su oblikovale izgled grada, infrastrukturu i gospodarski razvoj. Kroz analizu izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana, ovaj prikaz obuhvaća ključne karakteristike i opis područja grada Rijeke, njegova obilježja.

Generalni urbanistički plan je plan na lokalnoj razini, nastao na temelju plana višeg reda, u skladu sa Strategijom i Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske, Prostornim planom Primorsko-goranske županije te Prostornim planom uređenja grada Rijeke. Plan je izrađen za dvadesetogodišnje razdoblje, a ima značaj i funkcije koje nadilaze njegove administrativne granice. Donošenju plana prethodile su analize stručnih elaborata i studija, zatim obrađivanje podataka u GIS tehnologiji s ciljem utvrđivanja postojećeg stanja, na temelju čega su se donosile smjernice u vezi planiranja i ograničenja u razvijanju grada.

Plan se sastoji od tekstualnog dijela točnije obrazloženja u kojem su dani osnovni podaci o stanju u prostoru (prirodni sustav, klima, stanovništvo, promet, i dr.), zatim ciljeva prostornog uređenja grada, plana prostornog uređenja, odredbi za provođenje i grafičkog dijela.[\[16\]](#)

Plan je prije donošenja bio izložen na prethodnoj raspravi 2001. godine, zatim na javnoj raspravi 2003. godine, te je krajem 2005. godine ponovno stavljen na uvid javnosti. Prije donošenja konačnog prijedloga plana, svoju suglasnost i mišljenje dali su: Županijski ured nadležan za prostorno uređenje, uz prethodno pribavljeno mišljenje županijskog zavoda za prostorno uređenje; Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, također uz prethodno pribavljeno mišljenje županijskog zavoda; Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Rijeci; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva; Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva; Ministarstvo kulture te Hrvatske vode. Na sjednici Gradskog vijeća održanoj 22. veljače 2007. usvojen je Generalni urbanistički plan grada Rijeke.[\[16\]](#)

6.1. Pregled donošenja, izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke u razdoblju 2000.-2020. godine

Ovim dijelom rada daje se prikaz donošenja i detaljan pregled izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke u razdoblju od 2000. do 2020. godine.

Generalni urbanistički plan predstavlja alat za upravljanje prostorom i glavni mehanizam za koordinaciju sveobuhvatnog razvoja grada Rijeke u svim njegovim segmentima. Dok se Prostorni plan fokusira na strategiju, koncepciju i općenitije aspekte, GUP se detaljnije bavi problematikom prostornog uređenja unutar građevinskih područja naselja, s posebnim naglaskom na javne prostore i definiranje mreža društvenih djelatnosti.

Ovaj Plan precizno određuje pravila i norme za izgradnju svih vrsta objekata, uključujući obiteljske, višeobiteljske, višestambene i stambeno-poslovne zgrade. Također, detaljno razrađuje uređenje prostora unutar specifično definiranih tipoloških područja, oblikovanje korištenja zemljišta i način izgradnje. Postavljaju se koridori za nove prometnice i infrastrukturu, te se predlažu značajna poboljšanja u mreži gradskog prometa, uključujući nova rješenja za parkiranje i garaže te unapređenje javnog prijevoza. Posebna pažnja posvećena je zaštiti zelenih površina, uređenju dječjih igrališta i stvaranju novih parkova, kao i revitalizaciji postojećih. Plan također predviđa izgradnju novih vrtića, škola i drugih javnih zgrada namijenjenih kulturi, zdravstvu, sportu i rekreaciji, socijalnim uslugama, upravi, znanosti i visokom obrazovanju.

GUP uvodi strože uvjete za zaštitu prostora, s ciljem promicanja održivog razvoja, te pridaje osobitu pažnju očuvanju kulturno-povijesne baštine i prirodnih resursa. Područja od posebnog značaja, ne samo za razvoj Rijeke već i za šire područje, identificirana su i definirana kao Gradski projekti, kojima se u svim aspektima planiranja posvećuje posebna pažnja i značaj.[\[14\]](#)

Opći ciljevi razvitka grada Rijeke usmjereni su na jačanje njegovih funkcija kao makro regionalnog središta Republike Hrvatske, kroz razvijanje postojećih i novih aktivnosti koje su od značaja za njegov identitet. Kroz razvojnu politiku, mjere i urbanističko planiranje nastojalo se ubrzati procesetercijarizacije i kvartarizacije,

čime su se postavili temelji za novi razvojni prag grada. Nastoji se smanjiti opterećenje gradskog središta, osobito onih koji uzrokuju prometne, ekološke i druge nepovoljne učinke, kao što je preseljenje rafinerijskih pogona. Grad će tako poticati izgradnju prometnica visokog standarda, koje će Rijeci i njezinu metropolskom području omogućiti bolje povezivanje s nacionalnim i međunarodnim cestovnim i željezničkim koridorima, poput autocesta Zagreb-Rijeka i državna granica/Pasjak-Rupa-Rijeka-Senj-Otočac-Dalmacija, kao i željezničkih pruga (Trst)-Rijeka te Rijeka-Zagreb/Split. Pri odabiru prometnih koridora, posebna pažnja posvećena je tome da se izbjegne destrukcija urbanog prostora i stvaranje novih prostorno-prometnih sukoba, uz osiguranje kvalitetnog povezivanja s važnim trasama na državnoj i županijskoj razini. Uz to, u svakom novom razvojnem ciklusu nastojalo se integrirati i unaprijediti dostignute vrijednosti materijalne i nematerijalne kulture. Konačno, jedan od ključnih prioriteta je ostvarenje planiranog preseljenja rafinerijskih pogona.[\[16\]](#)

Posebni ciljevi prostornog razvitka grada Rijeke, uzimajući u obzir ograničenu prostornu dimenziju grada i njegovu snažnu povezanost s metropolskim područjem, usmjereni su na specifična razvojna područja. Prioritetni ciljevi uključuju zaustavljanje depopulacije gradskog središta, sprječavanje prenamjene stambenog prostora u poslovne ili druge namjene, te podizanje kvalitete života kroz uređenje gradskog središta i ostalih gradskih područja. Posebna pažnja posvećena je planiranju stambenih zona unutar novih projekata, poput izgradnje „waterfronta“ na Delti, Brajdici i drugim područjima predviđenim za rekonstrukciju, uz podršku dodatnih, neplanskih mjera koje mogu pomoći u ostvarivanju ovih ciljeva.

Što se tiče razvoja javne i društvene namjene, kao i sporta i rekreacije, ciljevi su postavljeni uzimajući u obzir stratifikaciju različitih segmenata, od državne i županijske razine, preko gradske, crkvenih vlasti, do fizičkih osoba i udruga, primjerice u području odgoja i obrazovanja. Razvojne smjernice teže rješavanju temeljnih problema koji postavljaju osnovu za daljnji razvoj, bez obzira na nositelja aktivnosti. Ciljevi razvoja društvenih djelatnosti Planom su podijeljeni u dvije skupine: prva je usko povezana s prostornim razvojem i uređenjem grada, dok se druga odnosi na poboljšanje uvjeta rada i razvoja pojedinih ustanova, bilo na novim ili postojećim lokacijama.[\[16\]](#)

Jedan od projekta naveden u GUP-u koji je od velike važnosti za Republiku Hrvatsku je projekt modernizacije riječke luke (Rijeka Gateway Project). Ovaj projekt, zajedno s dovršetkom izgradnje riječkog prometnog čvora, ima gospodarski učinak koji doprinosi cjelokupnom napretku države. Obuhvaća ne samo prostor Grada Rijeke, već i dijelove šireg gravitacijskog područja, što ga čini projektom od vitalnog značaja za razvoj grada u 21. stoljeću.

Ciljevi kapacitiranja prostora grada Rijeke gospodarskim sadržajima usmjereni su na prilagodbu gospodarske strukture grada njegovim prostornim i lokacijskim uvjetima. Nastojalo se poticati procese transformacije obalnih gospodarskih mikro cjelina, osobito unutar sadašnjeg lučkog područja i gradskog središta, kako bi se kroz sadržajne prenamjene obnovilo morsko pročelje, obala i gradsko središte kao vrijedni resursi grada. Također, važno je podržati transformaciju napuštenih industrijskih zona prema novim aktivnostima koje će se temeljiti na suvremenim razvojnim programima. Poseban naglasak stavljen je na povećanje broja radnih mjesta i njihovu ravnomjerniju distribuciju unutar grada. Prostorne mogućnosti za smještaj trgovačkih, ugostiteljskih i uslužnih djelatnosti treba osigurati kako bi se optimalno zadovoljile potrebe stanovništva. Također, planirana je rekonstrukcija postojećih zona s ciljem njihova racionalnijeg korištenja, modernizacije i strukturnih promjena koje bi dovele do revitalizacije tih područja i pokretanja gospodarske dinamike, uz posebnu pažnju na zaštitu okoliša.[\[16\]](#)

Odluka o donošenju Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke temeljila se na potrebi da se precizno definira budući prostorni razvoj grada, s obzirom na njegovu složenu urbanističku strukturu i značaj unutar Republike Hrvatske. Plan obuhvaća cijelo područje grada Rijeke, koje je podijeljeno na 11 prostornih cjelina, kako bi se omogućilo detaljno i sustavno planiranje. Ovim se planom određuju ključne smjernice za korištenje prostora, uključujući raspodjelu različitih namjena površina, od stambenih i poslovnih zona do industrijskih i rekreacijskih područja. Na karti namjena površina, jasno su označene različite vrste površina uz legendu koja olakšava razumijevanje prostorne organizacije. Slika 10. prikazuje namjene površine grada Rijeke prema GUP-u.

Slika 10: Prikaz namjene površina grada Rijeke prema GUP-u [15]

Plan također prepoznaje i određuje lokacije građevina od iznimne važnosti za grad Rijeku i Republiku Hrvatsku. Te građevine uključuju prometnu infrastrukturu poput riječkog prometnog čvora, lučkih terminala i povezane infrastrukture, kao i važne javne zgrade koje doprinose gospodarskom, kulturnom i društvenom životu grada. Kroz plan je osigurana integracija ovih ključnih objekata u cjelokupnu prostornu strukturu grada, čime se doprinosi njegovom održivom razvoju i povećava njegova funkcionalnost kao urbanog središta u regiji. Unutar Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke definirani su sljedeći važni projekti i građevine od značaja za grad i Republiku Hrvatsku:[\[17\]](#)

- Luka nautičkog turizma - Marina Baroš (oznaka LN-4): proširenje kapaciteta oko 250 vezova.
- Područje Tvornice papira (oznaka I1-8): predviđena prenamjena i revitalizacija.
- Luka Rijeka (oznaka IS-9): ključna za lučki promet i gospodarski razvoj grada.
- Područje Brodogradilišta „3. maj” (oznaka I3-1): Industrijski kompleks s važnom ulogom u brodogradnji.
- magistralne željezničke pruge: Rijeka - Delnice - Karlovac - Zagreb/Split; Rijeka - Šapjane - Ilirska Bistrica (Republika Slovenija).
- Područje Delte (oznaka GP-5): Lokacija smještaja Centralnog uređaja za pročišćavanje otpadnih voda (CUPOV-a), s planom trajnog izmještanja na lokaciju Brajdica (oznaka K3-7).
- Centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda (CUPOV): na lokaciji Delte (oznaka K3-6) i njegovo izmještanje.
- Izgradnja novih prometnica: uključuje ključne cestovne i željezničke koridore za integraciju Rijeke u nacionalne i međunarodne prometne mreže.
- Revitalizacija lučkih površina: prenamjena dijela obalnih zona u javne i poslovne prostore, s posebnim fokusom na očuvanje okoliša.
- Razvoj turističkih kapaciteta: uključuje planiranje novih hotelskih i rekreacijskih sadržaja u sklopu urbanog turizma.

Ovi projekti unutar plana imaju za cilj unaprijediti funkcionalnost i održivost grada Rijeke, osiguravajući njen daljnji razvoj kao važnog gospodarskog, prometnog i

turističkog središta. Sljedećim potpoglavljima rada daje se uvid u izmjene i dopune GUP-a grada u razdoblju od 2000. do 2020. godine.

6.2. Prva izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke

Odluka o izradi izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke donesena je na sjednici održanoj 21. prosinca 2010. godine ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 52/10), a naknadno je dopunjena u svibnju 2012. godine ("Službene novine Primorsko-goranske županije" broj 15/12). Paralelno s ovim postupkom, radilo se i na izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja grada Rijeke. Člankom 2. Odluke o izradi izmjena i dopuna navedeni su ključni razlozi za ove izmjene i dopune. One su pokrenute prvenstveno radi prenamjene i/ili korekcije oblika i površine građevinskih područja za izdvojenu namjenu te kontaktnih površina. Također, izmjene su bile potrebne za usklađenje s relevantnim zakonima i propisima koji reguliraju sustav prostornog uređenja, kao i za ispravku očitih grešaka ili propusta te za usklađenje pojedinih dijelova Plana.

Predmet izmjena i dopuna Plana odnosi se na prenamjenu i korekciju građevinskih područja specifične namjene (industrijske, uslužne, trgovačke i komunalno servisne, ugostiteljsko turističke, sportsko-rekreacijske, luke nautičkog turizma, infrastrukturnih sustava i groblja) uključujući prilagodbu oblika i površine tih područja. [\[17\]](#) Tablica 6. prikazuje građevinska područja izdvojene namjene koja su obuhvaćena izmjenama i dopunama plana.

Tablica 6: Građevinska područja obuhvaćena prvim izmjenama i dopunama Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke [17]

Kategorija	Područje	Oznaka iz Plana
Gospodarske - proizvodne - pretežito industrijske namjene	Industrijsko područje Podvežica	I1-1
	Industrijsko područje Mihaćeva draga	I1-2
	Industrijsko područje Marčeljeva draga	I1-3
	Industrijsko područje Mlaka	I1-4
	Industrijsko područje Prezina	I1-6
	Industrijsko područje Svilno	I1-7
	Industrijsko područje Školjić	I1-8
	Industrijsko područje Sušak	I1-9
Gospodarske - poslovne - pretežito uslužne, trgovačke i komunalno-servisne namjene	Uslužno područje Školjić	K1-2
	Trgovačko područje Torpedo	K2-7
	Komunalno-servisno područje Draga	K3-2
	Komunalno-servisno područje Pod Ohrušvom	K3-3
Gospodarske - ugostiteljsko-turističke namjene - hotela	Ugostiteljsko-turističko područje Preluk	T1-1
	Ugostiteljsko-turističko područje Kuk	T1-2
	Ugostiteljsko-turističko područje Bivio	T1-5
Sportsko-rekreacijske namjene	Sportsko područje Rujevica	R1-4
	Rekreacijsko područje Bivio	R2-4
	Rekreacijsko područje Kantrida	R2-3
	Rekreacijsko područje Svilno	R2-16
Luka nautičkog turizma	Škver/ Akademija	LN-1
	Brajdica	LN-3
	Baroš	LN-4
	Kantrida	LN-2
Površina infrastrukturnih sustava	Čvor Orehovica	IS-16
	Čvor Rujevica	IS-4
	Čvor Kozala	IS-12
	Županijska cesta 5025	IS-5, IS-6
	Državna cesta D8	IS-24
	Luka otvorena za javni promet (Bazen Rijeka)	IS-9
Groblja	Draga	G-7
	Sveti Kuzam	G-8
	Kozala	G-5

Članak 3. definira obuhvat izmjena i dopuna koji je identičan granicama prethodno utvrđenih zona. U Članku 4. daje se ocjena trenutnog stanja u prostoru. Prema Planu, unutar građevinskog područja naselja identificirano je 15 površina, od kojih su 14 namijenjene razvoju poslovnih sadržaja, a jedna za ugostiteljsko-turističke svrhe, ukupne površine od 21,7 ha. Na većini ovih lokacija, posebno u područjima poput Srdoča, Martinkovca, Podmurvice, Lukovića, Podvežice i Orehovice, uočen je nedostatak poslovnih, pretežito trgovačkih sadržaja. Od donošenja Plana do dana donošenja prvih izmjena i dopuna, od 14 planiranih poslovnih površina, tri su privedene svojoj namjeni (Podmurvice, Krnjevo, Srdoči), dok je razvoj na ugostiteljsko-turističkoj površini u Kostabeli još bio u tijeku.[\[17\]](#)

Od ukupno 675 ha planiranih za građevna područja izdvojene namjene, 216 ha je planirano za gospodarsku namjenu i to:[\[17\]](#)

- za poslovnu namjenu: 19 zona površine 114,0 ha,
- za proizvodnu namjenu: 12 zona površine 71,0 ha,
- za ugostiteljsko-turističku namjenu: 8 zona površine 30,3 ha.

Razvojni procesi do kraja 2011. godine istaknuli su nekoliko ključnih čimbenika koji su utjecali na potrebu za izmjenama i dopunama Generalnog urbanističkog plana Grada Rijeke. Prvo, program preseljenja proizvodnje tvornice RIO u Industrijsku zonu Kukuljanovo te posljedični zahtjevi za prenamjenom postojećih područja zahtijevali su promjene u urbanističkom planu. Zatvaranje proizvodnje u bivšoj Rafineriji Mlaka (pod oznakom I1-4, Industrijsko područje Mlaka) također je izazvalo preliminarne zahtjeve za prenamjenom tog područja. Na Podvežici, povećanje proizvodnog programa PIK-a stvorilo je potrebu za širenjem proizvodne lokacije, dok je potpuni prestanak aktivnosti tvrtke "Agregat" na Svilnom (oznaka I1-7, Proizvodno područje Svilno) doveo do zahtjeva za prenamjenom tog područja.[\[17\]](#)

Promjene vlasničkih odnosa na području Draga (oznake K3-2 i K3-3), koje su uključivale prijelaz značajnih površina u vlasništvo Grada, otvorile su mogućnost za proširenje i aktiviranje tih područja.

Izvorne demografske prognoze Prostornog plana iz 2003. godine predviđale su porast broja zaposlenih s 55.500 na 70.000 do 2020. godine, kao i povećanje broja stanovnika s 144.000 u 2001. na 160.000 u budućnosti. Međutim, prema Popisu

stanovništva iz 2011. godine, broj stanovnika u Rijeci pao je na 128.735, što predstavlja smanjenje od 15.265 osoba ili 10,6%. Ovaj značajan pad stanovništva doveo je do preispitivanja ranijih demografskih prognoza, čime su izmjene i dopune urbanističkog plana postale nužne kako bi se prilagodile novim okolnostima.[\[17\]](#)

Industrijsko područje Podvežica (I1-1) doživjelo je proširenje zbog potrebe za povećanjem proizvodnog kapaciteta PIK-a Rijeka. U skladu s ovim zahtjevom, površina industrijskog područja povećana je s ranijih 0,95 hektara na 1,52 hektara, što predstavlja povećanje od 0,57 hektara. Ova izmjena rezultirala je promjenom namjene susjednih područja gospodarske namjene označenih kao K2-20, Trgovačko područje, kako bi se omogućilo planirano širenje proizvodnih aktivnosti.

Industrijsko područje Mihačeva Draga (I1-2) također je obuhvaćeno izmjenama i dopunama gdje se predvidila prenamjena postojeće proizvodne zone, koja se prostire na 7,0 hektara, u poslovnu komunalno-servisnu zonu označenu kao K3-8, s površinom od 7,62 hektara. Ovo proširenje od 0,62 hektara obuhvaća postojeće građevine i uključuje zemljište koje je prethodno bilo kategorizirano kao poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište (PŠ). Ovom prenamjenom omogućio se smještaj komunalnih sadržaja unutar proširene zone.

Industrijsko područje Marčeljeva Draga (I1-3) se zbog smanjenja proizvodnih aktivnosti i planiranog preseljenja tvornice RIO u industrijsku zonu Kukuljanovo, (područje dosadašnje oznake I1-3, koje obuhvaća površinu od 2,1 hektara), prenamjenjuje se u mješovitu – pretežito stambenu zonu M1. Ova prenamjena rezultirala je povećanjem stambenog područja za 2,1 hektar, dok se istovremeno smanjuje ukupna površina zona predviđenih za industrijske sadržaje.[\[17\]](#)

Industrijsko područje Mlaka (I1-4) odnosno zona s oznakom I1-4 prelazi u gospodarsku zonu označenu kao I4-1, koja će služiti kao proizvodno-tehnološka poslovna zona. Ova prenamjena je rezultat gašenja proizvodnje u Rafineriji Mlaka, a obuhvaća površinu od 11,8 hektara. U izmjenama i dopunama navedeno je da je za cijelo ovo područje potrebno izraditi urbanističko-konzervatorsku studiju i urbanistički plan uređenja.

Industrijsko područje Prezina (I1-6) čija površina iznosi 1,46 hektara, promijenila je oblik zone zbog korekcije prometnice, dok ukupna površina ostaje nepromijenjena.

Industrijsko područje Svilno (I1-7) nakon prestanka proizvodnje od strane tvrtke Agregat ostaje područje proizvodne namjene, ali se prilagođava za novu vrstu proizvodnje, s posebnim naglaskom na farmaceutsku industriju. Površina ove zone proširena je za 2,06 hektara, na ukupno 7,46 hektara, uključujući i devastirani prostor napuštenog kamenoloma. Time su smanjene površine poljoprivrednog tla, šuma i prometnih površina.

Industrijsko područje Školjić (I1-8) odnosno prostor bivše tvornice Hartera prenamjenjuje se iz industrijske u gospodarsku, pretežito uslužnu zonu (oznaka K1-9), uz proširenje prema Marganovu za 0,43 hektara, na ukupno 3,46 hektara. Ova prenamjena, uz očuvanje vrijednih industrijskih zgrada, donosi urbanu transformaciju i novi razvojni impuls gradskom središtu.

Industrijsko područje Sušak (I1-9) odnosno zona bivšeg Istravina, površine 3,7 hektara, prenamjenjuje se iz proizvodne u pretežito uslužnu zonu (oznaka K1-8), s fokusom na razvoj centralnih sadržaja zbog blizine Sveučilišnog kampusa i bolnice.

Sveukupno, zone industrijske namjene (I1) smanjene su za 24,73 hektara, dok su neke zone prenamijenjene ili proširene za druge gospodarske i komunalne svrhe. Zone pretežito industrijske namjene koje ostaju nepromijenjene ovim izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja grada Rijeke uključuju industrijsko područje Škurinjske drage s površinom od 2,0 hektara, Industrijsko područje Orehovica površine 0,30 hektara, Zanatsko područje Srdoči s površinom od 3,71 hektara te Brodogradilište 3. Maj koje obuhvaća 30,95 hektara. Ukupna površina ovih zona iznosi 36,96 hektara.[\[17\]](#)

Namjena uslužnog područja Školjić (K1-2) ostala je nepromijenjena, ali se zona proširila prema nasipu željezničke pruge za 0,6 hektara, čime se smanjilo područje mješovite pretežito poslovne namjene (M2). Ukupna površina zone Školjić nakon proširenja iznosi 2,8 hektara.

Zona trgovačkog područja Torpedo (K2-7) proširila se za 0,85 hektara na dio područja zone IS-9 (skladišta južno od bivše ložione), povećavajući ukupnu površinu na 8,4 hektara. Zona IS-9 se smanjila za isti iznos.

Namjena komunalno servisnog područja Draga (ex Vojarna Draga) (K3-2) ostaje nepromijenjena, ali se zona proširuje za 1,32 hektara, što smanjuje zonu zaštitnih šuma (Š2). Ukupna površina zone K3-2 sada iznosi 3,74 hektara.

Namjena komunalno servisno područja Pod Ohrušvom (K3-3) ostaje ista, a zona se povećava za 1,9 hektara, zauzimajući dio poljoprivrednog tla, šuma i šumskog zemljišta (PŠ). Ukupna površina zone sada iznosi 8,2 hektara.

Ukupno gledano, zone uslužne namjene su proširene: Zona K2-1 se povećava s 15,2 hektara na 16,4 hektara, dok se zona K2-2 smanjuje s 22,5 hektara na 21,9 hektara. Zona stambene namjene (S) se smanjuje za 0,06 hektara.[\[17\]](#) Pored navedenog donesene su izmjene i dopune vezane uz zone izdvojene namjene za luke nautičkog turizma. Od četiri planirane luke nautičkog turizma, tri su podvrgnute izmjenama:[\[17\]](#)

- Luka LN-1 – Škver / Akademija: površina ove luke povećana je s dosadašnjih 2,45 hektara na 5,25 hektara, čime je kapacitet porastao s 80 na 200 vezova. Povećanje od 2,8 hektara postignuto je smanjenjem površine obalnog mora predviđenog za sport i rekreaciju.
- Luka LN-3 Brajdica: površina luke povećana je s 4,7 hektara na 6,3 hektara, dok je kapacitet ostao 250 vezova. Ovo proširenje omogućilo je usklađivanje s Detaljnim planom uređenja (DPU) Pećine. Zona IS-23 smanjena je za 0,8 hektara, na 19,18 hektara, dok su zona M2 i zona stambene namjene (S) smanjene za 0,04 hektara, odnosno 0,13 hektara, a pripadajuća prometna površina smanjena je za 1,25 hektara.
- Luka LN-2 – Kantrida: koja je prvobitno imala površinu od 2,03 hektara s kapacitetom od 100 vezova, podijeljena je na dvije odvojene luke. Novi plan predviđa luku nautičkog turizma LN-2 Kantrida s površinom od 3,11 hektara i kapacitetom od 100 vezova, te sportsku luku LS-5 Kantrida s površinom od 1,38 hektara i kapacitetom od 150 vezova.

Dakle, postojećoj luci LN-4 Baroš s površinom od 9,2 ha kapacitet se povećava na 350 vezova s time da njihova ukupna površina iznosi 14,66 ha, a kapacitet 550 vezova.

Ugostiteljsko-turističko područje - Bivio (T1-5); zona rekreacijske namjene Bivio, oznake R2-4, ukinuta je i uključena u novoformiranu zonu ugostiteljsko-turističke namjene - hotel. Također, dio rekreacijskog područja Kantrida, oznake R2-3, smanjen je za 0,19 hektara i ta površina također je uključena u novu ugostiteljsko-turističku zonu - hotel. Uz obalni pojas, međutim, nastavili su ostati kontinuirani prostori namijenjeni rekreaciji i kupanju. Ovo smanjenje nije imalo značajan utjecaj na ukupnu planiranu površinu ovih zona (124 hektara) i njihovu funkcionalnost.

Ugostiteljsko-turističko područje Preluk (T1-1) i Ugostiteljsko-turističko područje Kuk (T1-2) također su obuhvaćene izmjenama. Zona planske oznake T1-1 Preluk, ukupne površine 6,29 hektara, ostala je nepromijenjena. Dok je zona planske oznake T1-2 (bivša Panorama), čija je površina bila 2,13 hektara, povećana za 3,35 hektara, što je rezultiralo ukupnom površinom od 5,48 hektara. Ovo povećanje postignuto je smanjenjem površine zone Š2.[\[17\]](#) Pored navedenog, izmjene i dopune donešene su i za zone izdvojene namjene za sport i rekreaciju.

Sportsko područje Rujevica odnosno zona R1-4 usklađena je s granicama prometnica, pri čemu je smanjena za 3,0 hektara i sada iznosi 18,8 hektara. S druge strane ukinuta je zona rekreacijskog područja Bivio (R2-4). Površina rekreacijskog područja Kantrida (R3-3) smanjena je za 0,19 hektara kako bi se uskladila s granicama susjednog područja luke posebne namjene. Također, ukupna površina od 2,18 hektara rekreacijskog područja Svilno (R2-16) smanjena je za 0,34 hektara, čime sada iznosi 1,84 hektara, kako bi se uskladila s granicama industrijskog područja Svilno (I1-7) i pristupne prometnice.[\[17\]](#) Prve izmjene i dopune GUP-a grada Rijeke također se odnose na površine infrastrukturnih sustava odnosno promet.

Izmjene su se odnosile na usklađivanje s izvedenim ili projektiranim dijelovima cestovnih prometnica, uključujući obilaznice i čvorove uz njih. Čvor Orehovica je dograđen kako bi se omogućilo bolje povezivanje gradske mreže. Ovaj čvor, koji ima i značajnu povijesnu vrijednost kao ulaz u grad preko Banskih vrata, igrao je ključnu ulogu u lokalnom povezivanju grada s mrežom brzih cesta i autocesta.

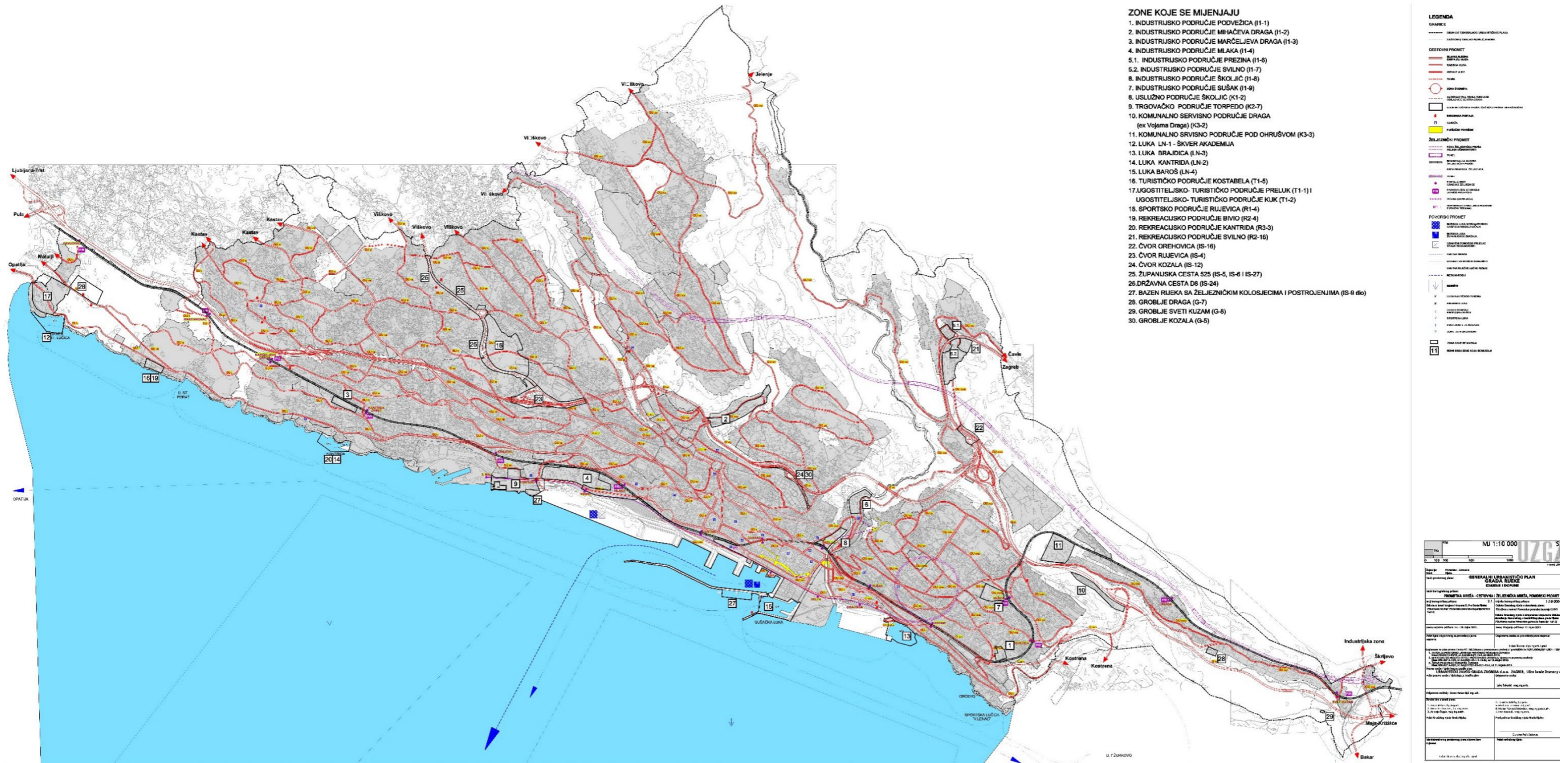
S obzirom na planiranu izgradnju značajnih gradskih sadržaja na području Trsata, uključujući sveučilišni kampus i novi klinički bolnički centar, prometna potražnja na toj lokaciji značajno je porasla. Također, čvor Škurinje omogućio je najkraći put od obilaznice do centra grada.

Slična prilagodba provedena je i za čvor Kozala, gdje je povezivanje gradske mreže s obilaznicom postalo ključna točka. U zonama Kozala - Lukovići - Brašćine - Pulac planirane su nove namjene, a čvor Kozala predstavlja najkraću i najlogičniju vezu prema naselju Drenova. Također su izrađeni idejni projekti za rekonstrukciju i dogradnju čvora Orehovica te za izgradnju čvora Kozala. Na temelju tih rješenja, površina infrastrukturnog sustava predviđena za obilaznicu prilagođena je novim rješenjima dogradnje čvora Orehovica i izgradnje čvora Kozala. Izmjenama i dopunama GUP-a grada Rijeke predviđene su izmjene na sljedećim prometnicama:[\[17\]](#)

- Čvor Orehovica (IS-16) – dio državne ceste D3 (zaobilaznica) Goričan–Zagreb–Rijeka; oblik i površina zone IS-16 su usklađeni prema projektnim dokumentacijama. Površina zone je povećana s 8,5 ha na 8,8 ha, što predstavlja povećanje od 0,3 ha. Istovremeno, površina zone M1 smanjena je na 1,1 ha.
- Čvor Rujevica (IS-4) – dio državne ceste D3: zona čvora IS-4, koja je prethodno imao površinu od 12,2 ha, smanjena je za 2,0 ha i sada iznosi 10,2 ha.
- Čvor Kozala (IS-12): na dijelu državne ceste D3, zona čvora Kozala je povećana i formirana je nova zona IS-28 s površinom od 1,71 ha.
- Županijska cesta 5025 (IS-5 i IS-6): usklađenje s projektiranim stanjem izvedeno je za županijsku cestu 5025. Izrađen je glavni projekt za cestu. Površina zone Z2, koja je obuhvaćala javne zelene površine, smanjena je s 0,46 ha na 0 ha i promijenjena je u zonu planske oznake S. Zbog izmještanja trase ceste, zone infrastrukture IS-5 i IS-6 su smanjene. Formirana je nova zona IS-27 na dionici od čvora do čvora Rujevica. Površina zone IS-5 smanjena je s 5,61 ha na 2,51 ha, dok je zona IS-6 smanjena s 1,55 ha na 1,07 ha. Nova zona IS-27 ima površinu od 4,23 ha.
- Državna cesta D8 (IS-24): površina zone IS-24 povećana je s 0,7 ha na 5,8 ha, što je povećanje od 5,1 ha. Ova promjena omogućava gradnju pratećih uslužnih objekata uz Ljubljansku cestu. Površina zone Š2 smanjena je za 5,1 ha.

- Dio luke otvorene za javni promet od osobitog međunarodnog gospodarskog značaja: bazen Rijeka s željezničkim kolosijecima i postrojenjima (IS-9): Površina zone IS-9 smanjena je za 0,85 ha, što se odnosi na skladišta ex ložione. Ova površina planirana je kao uslužna i dodana je zoni K2-7, čija površina sada iznosi 8,4 ha. Također, kako bi se omogućilo pristajanje kruzera, uz vanjski dio riječkog lukobrana označena je zona duljine 350 m namijenjena za vezivanje kruzera uz obalu.

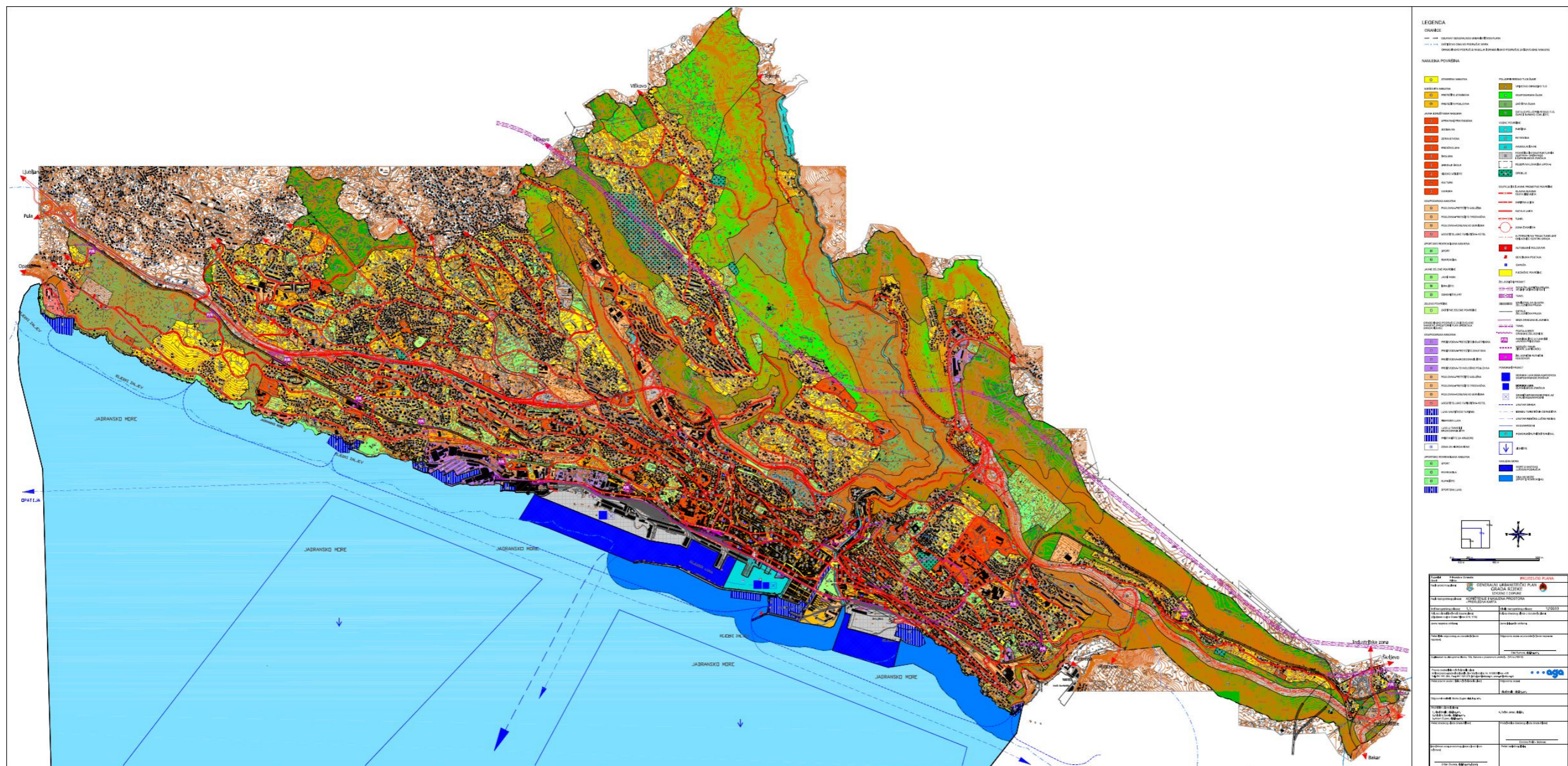
Sveukupno, ukupna površina zona infrastrukture (IS) povećana je za 4,11 ha.

Slika 11: Prikaz izmjena i dopuna GPU-a, prometna mreža – cestovna i željeznička mreža, pomorski promet [17]

Osim prometa u izmjene i dopune uključena su i groblja. Površina postojećeg groblja Draga (G-7) od 0,5 ha planirala se proširiti prema istoku za dodatnih 0,3 ha, pod uvjetom da elaborat mikrozoniranja, u skladu s člankom 25. Odluke o zaštiti izvorišta vode za piće u slivu izvora u Gradu Rijeci i Bakarskom zaljevu (SN PGŽ 35/12), dokaže da proširenje neće negativno utjecati na izvorišta pitke vode. Ukoliko se taj uvjet ne ispuni, širenje groblja neće biti dozvoljeno. Ukupno planirana površina groblja nakon proširenja iznosila bi 0,8 ha, dok se površina zone PŠ smanjila za 0,3 ha.

Minimalno širenje groblja Sveti Kuzam (G-8) predviđeno je na sjeveru, čime bi se površina groblja povećala za 0,1 ha, na ukupno 1,1 ha. Površina zone PŠ smanjila bi se za odgovarajući iznos. Širenje groblja planira se izvesti uz poštivanje granica druge zone sanitarne zaštite, smještene sjeverno od pristupne ceste groblju, kako bi se spriječio ulazak u tu zonu. Granice groblja Kozala (G-5) usklađene su s granicama zone obilaznice. Površina zone G-5 smanjena je s 12,54 ha na 11,02 ha, što predstavlja smanjenje od 1,52 ha. Nova zona IS-28, koja se odnosi na južni odvojak čvora Kozala, obuhvaća površinu od 1,71 ha. Površina zone Z3-3 smanjena je s 0,43 ha na 0,24 ha, što znači smanjenje od 0,19 ha. [\[17\]](#)

Slika 12: Pregledna karta korištenja i namjene prostora grada Rijeke [16]

6.3. Druga izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke

Druga izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke donesena je na sjednici Gradskog vijeća Grada Rijeke 19. prosinca 2013. godine i odnosi se na utvrđivanje nove lokacije za smještaj uređaja za pročišćavanje otpadnih voda - UPOV. Područje predviđeno za izgradnju UPOV-a definirano je Planom i obuhvaćalo je površinu od 3,0 hektara, od čega dvije trećine čini kopneni dio, a jednu trećinu morski dio. U morskom dijelu, smještenom uz ušće Rječine bilo je potrebno izvršiti nasipavanje te zaštitu pokosa nasipa ili izgradnju obalnog zida s istočne strane uz obalu Rječine i južno prema otvorenom moru.[\[18\]](#)

Slika 13. Prikaz nove lokacije za smještaj uređaja za pročišćavanje otpadnih voda – UPOV[\[18\]](#)

S obzirom na geotehničke karakteristike lokacije i potrebu da se cijeli uređaj za pročišćavanje izgradi u relativno kratkom vremenskom roku, kao i na prostornu

atraktivnost lokacije, navedenim Izmjenama i dopunama Plana predložena je izgradnja svih građevina i uređaja UPOV-a na postojećem nasipu Delte, koji je već tada bio relativno dobro geotehnički konsolidirano područje.

Ciljevi i programska polazišta Izmjena i dopuna Plana, navedeni su u članku 5. i odnose se na postojeću lokaciju Uređaja za pročišćavanje otpadnih voda koja je prema Planu smještena na južnom, najatraktivnijem dijelu područja Delte. Ova lokacija značajno je utjecala na oblikovanje i vizualni dojam morske vizure, posebno zbog interakcije gradskih i lučkih sadržaja. S druge strane, nova lokacija predložena u Tehnoekonomskoj analizi UPOV-a grada Rijeke, smještena u neposrednoj blizini kontejnerskog terminala, predstavlja najmanje atraktivan dio južne Delte. S obzirom na navedeno smatralo se da će UPOV izgrađen na toj lokaciji djelovati kao vizualna i zvučna barijera između kontejnerskog terminala Brajdica i budućih atraktivnih sadržaja planiranih na Delti.[\[18\]](#)

U sklopu izrade Izmjena i dopuna Plana, potrebno je bilo ostvariti sljedeće ciljeve:[\[18\]](#)

- utvrditi uvjete izgradnje građevina i površina na području južne Delte za novu lokaciju UPOV-a prema utvrđenim prostornim rješenjima i dosadašnjim analizama,
- sagledati prostorna rješenja i procijeniti mogući utjecaj nove lokacije UPOV-a na prostor južne Delte, ispitati i definirati prometne i infrastrukturne potrebe lokacije, te
- identificirati eventualne prostorno-tehničke kritične točke i predložiti mjere za njihovo otklanjanje.

Sljedećim se potpoglavljem rada daje uvid u treću izmjenу i dopunu Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke.

6.4. Treća izmjena i dopuna generalnog urbanističkog plana grada Rijeke

Treća Odluka o izmjenama i dopunama Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke donešena je radi usklađivanja sa relevantnim propisima i planovima, te prilagođavanja infrastrukturnih i urbanističkih rješenja aktualnim potrebama grada. Izmjene su obuhvatile usklađenje trase obilazne željezničke pruge visoke

učinkovitosti s Prostornim planom Primorsko-goranske županije, korekciju željezničke infrastrukture na postojećoj pruzi M202 Zagreb-Rijeka u skladu sa studijom o mogućnostima izgradnje drugog kolosijeka, te utvrđivanje uvjeta gradnje na sportskim, rekreacijskim i ugostiteljsko-turističkim područjima unutar zaštićenog obalnog pojasa. Izmjene su također uključile i redefiniranje planova užeg područja prema Zakonu o prostornom uređenju, prenamjenu određenih građevinskih površina, te analizu i redefiniranje lokacija za gospodarenje otpadom.

Značajne prostorne promjene donosi nova trasa obilazne željezničke pruge visoke učinkovitosti, utvrđena u Prostornom planu Primorsko-goranske županije (PPPGŽ). Nova trasa, položena znatno sjevernije u odnosu na postojeću, zaobilazi veći dio građevinskih područja grada Rijeke, čime se smanjuju negativni utjecaji željezničke pruge na naseljena područja, uključujući buku, vibracije i blizinu stambenih objekata. Na području Svetog Kuzma potrebno je planirati nove spojne pruge, usklađene s novim rješenjima koja su također već uključena u PPPGŽ. Osim toga, postojeća trasa željezničke pruge koja prolazi kroz gradska područja temeljito je projektno analizirana, te je u Plan potrebno unijeti manje izmjene s ciljem optimizacije njezine upotrebe za potrebe javnog prijevoza putnika.[\[19\]](#)

Utvrdjivanje uvjeta gradnje na područjima sportsko-rekreacijske i ugostiteljsko-turističke namjene unutar zaštićenog obalnog područja mora (ZOP) obuhvaća nekoliko građevinskih područja s izdvojenom namjenom. U ZOP-u se nalaze sportsko-rekreacijska područja i građevinskih površina namijenjenih ugostiteljsko-turističkoj svrsi:[\[19\]](#)

- R1-1 (Sportsko područje Marčeljeva draga),
- R1-2 (Sportsko područje Podkoludricu),
- R1-3 (Sportsko područje Kantrida),
- R1-6 (Sportsko područje Krimeja),
- T1-3 (Ugostiteljsko-turističko područje Kantrida),
- T1-4 (Ugostiteljsko-turističko područje Plumbum).

Za navedena područja utvrđena je mogućnost izgradnje u opsegu koji prelazi zakonske granice za izdvojena građevinska područja izvan naselja. Budući da su područja označena kao R1-2, T1-3 i T1-4 u međuvremenu većim dijelom izgrađena,

Izmjenama i dopunama Prostornog plana uređenja grada (PPUG), ta su područja uključena u građevinsko područje naselja. Stoga je bilo potrebno, kroz izmjene i dopune Plana, osigurati planske uvjete za kvalitetno integriranje ovih područja u naselje.

U okviru 3. izmjene Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke predložene su smjernice prema navedenim zonama: [\[19\]](#)

- Za područje „Sportsko-rekreacijske namjene – sport (R1-1)“, Marčeljeva Draga značajno je proširenje sportske infrastrukture. Uz postojeća otvorena teniska igrališta, predviđa se izgradnja dodatnih otvorenih igrališta, natkrivenih igrališta ili dvorana, te pomoćnih prostora koji će podržavati sportsku namjenu.
- Za područje „Sportsko-rekreacijske namjene – sport (R1-2)“, Podkoludricu važno je planiranje novog prostornog plana užeg područja. Nakon što je bazenski kompleks izgrađen i obuhvaćen trenutnim planom, potrebno je izraditi novi prostorni plan koji će uključivati pravilnu analizu površina za luku nautičkog turizma i sportsku luku te omogućiti povezivanje sportskih sadržaja uz obalu putem nastavka obalne šetnice.
- Za područje „Sportsko-rekreacijske namjene – sport (R1-3)“, Kantrida i kontaktne zone značajna je rekonstrukcija i urbanističko uklapanje stadiona. Temeljita rekonstrukcija postojećeg gradskog stadiona i pratećih objekata kako bi zadovoljili suvremene standarde međunarodnih natjecanja. Uključivanje cijelog sportskog područja Kantride u građevinsko područje naselja radi stvaranja uvjeta za kvalitetnu integraciju u gradsko tkivo. Također je značajno i poboljšanje prometne infrastrukture gdje je potrebno unijeti promjene u prometnu infrastrukturu, posebno u vezi s prilazom stadionu i povećanjem kapaciteta parkirališta kako bi se zadovoljile potrebe tijekom sportskih događaja i ljetne sezone na plaži.
- Kod područja „Sportsko - rekreacijske namjene – sport (R1-6)“, Krimeja daju se smjernice za rekonstrukciju novog stadiona na Krimeji te ga kao takvog zakrenuti u novi položaj koji će omogućiti pravilnu orijentaciju za odvijanje sportske igre. Isto tako, stadion je potrebno kvalitetnije uklopiti u naselje te integrirati s planiranim prometnim tokovima.

Vezano uz područja turističko-ugostiteljske namjene; Kantrida i Plumbum značajno je da se izmjenama i dopunama ukazuje na kvalitetnu integraciju turističko-hotelskog kompleksa na Kantridi u područje naselja kako bi se stvorile pretpostavke za funkcionalnu i prostornurekonstrukciju kompleksa.[\[19\]](#) Sljedećim poglavljem rada daje se uvid u četvrtu izmjenu i dopunu GUP-a grada Rijeke.

6.5. Četvrta izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke

Četvrtom izmjenom i dopunom Generalnog urbanističkog plana Grada Rijeke predlažu se značajne promjene koje se primarno odnose na izdvojena građevinska područja. Osim toga, razmatraju se i korekcije uvjeta gradnje i rekonstrukcije unutar i izvan građevinskog područja naselja. Glavni razlozi za donošenje ovih izmjena i dopuna uključuju prilagodbu oblika i površine luke nautičkog turizma Baroš, oznake LN-4, te usklađivanje namjene površina smještenih sjeverno od Senjskog pristaništa kao integralnog kopnenog dijela luke nautičkog turizma Baroš. Također, predložene su korekcije uvjeta gradnje i rekonstrukcije unutar i izvan građevinskog područja naselja te ispravke očitih grešaka i propusta, kao i usklađenje s ostalim dijelovima Plana. Ciljevi ove izmjene i dopune plana su usklađenje s važećom zakonskom regulativom u pogledu provedbe akata iz područja koncesioniranja, kao i utvrđivanje odgovarajućih uvjeta gradnje unutar i izvan građevinskog područja.[\[20\]](#)

Izmjenom i dopunom Generalnog urbanističkog plana Grada Rijeke, planirano je prilagođavanje područja luke nautičkog turizma - marine Baroš (LN-4) u skladu s važećom zakonskom regulativom i posebnim propisima za luke nautičkog turizma. Promjene uključuju proširenje i prilagodbu granica; površine sjeverno od Senjskog pristaništa sada su uključene u kopneni dio luke, dok je istočna granica luke usklađena s katastarskim česticama. Dio mora uz korijen Sušačkog lukobrana, potreban za privez putničkog plovila, izostavljen je iz područja luke. Luka se planira kao složena građevina s međusobno povezanim dijelovima, uz mogućnost etapnog građenja. Predviđeni su kapaciteti vezova povezani s odgovarajućim sadržajima na kopnu, uključujući recepciju, ugostiteljske sadržaje, parkirališta, sanitarije, garderobe, spremišta te radionice i servise za održavanje plovila. Također su dozvoljeni prateći sadržaji kao što su ugostiteljski i turistički objekti s i bez smještajnih kapaciteta, trgovine, uslužne i poslovne djelatnosti, kulturne, zabavne, sportske i rekreacijske

sadržaje, te crpka za gorivo za plovila. Napravljene su i korekcije obalne crte dopuštaju prilagodbu za stabilnost obale i manipulaciju plovilima.[\[20\]](#)

Planira se izgradnja ugostiteljsko-turističkog sadržaja sa smještajem, koji može biti samo hotel najmanje 4* s maksimalno 100 kreveta. Osnovni i prateći sadržaji na kopnenom dijelu luke bit će smješteni u rekonstruiranim i novim građevinama, dozvoljenim na Senjskom pristaništu, Ružićevom gatu i Sušačkom lukobranu. Važne postojeće građevine na Senjskom pristaništu trebaju biti sačuvane i rekonstruirane uz mogućnost dogradnje. Građevine lučke podgradnje bit će prenamijenjene za privez nautičkih plovila, uz dozvolu za rekonstrukciju i dogradnju Sušačkog lukobrana te izgradnju pomorskih objekata i crpke za gorivo.

Površina i oblik postojećih građevina lučke podgradnje mogu se mijenjati za stabilnost i funkcionalnost, uključujući promjenu obalne linije i dogradnju lukobrana. Povijesni elementi, poput zaokretnog mosta i lučke opreme (bitve, vitlo, dizalice), trebaju biti očuvani i sanirani. Novi zahvati trebaju uskladiti oblikovanje s postojećim vrijednostima i okruženjem.[\[20\]](#)

Izmjena i dopuna Plana zahtijevala je prilagodbu određenih uvjeta gradnje i rekonstrukcije, kako unutar tako i izvan građevinskog područja naselja. U sklopu izmjena, ažurirani su normativi za parkiranje prema iskustvima iz provedbe postojećih normativa i parkirnih standarda drugih velikih hrvatskih gradova. Nove odredbe uključuju:[\[20\]](#)

- u normativima za sve namjene umjesto izračuna prema bruto površini, primjenjivat će se izračun prema neto površini,
- za rekonstrukcije u kojima se neto razvijena površina povećava za do 10%, neće biti potrebno osiguravati dodatna parkirna mjesta,
- pod neto razvijenom površinom podrazumijeva se funkcionalni prostor, tj. površina umanjena za površine konstrukcija, sanitarija, komunikacija svih vrsta, garderoba, odlagališta, kotlovnica, garaža i drugih pratećih sadržaja.

Također su dopunjeni Opći uvjeti za smještaj i gradnju obiteljskih, višeobiteljskih i višestambenih građevina.

Na sedam lokaliteta izmijenjena je planirana namjena površina, što uključuje promjene u načinu gradnje, oblicima korištenja i provedbi plana. Za ove promjene

potrebna je izmjena kartografskih prikaza plana. Konkretno, izmijenjena je površina luke nautičkog turizma (LN-4) tako da je u područje luke uključena dodatna površina mješovite namjene – pretežito poslovne (M2), smještena sjeverno od postojeće luke, što je potrebno za organizaciju sadržaja na kopnenom dijelu luke. Istovremeno je iz područja luke isključen dio Delte i dio mora smješten sjeverno od ulaza u luku, koji je sada uključen u lučko područje i potreban za organizaciju priveza putničkih plovila (katamarana).[\[21\]](#)

Luka nautičkog turizma (LN-4) će se izmijeniti na sljedeći način:[\[21\]](#)

- Površina luke nautičkog turizma (LN-4) će se povećati uključivanjem dijela površine mješovite namjene – pretežito poslovne (M2) koji se nalazi sjeverno od postojećeg područja luke.
- Površina luke nautičkog turizma (LN-4) će se smanjiti jer će dio uz istočnu granicu luke biti prenesen na površinu mješovite namjene – pretežito poslovne (M2).
- Površina luke nautičkog turizma (LN-4) također će se smanjiti jer će dio mora sjeverno od ulaza u luku biti prenesen na površinu putničkog terminala.

Ostale izmjene na sedam lokaliteta uključuju:[\[21\]](#)

- Rujevica
 - površina poslovne namjene (sekundarnog gradskog centra) (K2-2) povećana je uključivanjem pojasa zaštitnog zelenila (Z) uz prometnicu GUIII,
 - površina infrastrukturne namjene (IS) usklađena je s izvedenom prometnicom GUIII,
 - aštitna zelena površina (Z) se ne planira i pripojena je površini poslovne namjene (K2-2),
 - površina infrastrukturne namjene IS-27 smanjena je jer se dio prenosi na površinu stambene namjene (S).
- Trsat
 - planirana spojna prometnica (ostale ulice) od OUX XVIII do GUXX ukida se zbog nemogućnosti realizacije zbog postojeće izgrađenosti prostora,

- prometnica od OUX XVIII do GUX se ne planira, a dio prometnice prenosi se na površinu stambene namjene (S) dok se drugi dio prometnice prenosi se na površinu mješovite – pretežito stambene namjene (M1). Planirana zaštitna zelena površina (Z) uključuje se u površinu stambene namjene (S) zbog izgrađenosti dijela površine legaliziranom gradnjom.
- Srdoči
 - zaštitna zelena površina (Z) se ne planira i pripojena je površini stambene namjene (S).
- Turnić
 - planirana površina javnog parka (Z1) znatno je smanjena zbog izgradnje parkirališta i infrastrukture te se prenosi na površinu stambene namjene (S),
 - sjeverni dio površine javnog parka (Z1) isključen je i pripojen površini stambene namjene (S).
- Mlaka
 - postojeće građevine uz istočni rub javnog parka Mlaka (Z1) uključuju se u površinu stambene namjene (S) radi omogućavanja rekonstrukcije uz nadogradnju jedne etaže,
 - istočni dio površine javnog parka (Z1) isključen je i pripojen površini stambene namjene (S).
- Gornja Vežica
 - planirana površina javne i društvene namjene - vjerske (D9-27) ne planira se jer je vjerski sadržaj izgrađen na drugoj lokaciji,
 - površina javne i društvene namjene – vjerske (D9-27) prenosi se na površinu stambene namjene (S).

Generalni urbanistički plan grada Rijeke iz 2007. godine predstavlja okvir za razvoj urbanog prostora i infrastrukture grada. Plan predviđa razliku između stambenih, poslovnih, industrijskih i rekreacijskih zona, uz naglasak na modernizaciju prometne mreže i unapređenje javnog prijevoza. Također, postavljene su smjernice za zaštitu okoliša, uključujući očuvanje zelenih površina i smanjenje zagađenja. Od

2007. do 2020. godine provedene su brojne izmjene i dopune koje su prilagodile plan prema novim demografskim, ekonomskim i okolišnim uvjetima. Ove izmjene uključuju detaljnije planiranje specifičnih područja, revitalizaciju starijih urbanih zona, dodatne projekte za modernizaciju infrastrukture te poboljšane mjere zaštite okoliša. Sve te promjene omogućile su bolju prilagodbu rastućim potrebama grada i osigurale održiv razvoj Rijeke u skladu s najnovijim standardima i zakonodavstvom.

7. OSVRT NA REALIZACIJU PROSTORNIH PLANOVA GRADA RIJEKE U RAZDOBLJU 2000.-2020. GODINE

Razdoblje od 2000. do 2020. godine predstavlja bitnu fazu u urbanističkom razvoju Grada Rijeke, obilježenu promjenama i izazovima u prostornom uređenju. Tijekom ovog vremena, Grad Rijeka usvojio je niz prostornih planova koji su imali za cilj unaprijediti strukturu grada, poboljšati kvalitetu života građana te odgovoriti na potrebe modernizacije i održivog razvoja. Realizacija ovih planova bila je složen i dinamičan proces koji je uključivao usklađivanje strategija i ciljeva sa stvarnim potrebama grada, uz istovremeno suočavanje s izazovima kao što su financijska ograničenja, promjene u zakonodavnom okviru i potrebe za prilagodbom planova u skladu s novim urbanim i gospodarskim trendovima.

Tijekom primjene Programa mjera za unaprjeđenje stanja u prostoru za razdoblje od 2001. do 2003. godine, donesen je ključan dokument za prostorno uređenje, Prostorni plan uređenja grada Rijeke, uz dodatnih 11 detaljnih planova uređenja. Ovaj period obilježava kontinuitet u provedbi prethodno usvojenih prostornih planova, kao i napredak u provedbi ili pripremi novih planova. U navedenom razdoblju, Grad Rijeka je, usmjeren na značajne zahvate koji uključuju vlasničku pripremu zemljišta, opremanje i investiranje, aktivno sudjelovao, bilo samostalno ili u suradnji s drugim investitorima, u realizaciji brojnih projekata. Tablica 7. prikazuje realizirane projekte i zahvate u prostoru u gradu Rijeci u razdoblju od 2001. do 2003. godine u skladu s prostornim planovima,.

Tablica 7: Realizirani projekti i zahvati u prostoru u gradu Rijeci u razdoblju od 2001. do 2003. godine u skladu s prostornim planovima [22]

Razdoblje od 2001.-2003. godine	
Naziv plana	Zahvat u prostoru
DPU dijela područja Podmurvice	Izgradnja trgovačkog centra Tuš
DPU uređenja Zagrad	Djelomično izvedeni radovi na uređenju Zagrad (natkrivanjem pruge i izgradnjom produžetka Ciottine ulice, izgradnjom garažne građevine, te početkom izgradnje stepenišne komunikacije s postajom gradske željeznice na spoju ulice Dolac i Ciottine ulice).

DPU dijela naselja Srdoči	Pokrenuta realizacija dijela lokacija programa POS za Srdoče.
DPU centra stambenog naselja Škurinjska Draga	Izgradnja POS stanova u naselju Škurinjska Draga.
DPU centra Gornji Zamet	Dovršena izgradnja višestambenih građevina za područje Gornjeg Zameta.
DPU središta područja Drenova	Izvršena cjelovita priprema i donacija građevnih čestica za gradnju 80-ak stanova za potrebe Sveučilišta u Rijeci.
DPU područja Zapadnog Zameta	Izrada projektne dokumentacije sportske dvorane i pripadajućih javnih površina za područje Zapadnog Zameta.
DPU Stari Grad	Dovršenje građevina u Užarskoj ulici, gradnja stambenog bloka u Medulićevoj ulici, nastavak gradnje garaže na Trgu I. Klobučarića.
PPUG	Rekonstrukcija ex Tvornice konopa u Škrinjama u trgovački centar Konzum, a skladišta ex Primorca u specijalizirani Trgovački centar Merkur.
DPU središta područja Krnjevo	Izgradnja trgovačkog centra Kaufland
DPU pomorskog putničkog terminala	Rekonstrukcija paviljona i uklanjanje parkirališta s površine Gata Karoline riječke, te idejno rješenje zgrade putničkog terminala na korijenu Riječkog lukobrana.
DPU pomorskog putničkog terminala	Rekonstrukcija paviljona i uklanjanje parkirališta s površine Gata Karoline riječke.

Razdoblje od 2001. do 2003. godine u razvoju Grada Rijeke obilježeno je nizom prostornih zahvata, a među istaknutim projektima su značajni infrastrukturni i poslovni razvojni zahvati. U okviru Detaljnih planova uređenja (DPU), realizirane su brojne inicijative, uključujući izgradnju trgovačkog centra Tuš u području Podmurvice, te djelomično izvedene radove na uređenju Zagrada, koji su obuhvatili natkrivanje pruge, izgradnju produžetka Ciottine ulice i početak gradnje stepenišne komunikacije. U naselju Srdoči, započeta je realizacija programa POS (Programe društvene stanogradnje), dok su u Škurinjskoj Dragi izgrađeni POS stanovi. Na Gornjem Zametu završena je izgradnja višestambenih građevina, dok je u središtu područja Drenova izvršena priprema građevinskih čestica za gradnju stanova za Sveučilište u Rijeci. Za Zapadni Zamet, izrađena je projektna dokumentacija za sportsku dvoranu i pripadajuće javne površine.

U središtu povijesnog dijela grada, DPU Stari Grad obuhvatio je dovršetak građevina u Užarskoj ulici, gradnju stambenog bloka u Medulićevoj ulici te nastavak gradnje garaže na Trgu I. Klobučarića. Prema Prostornom planu uređenja grada (PPUG), rekonstruirane su nekadašnje tvornice u trgovačke centre, uključujući transformaciju ex Tvornice konopa u trgovački centar Konzum i skladišta ex Primorca u specijalizirani trgovački centar Merkur. Također, u sklopu DPU-a pomorskog

putničkog terminala, rekonstruirani su paviljoni i uklonjeno parkiralište s Gata Karoline riječke, dok su idejna rješenja za zgradu putničkog terminala na korijenu Riječkog lukobrana bila u fazi razrade. Ovi zahvati, provedeni u razdoblju od 2001. do 2003. godine, svjedoče o intenzivnom urbanističkom razvoju i prilagodbi grada za modernizaciju i poboljšanje funkcionalnosti urbanog prostora. Tablica 8. prikazuje realizirane projekte i zahvate u prostoru u gradu Rijeci u razdoblju od 2004. do 2006. godine u skladu s prostornim planovima.

Tablica 8: Realizirani projekti i zahvati u prostoru u gradu Rijeci u razdoblju od 2004. do 2006. godine u skladu s prostornim planovima urbanističkog uređenja [23]

Razdoblje od 2004.-2006.	
<i>Naziv plana</i>	<i>Zahvat u prostoru</i>
UPU	Izgradnju okretišta s pratećim parkiralištem na lokaciji Pehlin.
DPU dijela radne zone R-9 u Škurinjama	Rekonstrukcija Osječke ulice na tri prometna traka na dionici od čvora Škurinje do raskrižja za trgovačke sadržaje Konzum i Parkovi, izvedena 2005. godine.
DPU dijela radne zone R-9 u Škurinjama	Opsežna rekonstrukcija raskrižja dijela Škurinjske ceste u funkciji pristupa novoj garaži Autotransa te osnovnoj školi, u sklopu čega je izgrađen i nathodnik za sigurno odvijanje pješačkog prometa prema osnovnoj školi »Ivana pl. Zajca«.
DPU "Stari Grad"	Izgradnja nove garaže na Klobučarićevom trgu, 2006. godine

U razdoblju od 2004. do 2006. godine u gradu Rijeci provedeni su zahvati s ciljem poboljšanja prometne infrastrukture i javnih sadržaja. Među ključnim projektima bili su izgradnja okretišta s pratećim parkiralištem na Pehlinu, koja je unaprijedila prometnu povezanost i povećala kapacitet parkiranja, čime se smanjilo prometno opterećenje u tom području. Također, rekonstrukcija Osječke ulice, izvedena 2005. godine, proširila je ovu prometnicu na tri traka, što je poboljšalo protočnost i pristup trgovačkim sadržajima te smanjilo zagušenja. U sklopu istog DPU-a, izvedena je i opsežna rekonstrukcija raskrižja Škurinjske ceste, koja je omogućila pristup novoj garaži i osnovnoj školi, a dodatno je izgrađen nathodnik za

sigurnost pješaka. U 2006. godini, na Klobučarićevom trgu izgrađena je nova garaža koja je značajno povećala parkirališne kapacitete u starom dijelu grada, smanjujući pritisak na parkiranje i poboljšavajući dostupnost urbanog središta.

Tablica 9: Realizirani projekti i zahvati u razdoblju od 2007. do 2018. godine temeljem Prostornog plana uređenja grada i Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke[24]

<i>Razdoblje od 2007.-2018. Realizirani zahvati u prostoru temeljem Prostornog plana uređenja grada i Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke</i>	
2009.	Dovršena rekonstrukcija zvjezdarnice na Svetom križu.
2010.	Izgrađena župna crkva na Srdočima.
2011.	Puštena u promet cesta D-404, tj. cesta Delta-čvor Draga.
2012.	Izgrađen TC „Lidl“ na Pećinama (Plumbum).
2012.	Izgrađena dionica državne ceste D 427 (ex Ž-5025) od Ul. A. Barca do Drnjevića.
2013.	Dovršena izgradnja 2. veza kontejnerskog terminala Brajdica.
2013.	Izgrađen Islamski centar Rijeka.
2014.	Dovršen višestambeni kompleks tržišnog tipa „Vrata Kvarnera“ u Marčeljevoj dragi s 22 stana.
2010.- 2015.	Sistematizacija i izgradnja područja više/obiteljske izgradnje u Marčeljevoj dragi (Jakominićeva ul. te između Ul. M. Balote i Kvarnerske ceste (Marčeljeva draga).
2015.	Dovršena izgradnja 1. faze čvora Orehovica-izlazna rampa zaobilaznica-Sušak.
2015.	Dovršetak izgradnje novih pogona JGL, tzv. Pharma Valley, na Svilnom.
2016.	Izgrađena župna crkva Svete Ane na Gornjoj Vežici, Izdane građevinske dozvole za rekonstrukciju Hrvatskog doma Vežica i parka.
2016.	Pokrenuta izgradnja građevne jame budućeg hotela na Kostabeli uz Opatijsku cestu.
2018.	Izgrađeni pristupni rotor čvoru Rujevica i hipermarket „Interspar“ istočno od njega.

Razdoblje od 2007. do 2018. godine u urbanističkom razvoju grada Rijeke obilježeno je nizom realiziranih zahvata temeljenih na Prostornom planu uređenja grada i Generalnom urbanističkom planu. Ova faza razvoja donijela je infrastrukturne, poslovne i društvene projekte koji su utjecali na sliku grada. Godina 2009. označena je dovršetkom rekonstrukcije zvjezdarnice na Svetom križu, dok je 2010. godine

izgrađena župna crkva na Srdočima, doprinoseći religijskoj i društvenoj infrastrukturi grada. U 2011. godini, puštena je u promet cesta D-404, koja povezuje Deltu i čvor Draga, čime je poboljšana prometna povezanost. Sljedeće godine, 2012., realizirani su važni infrastrukturni projekti uključujući izgradnju trgovačkog centra „Lidl“ na Pećinama i dovršetak dionice državne ceste D 427, čime je poboljšana funkcionalnost prometne mreže. 2013. godina donijela je dovršetak izgradnje 2. veza kontejnerskog terminala Brajdica i izgradnju Islamskog centra Rijeka, čime su unaprijeđeni poslovni vjerski kapaciteti grada.

Godina 2014. označena je dovršetkom višestambenog kompleksa „Vrata Kvarnera“ u Marčeljevoj dragi, dok je između 2010. i 2015. godine provedena sistematizacija i izgradnja područja više/obiteljske izgradnje u istom području. 2015. godina bila je važna za prometnu infrastrukturu s dovršetkom izgradnje 1. faze čvora Orehovica i izlazne rampe zaobilaznice-Sušak, te završetkom izgradnje novih pogona JGL na Svilnom, poznatih kao Pharma Valley.

U 2016. godini, izgrađena je župna crkva Svete Ane na Gornjoj Vežici, dok su izdane građevinske dozvole za rekonstrukciju Hrvatskog doma Vežica i parka. Također je pokrenuta izgradnja građevne jame za budući hotel na Kostabeli. Godina 2018. bila je značajna za poslovni sektor s izgradnjom pristupnog rotora čvoru Rujevica i hipermarketa „Interspar“ smještenog istočno od njega. Ovi projekti odražavaju napredak u razvoju Rijeke, s naglaskom na infrastrukturu, stambene kapacitete i poslovne objekte.

Tablica 10: Zahvati u prostoru realizirani u razdoblju 2007. do 2018. godine temeljem važećih urbanističkih i detaljnih planova uređenja u gradu Rijeci [24]

Razdoblje od 2007.-2018. godine	
<i>Naziv plana</i>	<i>Zahvat u prostoru</i>
UPU gradskog područja Lukovići-Brašćine-Pulac (2007.), gradskog područja Gornja Drenova (2010.) i područja Pehlin (2012.)	Izgradnja i rekonstrukcija obiteljskih kuća, (područje Lukovići - Brašćine-Pulac, Gornja Drenova i Pehlin)

DPU Brajda 1999.	Uređenje hospicija Marije Krucifikse Kozulić, Preuređenje zgrade ex Filozofskog fakulteta za potrebe ustanova Riječke nadbiskupije, Izrada projekta za izgradnju sportske dvorane u zaleđu zgrade, (Brajda)
DPU Centar Gornji Zamet, 1999., 2001.	Izgrađene: višestambena zgrada za HRVI i stradalnike (28 stanova) i višestambena zgrada Zamet KBB za tržište (30 stanova). Dovršena izgradnja Baptističke crkve, (Gornji Zamet Centar).
DPU Zagrad, 1999., 2006.	Dovršena izgradnja 2. faze Ulice Ivana Pavla II 2011. godine, dovršena izgradnja podzemne garaže Zagrad II 2014. godine, uređenje parka Zagrad, (Zagrad) 2017. godine
DPU Zone ulaza u groblje Kozala, 2000.	Dovršena izgradnja građevine na ulazu u groblje i uređen pristupni trg, (groblje Kozala) 2007. godine
DPU Dijela radne zone R-9 u Škurinjamatrg.-pod. Škurinjsko plase, 2001. i 2005.	Izgrađen TC Mercator 2007. godine, izgrađen TC Lidl, (Radna zona R-9, Škurinje) 2008. godine
DPU dijela područja Zapadni Zamet, 2002.	Izgrađen Centar Zamet 2009. godine, dovršen st.-posl. centar Žudika (21 stan, poslovni prostori) 2013. godine, izgradnja višeobiteljskih zgrada duž Ul. Avelina Turka i rekonstrukcija dijela (više)obiteljskih građevina duž Ul. I. Č.Belog, (Zapadni Zamet).
DPU sportske dvorane na Kantridi, 2002.	Izgrađena atletska dvorana, (Kantrida) 2010. godine
DPU središta područja Drenova, 2002.	Uređenje Cvetkovog trga, (Drenova) od 2013. do 2014. godine
DPU dijela područja Škurinjska draga, 2003.	Dovršena zgrada nove garaže poduzeća „Autotrans“ 2007. godine, dovršen poslovno-prodajni centar „Porsche“ 2012. godine, rekonstrukcija raskrižja Osječka-I.L. Ribara-Škurinjska cesta, (Škurinjaska draga) 2017. godine
DPU pomorskog putničkog terminala, 2003.	Izgrađen pomorski putnički terminal-I faza, 2009. godine
DPU povijesne jezgre Trsat, 2003., 2006.	Dovršena Aula bl. Ivana Pavla II u sklopu franj. Samostana, (Trsat) 2008. godine
DPU trgovačkog i uslužnog područja radna zona Bodulovo, 2004.	Izgradnja brana retencije na Škurinjskom potoku od 2011. do 2012. godine, provedeno nasipavanje terena planiranih radnih platoa (Radna zona Bodulovo) od 2012. do 2013. godine
DPU dijela športsko-rekreacijskog područja Kantrida, 2004., 2005.	Izgrađen kompleks bazena 2011. godine, uređena plaža Ploče (Plava zastava), (Kantrida) 2011. godine
DPU područja Sveučilišnog kampusa i KBC na Trsatu, 2005.	Izdana građevinska dozvola za izgradnju Društenokulturnog centra (nije izgrađen) Izgrađena zgrada hemodijalize 2009. godine, dovršene zgrade Građevinskog, Filozofskog i Učiteljskog fakulteta te zgrada Sveučilišnih odjela 2010. godine, dovršena izgradnja Sveučilišne avenije-I faza i Ul . R.Matejčić, otvoren paviljon-restoran, prva

	građevina u okviru planiranog studentskog smještaja 2011. godine, izgradnja višestambenih zgrada (3) uz Sveučilišnuaveniju za tržišteIzgrađena zgrada Centra za podvodnu i hiperbaričnu medicinu od 2012. do 2013. godine, dovršena izgradnja tri studentska paviljona s oko 750 ležajeva 2016. godine, započela izgradnja građ. jame zgrade ginekologije idječje bolnice, (područje kampusa i KBC Rijeka).
DPU Stambenog bloka Rujevica, 2005.	Po modelu APOS-a, s pripadajućim prometnicama i garažom izgrađene 2 višestambene zgrade-124 stana Izgrađene 4 višestambene zgrade - 80 stanova, (Rujevica)
DPU dijela stambenog područja Zamet uz Ulicu Braće Fućak, 2006.	Izvedena planirana višestambena građevina za tržište, (Zamet) 2010. godine
DPU Područja Benčić, 2006.	Preseljenje Muzeja moderne i suvremene umjetnosti (1.faza) u zapadno krilo tzv. H-objekta 2017. godine, pripremljena dokumentacija za obnovu palače Šećerane, T-objekta, Ciglene kuće i uređenja unutrašnjosti bloka, pokrenuti radovi obnove palače ex Šećerane I Ciglene kuće, (Benčić) 2018. godine.
DPU poslovnog bloka u Zvonimirovoj ulici, 2006.	Izgrađen Zapadni trgovački centar i izvedena rekonstrukcija dijela Zvonimirove i Čurbegove ulice, (Zvonimirova ulica) 2012. godine.
DPU zemaljskog putničkog terminala Zapadna Žabica, 2007.	Izrađena dokumentacija kompleksa, cesta i javnih površina, izdane dozvole, (Zapadna Žabica).
DPU Stari grad 2008.	Rekonstruirana uglovnica niza na zapadnom rubu trga Pod Kaštelom i tzv. Primorska kuća u Ul. M. Marulića Izgrađeni posl.-st. blokovi u Agatićevoj ulici (Medico) i na Klobučarićevom trgu, uređeni Trg Svete Barbare, Koblerov i Pavlinski trg s dijelom ul. J. Trdine, te Ul. P.R. Vitezovića i područje Arheološkog parka (Principij) s ulicama Stara vrata i Pod voltun, pripremljena dokumentacija za uređenje trga Pul Vele crikve, (Stari grad).
Izmjena i dopuna DPU središta područja Krnjevo, 2008.	Izgrađene dvije višestambene zgrade istočno od trg. centra „Kaufland“ (Krnjevo) 2009. godine.
Izmjena i dopuna DPU dijela naselja Srdoči, 2008	Izgrađen vrtić na Srdočima s pristupnom cestom, dograđena osnovna škola Srdoči, (Srdoči) 2011. godine.
DPU trgovačkog područja Martinkovac, 2008	Izgrađen supermarket „Plodine“, (Martinkovac).
DPU dijela stambenog područja Trsat, 2009.	Izgradnja obiteljskih i višeobiteljskih kuća (Trsat).
DPU gradskog područja Pećine, 2009.	Pripremljena lokacija za izgradnju višestambene građevine naŠetalištu XIII divizije (ex Narodna tehnika), uređene plaže nadijelu obale Grčevo-ex Park hotel, Pećine.
DPU stamb. područja Martinkovac, 2009.	Izgrađena poslovna zgrada Petrol, započela izgradnja dvaju stambenih tornjeva, (Martinkovac).
DPU dijela stambenog područja Rastočine, 2010.	Izdana lokacijska dozvola za izgradnju kompleksa, grad otkupio lokaciju za izgradnju novog vrtića, (Rastočine).
DPU višestambenih građevina po programu POS-a na Donjoj Drenovi, 2010.	Izgrađene građevine po modelu APOS-a, rekonstruiran dio prometnice Drenova-Vrhak-Brca, Donja Drenova.
Izmjene i dopune DPU stambenog područja Martinkovac, 2013.	Imovinsko-pravna i tehnička priprema i izgradnja prometnica i infrastrukture planiranog višestambenog naselja

DPU st. područja Drenova – Bok, 2015.	Izrada projektne dokumentacije dijela više/obiteljskih kuća, (Drenova).
Sportskog područja Rujevica, 2016.	Izgrađen nogometni kamp.

Razdoblje od 2007. do 2017. godine u urbanističkom razvoju grada Rijeke bilo obilježeno je projektima koji su unaprijedili infrastrukturu, stambeni sektor i društvene sadržaje grada. Tijekom ovog razdoblja detaljni planovi provedeni su s ciljem poboljšanja kvalitete života i funkcionalnosti grada. U području Lukovića, Brašćina-Pulac, Gornje Drenove i Pehlina, realizirana je izgradnja i rekonstrukcija obiteljskih kuća, dok su na Brajdi završeni radovi na uređenju hospicija Marije Krucifikse Kozulić, preuređenju zgrade bivšeg Filozofskog fakulteta te izradi projekta za sportsku dvoranu. Na Gornjem Zametu, izgrađene su višestambene zgrade za HRVI i tržište, a dovršena je i Baptistička crkva.

U Zagradu, projekti uključuju završetak 2. faze Ulice Ivana Pavla II, izgradnju podzemne garaže Zagrad II i uređenje parka Zagrad. Na Kozali su dovršeni radovi na ulazu u groblje i uređenju pristupnog trga. U radnoj zoni Škurinje, izgrađeni su trgovački centar Mercator i Lidl. U Zapadnom Zametu, realizirani su Centar Zemet i stambeno-poslovni centar Žudika. Na Kantridi je izgrađena atletska dvorana, dok je na Drenovi uređen Cvetkov trg. U Škurinjskoj dragi, završena je izgradnja garaže poduzeća „Autotrans“ i poslovno-prodajnog centra „Porsche“. U pomorskom putničkom terminalu, završena je I faza izgradnje. Slika 14. prikazuje sadašnje stanje riječkog terminala.

Slika 14: Sadašnje stanje putničkog terminala Rijeka (fotografija autorice)

Također, na Trsatu je dovršena Aula bl. Ivana Pavla II, a u radnoj zoni Bodulovo izgrađena je brana retencije na Škurinjskom potoku i provedeno nasipavanje terena. Slika 15. prikazuje sadašnje stanje kompleksa Kantrida.

Slika 15: Prikaz sadašnjeg stanja kompleksa Kantrida (fotografija autorice)

Na Kantridi je izgrađen i kompleks bazena i uređena plaža Ploče, dok je na Sveučilišnom kampusu i KBC-u Trsat realizirano nekoliko važnih objekata, uključujući zgrade fakulteta i studentske paviljone. Slika 16. prikazuje sadašnje stanje Sveučilišnog kampusa na Trsatu.

Slika 16: Sadašnje stanje i izgled Sveučilišnog kampusa na Trsatu (fotografija autorice)

Na Rujevici su izgrađene višestambene zgrade, dok je u Martinkovcu dovršen supermarket „Plodine“. U Pećinama, pripremljena je lokacija za izgradnju višestambene zgrade i uređene plaže. Na Donjoj Drenovi, izgrađene su zgrade prema modelu POS-a. Nadalje, na Rastočinama je izdana lokacijska dozvola za izgradnju novog vrtića, a u Martinkovcu su provedeni radovi na prometnicama i infrastrukturi za višestambeno naselje. U Drenovi-Bok, izrađena je projektna dokumentacija za višeobiteljske kuće, a na Rujevici je izgrađen nogometni kamp. Ovi projekti odražavaju opsežnu urbanističku i infrastrukturnu aktivnost koja je oblikovala razvoj grada Rijeke u ovom desetljeću. Slika 17. prikazuje sadašnje stanje sportskog kampa na Rujevici.

Slika 17: Sadašnje stanje sportskog kampa na Rujevici (fotografija autorice)

Urbanistički razvoj grada Rijeke u razdoblju od 2001. do 2018. godine ukazuje na napredak u unapređenju urbanog prostora, infrastrukture i poslovnih objekata. Urbanistički razvoj Rijeke u promatranom razdoblju pokazuje kontinuirani napor u unapređenju kvalitete urbanog života kroz modernizaciju infrastrukture, proširenje poslovnih i stambenih kapaciteta, te unapređenje društvenih i javnih sadržaja. Ovi projekti odražavaju strateški pristup razvoju grada s ciljem stvaranja funkcionalnijeg, pristupačnijeg i modernijeg urbanog okruženja. Ovim prikazom realiziranih projekata vidljivo je da je Rijeka uspješno prešla iz faze industrijskog razvoja u modernu urbanu sredinu usmjerenu prema turizmu, kulturi i obrazovanju. Ovaj transformacijski proces značajno je oblikovao grad, čineći ga privlačnim za mlade ljude i studente iz cijele regije.

Analizom se pokazuje da su strateška ulaganja u stanogradnju i infrastrukturu odigrala ključnu ulogu u promjeni grada omogućujući Rijeci da postane značajno središte za kulturne i obrazovne aktivnosti. Osim toga, Sveučilište je doprinijelo

povećanju broja mladih ljudi i potaknulo daljnji razvoj grada. Ovi faktori zajedno su omogućili Rijeci da se afirmira kao grad s dinamičnim urbanim životom, bogatom kulturnom ponudom i sve većim značajem na regionalnoj razini. Može se zaključiti da je uspjeh ove transformacije rezultat usklađene strategije razvoja koja je usmjerena na dugoročne ciljeve i potrebe stanovnika, čime je Rijeka postala primjer uspješne urbanističke preobrazbe.

8. ZAKLJUČAK

Prostorni planovi čine osnovu za realizaciju zahvata u prostoru. Sam proces izrade cjelokupne dokumentacije prostornog plana obuhvaća niz aktivnosti, koje su međusobno usklađene. Izrada kvalitetnog prostornog plana pretpostavlja dobre podloge, ažurirane podatke, izbor kvalitetnog ovlaštenog izrađivača, te povoljne političke i gospodarske uvjete.

Tijekom dvadesetogodišnjeg razdoblja prostornog planiranja u gradu Rijeci i brojnih planova koji su doneseni, prostorni planeri suočili su se s brojim izazovima u poboljšanju urbanog razvoja grada, revitalizacijom starih dijelova grada, poboljšanju prometne i komunalne infrastrukture, kao i očuvanju kulturnog i prirodnog naslijeđa. Sve to rezultiralo je brojnim zahvatima na području grada kojima se nastojalo unaprijediti razvoj grada i poboljšati kvalitetu života. Tijekom ovog razdoblja, grad Rijeka je morao redefinirati svoj razvojni smjer da bi se prilagodio promjenama na globalnoj i lokalnoj razini.

Transformacija Rijeke iz industrijskog središta u grad usmjeren na turizam, kulturu i obrazovanje rezultat je strateškog i dugoročnog planiranja. Zahvati koji su prepoznati kao kapitalni projekti, kojima se nastojalo Rijeku približiti europskim centrima, razvojem društvenih djelatnosti kao što je izgradnja sveučilišnog kampusa na Trsatu, zatim projekt modernizacije riječke luke, poznat kao Rijeka Gateway Project, jedan je od infrastrukturnih projekata iznimne važnosti za Republiku Hrvatsku i grad Rijeku. Rezultat ulaganja u luku je novi kontejnerski terminal na Brajdici čime se povećao kapacitet luke za međunarodni promet i postigla konkurentnost u odnosu na druge luke na Jadranu. Ulaganje u stanogradnju i prometnu infrastrukturu stvorili su dinamično urbano okruženje, afirmirajući Rijeku kao važan kulturni, industrijski, turistički i obrazovni centar na regionalnoj razini. Međutim osim ovih pozitivnih ostvarenja Rijeka bilježi znatan pad stanovništva čiji urok možda leži u činjenici da je Hrvatska ušla u Europsku uniju, što je omogućilo nesmetan pristup tržištu rada izvan naših granica.

Rijeka je, poput mnogih postindustrijskih gradova, prolazila kroz fazu prilagodbe novim gospodarskim uvjetima, pri čemu je bilo važno redefinirati svoj ekonomski i urbani identiteta. Danas, Rijeka stoji kao primjer uspješne urbane

transformacije, koja je odgovorila na potrebe svojih stanovnika i postavila temelje za daljnji razvoj.

LITERATURA

- [1] Uzelac, M. A., *Prostorno planiranje*, Dom i svijet, Zagreb, 2001
- [2] Zakon o prostornom uređenju, (Narodne novine 153/13,65/17, 114/18, 39/19 i 98/19)
- [3] Zakon o gradnji, (Narodne novine 153/13,20/17, 39/19 i 125/19)
- [4] Zakon o građevinskoj inspekciji, (Narodne novine 153/13)
- [5] Štimac M., *Prostorno planiranje u praksi*, Glosa, Rijeka, 2010
- [6] Materijali s predavanja, Planiranje u urbanom prostoru i komunalna infrastruktura, izv.prof.dr.sc. Koraljka Vahtar – Jurković dipl.ing.građ.,2022
- [7] Žic, I., *Kratka povijest grada Rijeke*, Adamić, Rijeka , 2010
- [8] Perinčić T., *A short history of the port of Rijeka/Fiume*, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja
- [9] Zavod za urbanizam i prostorno planiranje Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i dr., *Prostorni plan uređenja grada Rijeke 2000-2020. godine*, <https://www.rijeka.hr/wp-content/uploads/2016/08/Prostorni.pdf>, pristup 21.08.2024.
- [10] Geoportal, <https://geoportal.dgu.hr/>, pristup 1.09.2024.
- [11] *Nacrt prijedloga Strategije zelene urbane obnove Grada Rijeke*, <https://www.rijeka.hr/wp-content/uploads/2024/04/Nacrt-prijedloga-Strategije-zelene-urbane-obnove-Grada-Rijeke.pdf>, pristup 22.08.2024
- [12] *Mjesna samouprava*, <https://www.rijeka.hr/mjesna-samouprava/>, pristup 24.08.2024.
- [13] *Popis stanovništva 2021 - stanovnici grada Rijeke po MO i površina MO te usporedba s 2001, 2011*, <http://data.rijeka.hr/sr>, pristup 26.08.2024.
- [14] Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije, *Prostorno planiranje u Primorsko-goranskoj županiji, povijest - stanje - perspektive*, Javna ustanova Zavoda za prostorno uređenje Primorsko goranske županije, Rijeka, 2011.

- [15] Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije, *Registar prostornih planova*, [https://zavod.pgz.hr/planovi i izvjesca/registar-prostornih-planova](https://zavod.pgz.hr/planovi_i_izvjesca/registar-prostornih-planova), pristup 26.08.2024.
- [16] Generalni urbanistički plan grada Rijeke („Službene novine PGŽ” 7/07)
- [17] I. Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke („Službene novine PGŽ” 14/13)
- [18] II. Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke („Službene novine Grada Rijeke” 8/14)
- [19] III. Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke („Službene novine Grada Rijeke” 3/17)
- [20] IV. Izmjena i dopuna Generalnog urbanističkog plana grada Rijeke („Službene novine Grada Rijeke” broj 21/19).
- [21] Generalni urbanistički plan grada Rijeke – Tijek izrade IV. Izmjena i dopuna, Izmjene i dopune planskih i urbanističkih parametara područja luke nautičkog turizma – marine Baroš (LN-4)
- [22] *Zaključak o prihvaćanju Izvješća o stanju u prostoru za razdoblje 2001. - 2003. godinu*, <https://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=1038>, pristup 29.08.2024.
- [23] *Zaključak o prihvaćanju Izvješća o stanju u prostoru za razdoblje 2004.-2006.*, <https://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=12400>, pristup 29.08.2024.
- [24] *Zaključak o prihvaćanju Izvješća o stanju u prostoru Grada Rijeke za razdoblje 2007.-2018.*, <https://www.sn.pgz.hr/default.asp?Link=odluke&id=12400>, pristup 31.08.2024.